

Motrišta

Uobičajeno je da se "ogledamo" iza sebe negdje pri kraju svake godine, no dozvolite mi da se malo osvrnem na ovu godinu koja je iza nas, baš zbog dolazećeg Božića. Mislim da je svaka Nova godina početak nečeg novog, možda čak i boljeg, ali osobno mislim kako je Božić ono što nas označava i određuje u našim životima.

Nema niti jednog od nas tko ne bi želio nešto promijeniti u sebi, ili svom životu. Nema niti jednog od nas tko sam u sebi ne pomisli: "Pa mogao sam i bolji!". I tada se sjećamo kako smo bili ili tvrdoglavi u svom društvenom radu, pa nismo pružili ruku čovjeku iz zajednice, Hrvatu, koji jednako misli kao i mi, ali ide s druge strane. Ili se sjećamo događaja gdje smo postupili po našem mišljenju pravo, no sad shvaćamo kako smo bili u krivu, no gotovo je nemoguće ispraviti situaciju. Zaista, svatko od nas želio bi biti bolji, pametniji, društveniji, marljiviji, suosjećajniji, ali to smo, što smo, s malim izmjenama, koje možda možemo baš sada u ovo predbožićno vrijeme promijeniti. Tako smo i mi u ovim novinama - željeli bi biti "bolji, uređeniji, korisniji, ugodniji", no što smo - to smo. Jedino, mi svi u HRVATSKOJ ISKRI zaista se trudimo biti bolji, zbog svih vas, ali i nas, jer ove novine su za svih nas u uredništvu važne i svjesni smo naše odgovornosti.

Stalno slušamo "kako zbog 11. rujna činimo sve što možemo, kako teroristi ne bi uspjeli". Iako u tome ima jako puno istine, kako bi bilo kad bi mi Hrvati rekli tu izreku na neki drugi način? Recimo, zbog Domovinskog rata učinimo sve što možemo u zajednici, u obitelji, za domovinu, jer ako nam ta izreka nije na umu svaka žrtva u Domovinskom ratu bila je uzaludna. I baš zbog Domovinskog rata, zbog mnogih koji su sebe ugradili u ovu sadašnjicu koja je nažalost teška za mnoge u Hrvatskoj, mi ne smijemo stati. Govori se o mogućnosti oduzimanja glasova nama iz dijaspori. Sve takve vijesti bole svakog od nas, ali kako neki govore, sve se mijenja, ali Hrvatska je vječna. Time je prolaznost mnogih zakona upravo očita, no isto je očito koliko smo mi nužni jedni drugima, ili domovini, tako nema okretanja leđa domovini, posebno na Božić!

Moja kćer mi je jednom rekla kako su siromašna djeca ovdje ona koja ne dobiju za Božić kompjuter ili neke skupe igračke. Iako i u ovoj zemlji ima sve više siromašnih, a imamo i mi takvih u svojoj zajednici, i nikada ne smijemo smetnuti s uma siromahe Kanade, ili naše hrvatske zajednice, ipak siromaštvo ovdje u Kanadi i u Hrvatskoj dva su pojma. Mnogi starci u Hrvatskoj nemaju novaca za ogrjev, mnogi oskudijevaju u hrani, odjeći. Mnoga djeca u Hrvatskoj pod borom će pronaći vrlo oskudne darove, da ne kažem nikakve. Mnoge udovice, ili obitelji s mnogo djece nemaju sredstava za neki malo bolji Božić. Moram vam u istom dahu reći kako ja nika-ko ne mogu razumjeti zašto ljudi spominju one kojima nedostaju sredstva samo za Božić ili Uskrs, jer čovjek treba svaki dan jesti i grijati se i obući se u čisto odijelo. Ipak, danas vas pozivam, jer još imate vremena, da pomognete bližnjemu svome u nevolji - jer još imate vremena. Božić tek što je zakucio na vrata.

Ima više načina kako možete pomoći. Upitajte naše časne sestre po župama i one će vas uputiti što činiti. Ili, još bolje, donesite im dio novca koji ste odvojili za darove i darujte taj novac sestrama neka ga upute tamo gdje je nužno. I kad

pišem ovu rečenicu odmah mi u glavi zvoni komentar nekih koji će, čak i na Božić reći: "Što ja znam kuda će taj novac!" Takve misli maknite iz glave, bar na Božić, i poklonimo dio svog srca ljudima koji nemaju, a za koje znaju naše časne sestre, jer slušaju njihove suze dnevno. Pitajte naše svećenike kako žive neki iz naše zajednice, pogledajte javne kuhinje po Torontu i okolici i vjerujte mi, i tamo ima Hrvata. Pozivam i žene neka pogledaju u centre za pomoć ženama koliko ima naših žena u nevolji. I njima treba pomoći. Naša djeca, kao i mi svi, imamo dosta, zar ne? Da li Vama treba još jedna zlatna narukvica ili novi TV prijemnik? Bez toga možemo, ali naša djeca naučit će na našem primjeru kako se voli brat ili sestra u nevolji. Ne riječima, već djelima. Izbor je velik -i ovdje u Kanadi, ali posebno u Hrvatskoj. Ne zatvorite srce ovaj puta, uzmimo od sebe, dajmo onima koji nemaju!

I dozvolite mi izraziti moje najbolje želje svima koji su bili dio ovih novina. U ovoj našoj zajednici malo je bilo onih koji svjesno nisu željeli biti dio HRVATSKE ISKRE, pa zato u ime uredništva želim svima Vama - baš svima koji ste pomogli, pisali, pozivali HRVATSKU ISKRU (jer koji puta je i to trebalo), onima čije slike su bile na stranicama novina, svim društvima, svima koji su pokazali dobru volju i prijateljstvo - želimo vam blagoslovljen Božić u krugu Vaše obitelji. Velika hvala, uz najbolje želje, ide svim dopisnicima gđi. Marini Vuković u Karlovcu, gđi. Višnji Milas-Matutinović u Zagrebu, Damiru Borovčaku u Zagrebu, dr. Darku Desaty-ju u Torontu, gđi. Biserki Milinković u Oakvillu - jer oni su zaista najviše radili, uz mene i mog supruga (moj suprug je vrlo važan dio ovih novina, i zaista mu želim zahvaliti na Božić, uz najbolje želje). Posebno mnogo zahvale i sve najbolje za blagoslovljen Božić upućujemo svim svećenicima iz svih hrvatskih župa, svim časnim sestrama, kao i vel. Gjuranu u Zagrebu. Našem hrvatskom konzulatu i Veleposlanstvu isto tako šaljem najbolje želje za blagoslovljen Božić.

Sretan i blagoslovljen Božić poželjela bih svakako našim zatvorenicima u Haagu i po američkim zatvorima, posebno mom prijatelju Anti Ljubasu i Ranku Primorcu (koji se nažalost ne osjeća dobro). Njima svima upućujem poruku (jer HRVATSKA ISKRA odlazi i u Haag i u američke zatvore) da su nam stalno u srcima, i kako će na ovaj Božić mnogo molitvi za blagoslov tih naših zatvorenika svjetske savjesti otići u njihovom pravcu.

A vama svima, dragi čitatelji, na kraju ove božićne poruke, želim blagoslovljen Božić, s još jednom obavijesti: od mene božićne čestitke neće doći, jer mislim da je pametnije predati taj novac časnim sestrama za pomoć onima kojima zaista treba. I tako ja mislim.

Valentina

Sretan Božić i Sretna Nova Godina!

*Svim na čestiti mir, veselje
budi polug dobra volje!*

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Cijena \$2.00

Broj 97 - 15. XII. 2001.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte
U OVOM BROJU :

- Tisuće ljudi na Tuđmanovu grobu
- Ukida se izborna jedinica za dijasporu
- Ogorčenje zbog oslobađanja generala Strugara
- Ratificiran sporazum s EU
- Istra dobiva Statut, ali ostaje bez himne
- Mostar tone u mizeriju
- Hello Toronto - ovdje Zagreb
- Christmas in Croatia
- Obilježavanje Hrvatskog proljeća
- Dvorac Veliki Tabor
- Dragutin Domjanić
- Događaji u zajednici
- Motrišta

Djecu župe Naše Gospe Kraljice Hrvata došao je posjetiti sv. Nikola (gosp. Hrvoje Ban)

Hrvatska

ISKRA

(Bivši "CIRKULAR" za
Toronto i okolicu
Kanadsko - Hrvatski Vjesnik
Canadian Croatian Journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief
Glavni Urednik :
Valentina Krčmar

Contributing Editors:

Damir Borovčak, dr. Darko Desaty,
Vladimir Goss, Višnja Milas-Matutinović
Biserka Milinković, Mile Paulić,
Marina Vuković, Jelena Vrdoljak,
Zdravko Weing,

Address • Adresa :
1137 Centre Street
Thornhill, Ontario
L4J 3M6

Novi "E-mail": iskra1@look.ca

Telephone • Telefon :
(905) 738 - 0053

Fax :
(905) 738 - 9853

Yearly Subscription - Godišnja
Pretpłata :
KANADA: \$60.00
USA: \$50.00

Subscription to "ISKRA" can be
made directly, to the Editor-in-Chief.
Pretpłata na "ISKRU" može
se učiniti kod Glavnog Urednika.

Advertising rates :
1/2 page - \$100.00 per issue
\$1,000.00 yearly
\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue
\$500.00 yearly

1/8 page (business card)
\$25.00 per issue
\$500.00 yearly

Advertising is payable in advance.

"Hrvatska ISKRA" Broj 97, 15. prosinac.. 2001.

Sadržaj:

Pismo urednice.....	2	HRVATSKA ISKRA for English speaking readers	
Vijesti iz zajednice.....	3	NFCA Bulletin.....	15
Tisuće ljudi na Tudmanovom grobu.....	4	Britain and Bosnia, on its head.....	16
Za ocjenu Tudmana treba povijesna distanca.....	4	A grave loss for Croatian culture.....	16
Razne vijesti.....	5 – 6	Christmas in Croatia.....	17 – 18
Tečaj kune pogrešan, ali mijenjati se ne smije.....	7	Mojim očima (i srcem).....	19 – 20
Na pragu sporazuma o socijalnom miru.....	7	Višnja Milas-Matutinović, Naš Božić.....	21
Zbog rada na crno, ključ u bravu.....	7	Ksaver Šandor Đalski, Na Badnjak.....	22
Proizvodnja Megamina otišla u Austriju.....	7	Božićno drvce na Jelačić placu.....	23
Zašto je Hebrang tajio istinu o bolesti čak i od samog predsjednika Tudmana.....	8	Sljeme u božićnoj atmosferi.....	23
Hrvatska kao vodeće središte u regiji, vizija ili naša pusta tlapnja?.....	9	Dragutin Domjanić.....	24
Božićna poruka biskupa Jezerinca.....	9	Zanimljivosti.....	25
Istra dobiva statut, ali ostaje bez himne.....	10	Vijesti iz kulture.....	26
Vijesti iz BiH.....	11	Događaji u zajednici.....	27 – 30
D. Borovčak, Hello Toronto, ovdje Zagreb.....	12	Svaštice.....	31
M. Vuković, Za čavrljanje uz šalicu kave.....	14	Motrišta.....	32
		Poseban prilog HRVATSKOJ ISKRI	
		Božićni kolači	

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Pred Božićem smo, gotovo nam kuca na vrata. Sve nas čeka puno posla, pa moramo neke stvari "maknuti" s vrata, kako o njima ne bi trebali razmišljati. Za mene je jedna takva stvar HRVATSKA ISKRA, koja MORA izaći iz tiska, bez obzira što se događa. Eto, pred vama je božićna HRVATSKA ISKRA. U njoj ćete naći mnogo o Božiću, čak imamo i članak naše nove dopisnice gđe. Višnje Milas - Matutinović, kojoj želim dobrodošlicu u ovo uredništvo. Moja želja je uvijek bila raditi s mojom prijateljicom Višnjom, koja inače radi u Leksikografskom zavodu u Zagrebu. Ovo je samo prvi članak gđe. Milas-Matutinović, i po dogovoru, ona će se javljati u svakom broju.

Mnogo toga se događa u Hrvatskoj, mnogo u našoj zajednici u Torontu i okolici. Nema smisla stalno ponavljati kako je nemoguće "pokriti" sva događanja u našoj zajednici, no mi se u uredništvu zaista trudimo posjetiti sve važnije događaje. U Hrvatskoj nema momentalno "potresa", koja nas Hrvate izvan domovine dovode do prave zabrinutosti za opstanak zemlje, no situacija zaista nije dobra. Sve više i više se pitamo dokle će ovako moći preživljavati građani Hrvatske, koji jednostavno ne vide kraj brigama. Ne znam koliko je i dobro kod nas. Napustila sam božićni koncert Estrade prije samog kraja, tako da nisam čula govor gosp. Janka Perića, MP-a, koji je kako čujem rekao kako Hrvati imaju jako puno istaknutih ljudi, ali kao zajednica zaostali smo iza drugih naroda. Koliko god smatrali kako gosp. Perić griješi - nažalost, rekao je istinu. Pogledajte samo malo oko sebe i vidjeti ćete dokaz to mi svaki dan, na svakom mjestu. Kad bi me netko pitao što želim za Božić, jedna od mojih "društvenih" želja svakako bi bio blagoslovljen mir i zajedništvo u našoj zajednici. Jer, ako samo pogledate oko sebe, vidjeti ćete ljude koji su sve dali od sebe za zajednicu, i onda su zaustavljeni nekim "nevidljivim" silama. Nemojmo to dozvoliti, i na ovaj Božić pružimo ruku jedan drugome - ruku prijateljstva i zajedništva, kako bi i naša zajednica rasla u Kanadi. Nemojmo dozvoliti da zaostaje iza drugih etničkih grupa, kako bi konačno sagradili naš Hrvatski dom, naš hrvatski starački dom i sve ono što nam treba za dobar i produktivan rad cijele zajednice.

I na kraju svakome od Vas, Vašim obiteljima, Hrvatima u domovini i izvan nje, svakom dopisniku i čitatelju, svim mojim prijateljima u Kanadi, USA, Argentini i Hrvatskoj, blagoslovljen i sretan Božić i sretna Vam svima Nova 2002. godina. Čujemo se nakon Nove Godine, koju ćete nadam se proslaviti u društvu koje će Vam donijeti najviše veselja i zadovoljstva.

Valentina

I za one koji će biti sami za Božić...

Božić bez Tebe.....

Ponoć je, u mojoj maloj sobi noćas hladno je,
ponoć je, u mojoj duši ova bol ne prestaje,
Božić je i cijeli svijet se noćas Kristu raduje.
Božić je, Božić bez Tebe...
Božić je, i svako svoje drage noćas daruje...
Božić je, Božić bez Tebe.
O Bože moje, kako mi nedostaješ,
o Bože moje, kako mi nedostaješ.

Ponoć je, i već se čuju negdje zvona dalcaka,
ponoć je i samo topla suza meni nazdravlja,
Božić je i cijeli svijet se noćas Kristu raduje,
Božić je, Božić bez Tebe.
Božić je, i svatko svoje drage noćas daruje...
Božić je, Božić bez Tebe.
O Bože moj, kako mi nedostaješ,
O Bože moj, kako mi nedostaješ.....

Pjeva Doris, na disku "Božić dolazi"

Folklorna grupa "Kralj Zvonimir", Brampton, organizirali su koncert na Hrvatskom kulturnom franjevačkom centru, Norval

Humor....

Now, now fella. You shouldn't talk like that. Some kids aren't so bad.

Humor....

"Now that we've traded, I'll tell you the truth - my brother isn't housebroken either!"

Malo se i nasmijmo....

Mile Paulić: Kako ja vidim HRVATSKU ISKRU

Evo, doš'o i ja u uredništvo
HRVATSKE ISKRE, bistro i čiste,
gledam, gledam i sve je u redu,
svi pišu i za stolom sjede,
i ja rekoh "Dobar dan",
pa nastavih svoj divan...
Svi slušaju i ponešto pitaju:
"Gospodine, kažite tko ste Vi,
htjeli bi to doznati mi."
"Ja sam Mile, doš'o iz daljine
da vidim gdje se ISKRA piše,
kad je tako lijepo urediše.
Sada vidim ovdje rade dobri ljudi,
dobri ljudi, mirne čudi.
Gledam svatko radi svoje,
slike, riječi na svom mjestu stoje.
Svatko voli da ISKRU čita,
gdje se prodaje, svatko pita.
Pa i ja prodajem ISKRU,
tu novinu bistru i čistu,
tko želi kupiti ove novine
neka Milu Paulića nazove,
a ako tko želi da se pretplati
bilo kojeg suradnika može zvati,
a ja ću i svoj telefon sada dati
(905) 813-8287, pa može nazvati.
Čitajmo ISKRU tu novinu čistu,
uvijek nešto novoga ima,
a to nam sigurno koristi svima.

Sretan Vam rodendan, gosp. Dorić

Gosp. Drago (Charlie) Dorić 23. prosinca proslavlja svoj 97. rodendan. U ime uredništva želimo našem Charliju sve najbolje!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Dolazak sv. Nikole u župi "Naše Gospe Kraljice Hrvata"

Vel. Josip Kos, župnik Naše Gospe Kraljice Hrvata, u razgovoru s djecom, koja su željno očekivala Sv. Nikolu

U dvorani župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata" ove nedjelje 9. prosinca, iza druge sv. Mise, bilo je vrlo veselo. Uz prigodnu božiću prodaju kolača, svijetla i božićnih ukrasa, očekivao se i dolazak sv. Nikole. Došlo je mnogo djece, koja su veselom pjesmom "Nikolinjsko veče" dočekala sv. Nikolu i malog lijepog anđela. Sv. Nikola je bio naš poznati župljanin Hrvoje Beg. Prije samog dolaska sv. Nikole među djecu su istrčala dva mala krampus koja su upravo uživala "smetajući" sv. Nikolu u veselom razgovoru s djecom ove župe, no sv. Nikola se nije dao smesti - razgovarao je, dijelio je darove, grlio djecu, slikao se s njima.

Dvorana je bila puna i roditelja i djedova i baka, koji su kroz pjesmu i osmjeh djece i unuka sjekali se svojeg djetinjstva, sv. Nikole u njihovu dječje doba, no ipak mislim da su župnik vel. Josip Kos i sve časne sestre bili najviše oduševljeni dječjim smijehom i radošću. (VK)

Zahvaljujemo i pozivamo Vas

Hrvatsko - kanadsko društvo "Kordun" zahvaljuje svima koji su ih posjetili na njihovoj godišnjoj večeri 27. listopada ove godine, i žele obavijestiti kako je skupljeno \$2,500, koji će biti upotrebljeni za iduće akcije ove udruge, kao i za izvanredne potrebe u domovini.

U isto vrijeme pozivaju sve članove i prijatelje na veseli doček Nove godine u župi "Hrvatskih mučenika". Za karte (\$40.00) obratite se HITNO gosp. M. Pauliću (905-813-8287), Anti Mrkonji (905-270-0037) Tomi Pleš (905-820-9825) i Janji Vukojević u Hamiltonu (905-545-5009). Svi ste dobrodošli!

NE ZABORAVITE ! JOŠ UVIJEK SE PRIMAJU KNJIGE ZA PRVU HRVATSKU KNJIŽNICU U STREETSVILLE-U. ZA VIŠE INFORMACIJA, NAZOVITE GOSP. IVICU PUHALA: 905-507-1389.

Tražite li nešto lijepo za svaki dan, ili možda Božić? Pročitajte ovaj oglas...

Nova pošiljka robe iz Hrvatske za malo ozbiljnije gospode, brojevi 10 - 18, vuneni kostimi, upravo je stigla u naš dućan. Za mlade osobe imamo prekrasne Spanner, Joseph Ribkov, uvoz iz Italije, veste, šoseve i večernje haljine.... Možda Vam treba posebna haljina za doček nove godine?

Nazovite Mamsell Fashions Inc. na tel. 416-921-5277 i porazgovarajte sa vlasnicom gđom. Nevenkom Grdić, na hrvatskom ili engleskom, ili možda ipak najbolje, posjetite ovaj interesantan dućan na 7. Pleaseant Blvd. (Yonge i St. Clair), u Torontu.

DA LI ZNATE ?

POSTAL RATES ARE GOING UP AS OF NEW YEAR.
MAIL YOUR LETTERS AND PARCELS EARLY.

CANADA	48 cents
USA	65 cents
International	\$1.25

Na božićnoj predstavi u Oakvillu bile su cijele obitelji: mama Rosemary Lee, sjedi s malim Damianom (koji je upravo imao svoj 2. rođendan), do nje stoji Elias (napunio 4 godine u subotu), kćer Veroniku drži tata Albert Lee, a baka i deda Ozimec stoje uz njih.

Mir i ljubav poruke su djetesca rođenog u Betlehemu prije dvije tisuće godina, koje nam je Trojedni Bog objavio i darovao.

Neka ovaj blagdan Božića bude blagoslovljen, a Nova godina ispunjena zdravljem, osobnim i poslovnim uspjehom. Neka to bude dar vama, moji prijatelji, rođaci, čitatelji, znani i neznani!

Biserka Milinković sa obitelji,

Vijesti iz zajednice

Svim poznatim i nepoznatim prijateljima knjige, koji su svojom nesebičnom darežljivošću na bilo koji način pomogli Hrvatsku knjižnicu i čitaonicu, te zajedno s mnogobrojnim korisnicima učinili prvu godinu postojanja uspješnom iznad svakog očekivanja, VELIKA HVALA i sretan Božić, kao i Novu 2002. godinu želi

Odbor Kanadsko-hrvatske knjižnice

Sretan Božić i Novu 2002. godinu želi svim Hrvatima i Hrvatima u domovini Hrvatskoj i diljem svijeta, svećenicima, časnim sestrama, članovima Društva, svim ostalim društvima u našoj zajednici, kao i uredništvu HRVATSKE ISKRE želi

Hrvatsko zavičajno društvo Kordun.

Sretno u Novo ljeto!

Hrvatsko društvo Međimurje želi svim svojim članovima i obiteljima, kao i svim dobrotvorima SRETAN BOŽIĆ i božićne blagdane, kao i SRETNU NOVU 2002. GODINU.

Širite HRVATSKU ISKRU

Veselim se vašem povratku u Hrvatsku, dragi prijatelji

Ovih dana u Hrvatsku su se vratili, nakon dugog života u Kanadi, dva vrlo vrijedna člana torontske zajednice: gosp. i gđa. Benković. Obično kada nas napuštaju prijatelji, žalosni smo, jer nedostajat će nam, no u ovom slučaju, sve nas koji smo poznavali bračni par Benković, zaista nas veseli njihov povratak u domovinu, jer svi smo znali koliko im srce vene za Požegom ili Zagrebom, gdje će od sada živjeti.

Ne bih željela da se ovaj članak shvati kao oproštanje s Benkovićima, već samo jedan pozdrav "doviđenja u Zagrebu ili u Požegi", ali i ono što se piše kad netko odlazi na dalek put. Uz najbolje želje koje im svi šaljemo, uz ono obavezno neka nam požive dugo, neka im je lijepo, neka nas ne zaborave - potrebno je i nešto drugo: velika HVALA za sve što su oboje učinili u ovoj zajednici.

Mnogi od vas slušali su o imenu Benković, no manji broj vas je znao koliko je ing. Benković ili kuća Benković dala za Hrvatsku prije, ali posebno za vrijeme Domovinskog rata. Ta kuća na Don Millsu bila je "glavni štab", kuća iz koje su izlazile važne odluke, odlazilo mnogo pisama o potrebi djelovanja za Hrvatsku; u toj kući manje-više stvorena je i AMCA, udruga bivših studenata zagrebačkih fakulteta. Tamo je bila žila kucavica, srce, koje je osvježavalo i tjeralo sve nas na rad, na svaku moguću žrtvu koju je Hrvatska ili hrvatski narod od nas zahtijevao. AMCA je za vrijeme Domovinskog rata, ali i kasnije radila na širenju istine o Hrvatskoj na svakom mogućem polju, bila je u vezi sa svim kanadskim i svjetskim čimbenicima, stalno u kontaktu s Hrvatskom ili zagrebačkim Sveučilištem. Mnogi poznati radnici ove zajednice u ovoj su kući izučili "politički zanat" u razgovorima do kasno u noć, u stalnoj telefonskoj vezi kad god je to situacija zahtijevala. Ova kuća je, možda mnogi od vas to nisu ni znali - bila centar rada za Hrvatsku, a oboje Benkovića ljudi su koji su svojim radom ostavili svoj trajni pečat u ovoj zajednici.

Premalo je sada na rastanku reći, hvala vam Bianca i Vlado Benković. Mnogi u Hrvatskoj, ali niti ovdje u Torontu i okolici, nisu znali koliko su rada za Hrvatsku i zajednicu oboje Benkovića stavili u svaki dan njihova života. Njihov odlazak za nas ovdje je gubitak, no Hrvatska je dobila dva izvanredna čovjeka, čiji rad ide i dalje, ovaj puta uglavnom u Hrvatskoj, no i mi ovdje bit ćemo uključeni u neke njihove projekte koji su u planu. O tome ćete biti obaviješteni na vrijeme.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Zrinski Frankopan i mali i veliki iz obitelji Vrdoljak, Božić oko svijeta

Drago uredništvo HRVATSKE ISKRE, Hvala vam za HRVATSKU ISKRU i za širenje ljubavi i međusobnog razumijevanja među ljudima. Božić je posebno vrijeme kada svi trebamo rasti u ljubavi, međusobnom razumijevanju i opraštanju jedni drugima. Neka ta naša opraštanja budu katalizator u produbljivanju naše duhovnosti. Jedino svjetlost može otkloniti mrak. Jedino ljubav može izliječiti životne teškoće i rane. U duhu Kristove ljubavi želim svima vama sretan Božić i Novu 2002. godinu.

Sve vas toplo pozdravljam,

Ante Ljubas

Bianca i Vladimir Benković

Dozvolite mi da u ime svih vas, u ime svih prijatelja i poznanika iz AMCA-e, kako bih ja to rekla, "ratnih" prijatelja, zaželim sve najbolje Bianci i Vladimiru Benkoviću i zaželim im sve ono najbolje što se može zaželjati ljudima, koji su nas zadužili.

Urednica

Tisuće ljudi na Tuđmanovu grobu

ZAGREB - Autobusi i automobili iz cijele Hrvatske slili su se jučer jutro prema Mirogoju, gdje je nekoliko tisuća ljudi došlo odati počast prvom hrvatskom predsjedniku, pokojnom dr. Franji Tuđmanu. Nešto prije deset sati na zagrebačko je groblje Mirogoj pristigla obitelj pokojnog Franje Tuđmana, nakon čega su predstavnici hrvatskih podružnica HDZ-a, ali i onih iz inozemstva, na grob položili vijence i odali počast. Skupina umirovljenih hrvatskih generala, koju su predvodili Ljubo Česić Rojs, Damir Krstičević, Janko Bobetko i Davor Domazet Lošo, među prvima je napustila groblje, položivši svoje i vijenac generala Ante Gotovine, za kojim je raspisana međunarodna tjeralica.

Grob pokojnog prvog hrvatskog predsjednika pohodili su i predstavnici Mladeži HDZ-a, a stranačko vodstvo, predvođeno predsjednikom HDZ-a Ivom Sanaderom, u pratnji Vladimira Šeksa, Dragę Krpine, Joze Škare i drugih vodećih hadezeovaca okupljeni su građani pozdravili uzvicima "Franjo! Franjo!" i "HDZ!, HDZ!". Predstavnike drugih političkih stranaka te vlasti jučer nismo vidjeli.

Ni na ovom skupu, koji je trebao zračiti dostojanstvom, nije nedostajalo scena koje ne priliče mjestu. Čule su se provokativne primjedbe protiv vlasti, ali i pogrđne pjesme, primjerice: "Bože dragi, uzmi Stipu i Ivana, a vrati nam našeg Franju Tuđmana." No, toga je na Mirogoju ipak bilo u manjini. Ostali su sudionici povremeno zapjevali pokoji domoljubnu pjesmu ili su pjevali nacionalnu himnu. Službenog programa ni govora, međutim, nije bilo.

Kako smo cijeli događaj pratili u društvu nekolicine uglednih članova HDZ-a, čuli smo i kritike na račun Ivića Pašalića. On, naime, nije bio među čelnicima svoje stranke, nego je događaj promatrao sa strane. Među brojnim građanima koji su jučer pohodili Tuđmanov grob bili su Markica Rebić, Vice Vukojević, Maja Freundlich, Ivan Penić, Branimir Glavaš, a pred grobom je bez pratnje bio i Ante Jelavić.

PREDSJEDNIK MESIĆ NA SVEČANOSTI OBILJEŽAVANJA 30. OBLJETNICE HRVATSKOG PROLJEĆA O F. TUĐMANU:

Za ocjenu treba povijesna distanca

ZAGREB - Hrvatsko proljeće predstavljalo je konsenzus u glavnim pitanjima onoga vremena, ali i daleko naprijed. Hrvatsko je proljeće omogućilo da dođe do amandmana na Ustav "74, što nam je kasnije dalo šansu da ostvarimo hrvatsku državu. I to je zasluga Hrvatskog proljeća. Sada na porukama "71. Možemo dalje. Danas imamo demokratsku i slobodnu državu, europski usmjereni i sada treba ponovno doći do onog konsenzusa o glavnim pravcima razvoja koji smo imali "71., rekao je hrvatski predsjednik Stjepan Mesić u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, prije održavanja svečanog koncerta posvećenoga 30. obljetnici Hrvatskog proljeća.

Uz predsjednika, najuglednija je gošća svečanosti bila dr. Savka Dabčević Kučar, a među ostalima bili su i Ivan Zvonimir Čičak, Vesna Pusić, Radimir Čačić, Zdravko Tomac i Željka Antunović.

PREDSJEDNIK HDZ-a IVO SANADER:

Ova se vlast mora ispričati Tuđmanu

Vrijeme je da se ova vlast ispriča Franji Tuđmanu za sve uvrede i objede koje je posljednje dvije godine izgovorila na njegov račun. Poručuje to jučer s prigodnog skupa u Starogradsnoj vijećnici u povodu druge obljetnice smrti dr. Franje Tuđmana predsjednik HDZ-a dr. Ivo Sanader. Istaknuo je da nemilosrdna kritika dr. Tuđmana pokazuje diletantizam ove vlasti, te da je ova vlast samo privremeni eksperiment, dok Tuđmanovo djelo ostaje stalno. Na skupu je bila i obitelj Tuđman - supruga Ankica, kći Nevenka, sinovi Miroslav i Stjepan, snaha Snježana te unuk Siniša.

Sanader je kazao da za konačan sud o Tuđmanovu djelu ne treba povijesna distanca jer je Tuđman velikan i najveći političar u hrvatskoj povijesti.

- Ne smijemo dopustiti da se vlast odvoji od naroda, niti da se vrati partijska vladavina kakvu smo porazili 1990. - rekao je Sanader te upozorio aktualnu vlast da je politika čistki i obračuna s Tuđmanom i HDZ-om najopasnija za hrvatsku budućnost jer produbljuje podjele među građanima.

Uz najviše HDZ-ove stranačke dužnosnike, skupu u Starogradsnoj vijećnici nazočni su bili i predstavnici HDZ-a BiH, među kojima i Anto Jelavić, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, umirovljeni generali Janko Bobetko, Krišimir Čosić i Ivan Kapular, sindikalisti Krišimir Sever, Ivica Ihas i Zdenko Mućnjak, nogometni selektor Miroslav Čiro Blažević i drugi. Nije bilo predstavnika stranaka vladajuće koalicije.

Pred njegovom rodnom kućom u Velikom Trgovišću, Ankica Tuđman otkrila je jučer spomen-popsrje Franje Tuđmana, rad akademskog kipara Krune Bošnjaka. (Večernji list 10. prosinca)

Na novinarsko pitanje kako, povodom dvogodišnjice smrti dr. Franje Tuđmana, ocjenjuje njegov lik i djelo, Mesić je odgovorio: - Kao i svaki čovjek imao je dobrih i loših strana, imao je poteze koji su bili za nas vrlo značajni, kao kad je predložio referendum za osamostaljenje Hrvatske, ali i pogrešnih procjena. Jedna je od njih da će Milošević uspjeti stvoriti veliku Srbiju, što je bilo neizvedivo, na čemu su se temeljili Tuđmanovi potezi koji nisu bili ostvarivi, a koji su išli prema širenju hrvatskih granica. Imao je pogrešnu, izolacionističku politiku prema Europi i pogrešnu politiku prema BiH, ali ostatak je zapamćen kao prvi hrvatski predsjednik za čije je vrijeme Hrvatska ostvarila samostalnost. No, sigurno je da je to samo politička ocjena, jer još nema dovoljne povijesne distance za ocjenjivanje svega što je učinio. (Večernji list 10. prosinca)

Program su uvijekbali vlč. Ilija Petković, časne sestre, Sr. Smiljana i Sr. Krešimira, učitelji hrvatske škole, te da ne zaboravimo, i roditelji djece. Lijepo okićena pozornica, kostimi, pjevači, svi su bili spremni za veliki nastup nakon izvrsnog ručka koje su pripremile naše vrijedne kuharice, a posluživali učenici osmog razreda hrvatske škole.

Najmanji učenici na predstavi u Oakvillu

Izmjenjivale su se recitacije, pjesme. Bile su tu uz ostale uvijek nam drage adventske i božićne pjesme. Tu su bili i oni najmanji, dječica koji su predstavljali anđele, pa oni malo veći kao pastiri, te ostali dio učenika koji su predstavljali narod. Nisu izostali ni mudraci sa Istoka, a niti "Sveta Obitelj". Ove godine bio je tu i "živi Isus" u osobi pravog malog djeteta, dva i pol tjedna starim Martinom Baričevićem, koji je tako lijepo spavao za vrijeme predstave, da ga niti pjesma niti govor djece nisu smetali.

Veliki trud koji su svi uložili, isplatio se. Djeca su bili svima na ponos i veselje, a nama užitak gledati tu našu mladost. Čestitamo i neka nam živi naša mladost! Sretan Božić svima. (BM)

I oni malo stariji sudjelovali su na predstavi u Oakvillu

Hrvatski Božić 2001

Pogled na pozornicu za vrijeme Hrvatskog Božića 2001, Estrada, Ženski zbor i Lado Tamburica

U nedjelju 9. prosinca u prepunoj dvorani Silverthorn collegiate održan je deseti jubilarni božićni koncert "Estrade". Uz uobičajeni koncert, u foajeu dvorane mogli ste razgledati i kupiti mnoštvo božićnih stvari: dobrih kolača, božićnih ukrasa, krema, slika... Tu, u foajeu sreli su se mnogi stari prijatelji, upoznali novi. Koncert je počeo svečanim riječima Aranke Lengyel i Patrika Šimunca, i kao i svake godine, i ove godine gosti su uživali u hrvatskim božićnim pjesmama, u božićnim recitacijama,

Sv. Nikola (Draško Andrić) i Krampus (Dubrovko Barač) bili su vrlo uspješni u svojim ulogama

solo pjesmama, kao i u folkloru. Svaka točka bila je vrlo dobra - od ženskog zbora, koji je zaista napredovao u kvaliteti, i svaka pjesma bila je izvrsno izvedena, od "Dobar večer, dobri ljudi" do "Kad bi snijeg noćas pao", pa do talijanskog zbora Coro San Marco, koji je tako umjetnički izveo par kompozicija, da je publika tražila bis.

Nastupili su mnogi mladi talenti iz zajednice. Stefi Škof i Steve Hranilović vrlo su osjećajno izveli "Gesu bambino", izabrani zbor župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata" pod rukovodstvom Lorisa Buždona izveo je "Jesu Joy of Man's Desiring" tako dobro da je publika oduševljena pljeskala. "Huron carol" umjetnički su izveli "InMotion" ballet Studio, koje vode Lisa i Christina Brkich, uz pjesmu Lorisa Buždona. Uz druge recitacije, kao i one obične drage božićne pjesme, koje su uz Lado Tamburice iz Hamiltona pjevali svi u dvorani, svatko je na svoj način doživio ovaj tradicionalni božićni koncert. Novina je bio sv. Nikola (Draško Andrić), i jasno Krampus (Dubravko Barač), koji su bili iznenađenje za djecu, ali i za prisutne, jer su bili zaista gotovo "autentični".

Ovo je deseti po redu božićni koncert Estrade. Svaka obljetnica je važna za udrugu, ali i za zajednicu, jer tako dolazi do tradicija. Ovaj koncert je zaista postao tradicionalan i svima onima koji rade u pripremi ovih koncerata, a posebno ovogodišnjeg, svakako moramo čestitati, jer svi posjetitelji su bili više nego zadovoljni. (VK)

"Huron carol" u izvedbi InMotion, ballet Studio

PREPORUČUJEMO VAM

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRISTS

EYE HEALTH IS IMPORTANT
Located in the Medical Centre
Medical Clinic

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

500 Rexdale Bl. Tel (416) 674-1165

Preporučujemo vam za Božić

Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izradba nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X6 (905) 629-8415

došli na koncert i zabavu, svima koji su sudjelovali na koncertu. Uz srdačne čestitke svima na izvrsno organiziranom koncertu i zabavi, Vaš
Mile Paulić

Susret članica "Katarine Zrinske"

U nedjelju popodne, 28. studenog u restoranu "Croatia" u Missisauigi skupile su se članice i gošće naše najstarije udruge "Katarina Zrinska". Ovaj skup bio je najavljivan već dulje vrijeme, i članice su srdačno dočekale svoje gošće, moguće nove članice, poslužile ih kavom i kolačima, a kasnije nakon sastanka, sve zajedno ostale su na svečanoj večeri koja je obilježila 45. obljetnica ove udruge.

Članice i gošće "Katarine Zrinske" u Croatia restoranu, predsjednica gđa. Butković stoji

U pozdravnom govoru koji je sadašnja predsjednica gđa. Biserka Butković održala prije večere, govorila je o prošlom radu, koji je počeo 1956. godine, u doba kad je bilo vrlo teško biti Hrvat, kad je međusobna pomoć bila vrlo nužna. Govorila je o tome kako se sve mijenja, pa i društva, pa trebamo gledati u budućnost, jer mlada generacija potpuno drugačije gleda na hrvatstvo i na rad u zajednici. Ono što svih nas drži zajedno, to je naše hrvatstvo, naša domovina i naš odnos prema domovini. Govorila je gđa. Butković o tome kako su druge etničke zajednice organizirale svoja društva, kako imaju izgrađene domove, kako dobivaju pomoć od države, i vrijeme je da i mi učinimo nešto u tom smjeru. Zamolila je članice i one koji bi željele postati članicom Katarine Zrinske neka promisle o novim idejama, o novom načinu rada, jer Katarina Zrinska ide dalje. Rekla je da hrvatska majka može sve učiniti u zajedništvu. Posebno je pozdravila tri originalne članice Elzu Bušić, Anu Lavinski i Anjku Ferković, kao i dr. Miru Ashby.

Nakon govora predsjednice gđe. Butković, razvila se diskusija o novim idejama, koje bi mogle donijeti do novih aktivnosti ovog prvog ženskog društva, koje i nakon 45 godina razmišlja o sutra, o tome kako pomoći svojoj zajednici.

Uredništvo se zaista nada da će ova ženska udruga i dalje nastaviti raditi kao do sada. Zaista se osjeća potreba za radom Katarine Zrinske, jer malo je udruga znalo organizirati tako izvrsnu večeru sa plesom. Mnogi od vas i danas pitaju kad ćemo se opet naći na jednom od plesova Katarine Zrinske. Zaista, kad ćemo se naći na idućem plesu? (VK)

Santa posjetio djecu odsjeka #515, Hrvatske Bratske zajednice

U nedjelju 2. prosinca djeca, unuci, mame i tate, bake i djedovi - sve članovi HBZ, odsjeka 515, proslavili su dolazak Sante. Iako je svake godine redovno djecu ovog odsjeka HBZ posjećivao sv. Nikola, ovaj puta je došao "samo" Santa, jer je sv. Nikola bio jako zaposlen u centru grada. Santa je bio izvrstan, veseo, nasmijan, a on je u "privatnom" životu inače član ovog odsjeka gosp. Mirko Volarić, no nismo bili jako sigurni da li je njegov vlastiti unuk prihvatio ovog "Santu". Druga djeca (mala i neka malo veća) uživala su sjedeći na njegovu krilu. Mali članovi ovog odsjeka, koji zaista brine za svoje članstvo u svako doba godine, ne samo za Božić,

Santa (Gosp. Volarić) i njegov unuk koji nije bio potpuno siguran je li to "Santa" ili njegov djed

uživali su u čokoladama, igračkama, knjižicama, ali posebno su djeca uživala u međusobnim igrama. Lijepo ih je bilo gledati kako igraju razne igre, pa čak i šah. Moji unuci zaista vole doći na ovako prijateljski organizirane susrete, a za ovo vrlo uspješno nedjeljno popodne u Jelen klubu svakako moramo zahvaliti Šmintićima, Volarićima, gđi Divni Sardelić, koja je svojim lijepim osmijehom sve pozdravljala.

Hvala vam svima, a u ime uredništva svim odsjecima HBZ, posebno Odsjeku #515, blagoslovljen Božić. (VK)

Božićna predstava i ručak u Oakvillu

Običaj ovdašnjih hrvatskih škola i župa je da se svake godine u prosincu održavaju proslave Nikolinja i Božića. Tako je to bilo i ove godine. U nedjelju, 9. prosinca, oakvilska župa "Presveto Trojstvo" zajedno s hrvatskom školom imala je prigodnu priredbu i obiteljski ručak. Dvorana je bila puna, a najviše je naravno, bilo djece.

"Sv. obitelj": Josip: Tomislav Tomljenović, Marija: Michele Smičiklas, Isus: Martin Baričević

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15.XII. 2001.

RAZNE INTERESANTNE VIJESTI

UKIDA SE POSEBNA IZBORNA JEDINICA ZA DIJASPORU

ZAGREB, 28. studnoga - Budući da imamo obvezu uskladiti izborni zakon s izmjenama Ustava, a stav je i vladajuće koalicije i stručne javnosti da treba smanjiti sadašnji broj od 151 zastupnika u Hrvatskom saboru, prijedlog novog izbornog zakona u saborskoj bi se proceduri trebao naći na proljeće, rekao je Mato Arlović, predsjednik saborskog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, koji je započeo s pripremama radne verzije izbornog zakona.

Zakon bi, prema njegovim riječima, trebalo donijeti do kraja iduće godine. "Budući da se smatra kako je potrebno preispitivanje broja i načina izbora zastupnika nacionalnih manjina, zalagat ću se", kaže Arlović, "da bude 120 zastupnika te pet do devet predstavnika nacionalnih manjina, dakle u Saboru bi sjedilo najviše 129 zastupnika".

Arlović se također zalaže da se, uz ostanak razmjernog izbornog sustava, prednost da takozvanim otvorenim listama. Građani bi tako imali mogućnost birati stranačke liste, ali i pojedince s liste, te bi prema broju glasova koje dobiju ti kandidati imali prednost pri zauzimanju zastupničkih mjesta. Time se povećava odgovornost zastupnika, smatra Arlović.

Otvara se također, navodi, pitanje glasanja državljana koji imaju dvojno ili, uz hrvatsko, više državljanstava. Predlaže se da se biračko pra-

Kupnjom hrvatskih tvrtki slovenski kapital osvaja njihova tržišta

Kupnjom tvrtki u zemljana na prostoru bivše Jugoslavije slovenske tvrtke zaposjedaju i njihovo mjesto na tome tržištu. Najsvježiji je primjer takva "preuzimanja" ulazak u zagrebački Chromos domžalske tvrtke Helios. U Domžalama ne skrivaju zadovoljstvo što su time dobili i 70 posto hrvatskoga tržišta lakova i boja, te Chromosovo mjesto na tržištima BiH i Makedonije.

Kada neka slovenska tvrtka prijeđe u većinsko vlasništvo stranca, ovdašnja politika i glasila viču da je to ugrožavanje nacionalnih interesa. Takva je rasprava upravo u tijeku zbog belgijskoga pivara Interbrea, koji je kupio četvrtinu ljubljanskoga Uniona. Slično je reagiranje, ali s privukom neriješenih političkih računa, bilo kod pokušaja Zagrebačke banke da uđe u Novu kreditnu banku Maribor (NKBM).

Dok drugi kupuju u Sloveniji, tamošnje gospodarstvo odlazi na tržišta Hrvatske, BiH, SRJ i Makedonije. Nova Ljubljanska banka (NLB)

PREMIJER IVICA RAČAN U RAZGOVORU ZA JUTARNJI LIST:

Nismo Srbima ukinuli stanarsko pravo jer ono više ne postoji!

ZAGREB — Hrvatski premijer Ivica Račan u razgovoru za Jutarnji list ustvrdio je kako se neki koalicijski partneri "ponašaju kao da je kampanja počela. Kad je o SDP-u i mieni riječ, ovaj ćemo mandat odraditi do kraja", rekao je premijer. Na pitanje novinara je li uvjeren da će mandat odraditi do kraja, Račan je decidirano rekao da jest. Upitan o prijedlogu uvođenja crkvenog poreza, Račan je rekao: "To što jedan ili dva člana SDP-a predlažu, da se odnosi Crkve i države riješe na drukčiji način, ne mora biti bogohulno... Ne kanimo, naravno, mijenjati ugovore sa Svetom Stolicom i inicijative te vrste ne shvaćam kao negiranje tih ugovora", rekao je među ostalim premijer Račan.

Odgovarajući na pitanje kakav je njegov stav o stanarskim pravima izbjeglih Srba, premijer je rekao: "Ne ukidamo nikakvo stanarsko pravo,

vo već uz prebivalište. Više ne bi bilo posebne izborne jedinice za dijasporu, a građani bi izbornu pravo mogli ostvariti samo ako u Hrvatskoj prebivaju najmanje godinu dana prije izbora. Oni koji se privremeno zateknul izvan Hrvatske, a hrvatski su državljani, mogu glasati u našim veleposlanstvima.

"Ako se bude išlo na promjenu broja izbornih jedinica", poručuje Arlović, "zalažem se da ih bude manje, možda ne bi bilo loše da bude i jedna izborna jedinica". U svakom slučaju, više od pet izbornih jedinica je previše, smatra on. Pet izbornih jedinica, ističe, omogućuje da se na temelju povijesnih, prirodnih regija stvore pretpostavke i za regionalni razvoj te iskorištavanje komparativnih pretpostavki svih naših regija. Prijedlog zakona je, naglašava Arlović, u fazi stručnih rasprava unutar stručne službe Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Sljedeće političke rasprave unutar vladajuće koalicije i kad bude gotova prva radna verzija, krenut će polako i javna rasprava. Sudjelovat će, navodi, i stručnjaci, koji su radili na prethodnom izbornom zakonu, profesori ustavnog prava i političkih znanosti. (Vjesnik 29. studenog)

već je vlasnica novosadske banke Continental, u Prištini je otvorena kosovsko-slovenska banka Kasabank KSB, ljubljanski se Petrol zanima za kupnju beogradskog Beopetrola, a Kolinska traži ulaz u srbijanskog proizvođača mineralne vode Karadordević.

Slovenija je ove godine do listopada na tim tržištima već uknjižila 755 milijuna dolara vanjskotrgovinskoga viška i time nadoknadila manjak u poslovanju s EU-om, koji je u istom razdoblju dosegnuo 748 milijuna dolara. - Moglo bi se, međutim, dogoditi da gospodarstva u zemljama s prostora bivše Jugoslavije, zbog takve neuravnotežene bilance, počnu ograničavati poslovanje sa Slovenijom - upozorava slovenski ekonomist dr. Jancz Prašnikar. (Včernji list 2. Prosinca)

jer ono više ne postoji. Riječ je naprosto o zakonima koji sve nas obvezuju. Stanarsko pravo nije vlasničko pravo. To je bilo pravo koje vam je dopuštalo da pod određenim okolnostima stanujete u nekom stanu, ali ne i da ste njegov vlasnik. U jednom je razdoblju tijekom pretvorbe i uklanjanja društvenoga vlasništva omogućena kupnja stanova pojedincima sa stanarskim pravom. Neki su to iskoristili, neki nisu, neovisno o nacionalnoj pripadnosti. Ima i građana hrvatske nacionalnosti koji nisu realizirali pravo otkupa stana. Ni oni više nemaju pravo otkupa jer su tu šansu propustili. Ne možemo stoga prihvatiti pritisak OESS-a da se suprotno pozitivnim zakonima ove zemlje osigura otkup stana onima koji su to mogli učiniti, a nisu, kada je bilo vrijeme za to", rekao je premijer Ivica Račan. (Slobodna Dalmacija 2.12.)

u turizmu, završila s deficitom od 2,522 milijarde. Međutim, unatoč normalizacije turizma, deficit u Hrvatskoj dostigao je 2000. godine 6,107 milijardi, da bi se stanje pogoršalo ove godine, kad će se deficit popeti na preko 10 milijardi kuna. Vukić je izjavio da je to posljedica neučinkovitosti Vlade, o čemu govori i rast vanjskog i unutarnjeg duga. Vukić također smatra da se proračun za 2002. temelji na nerealnim očekivanjima.

VLADA SE NE SMIJE SLUŽITI NETOČNIM PODACIMA

ZAGREB, 03.prosinca (HIC) - "Što se tiče netočnih podataka koji je iznio ministar Mate Crkvenac, kao potkrjepu za svoj prijedlog proračuna 2002., upozorio sam ministra i Vladu da se na takav način ne može raditi ni u politici, ni u gospodarstvu", izjavio je zastupnik HDZ-a Dario Vukić, član gospodarskog odbora te stranke. Rekao je da je, protivno tvrdnjama sadašnjih dužnosnika, Hrvatska 1998. ostvarila suficit proračuna od 1,250 milijardi kuna, da bi godinu 1999. - zbog rata na Kosovu i teških gubitaka

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

POVRATAK VUKOVARSKOG BLAGA* VUKOVARSKJE UMJETNINE BIT ĆE PONOVRNO U VUKOVARU 14. PROSINCA

Srbija vraća osam tegljača hrvatskih umjetnina!

Umjetnine, koje su u prosincu 1991. godine iznijete iz Vukovara i smještene u Muzej Vojvodine i Novog Sada bit će ponovno u Vukovaru 14. prosinca, kada će se i službeno obaviti primopredaja vukovarskog blaga, javila je jučer beogradska agencija Beta.

Begradske vlasti bi Republici Hrvatskoj trebale vratiti ukradeno blago iz četiri vukovarske muzejske ustanove. Navodno bi osam kamionskih tegljača koji bi trebali prijeći granicu SR Jugoslavije i Hrvatske koncem slijedećeg tjedna.

Ovog je petka je na završne pregovore u Beograd otputovala nadležna pomoćnica ministra kulture Branka Šulc koja već godinama skrbi za hrvatsko oteto blago. U Novom Sadu je i ravnateljica vukovarskog muzeja Ruža Marić, koja je, kako smo saznali u samom Vukovaru, "otišla po zbirku". U muzejskim depoima Novog Sada je, čini se, najveći broj otetih

vukovarskih izložaka.

Kako je objavljivano u hrvatskom tisku, iz četiri vukovarske muzejske ustanove oteto je 30.000 predmeta. Samo je vukovarski Gradski muzej imao 35.000 izložaka, dok je zbirka Bauer imala 1357 umjetnina, među njima i originale Bukovca, Medovića, Meštrovića... Miloševićeva vlast u krađi je išla tako daleko da je otete predmete, doduše na samo par dana, izložila i u Jugoslavenskom centru u Parizu.

Povratak vukovarskog blaga, čiji je dio ipak nepovratno uništen, uvjet je za normalnu kulturnu, prosvjetnu i sportsku suradnju Hrvatske i SRJ, tj. Srbije. Premda je srpski ministar kulture Branimir Lešić izrazio spremnost za povratak umjetnina, dan povratka ipak je iz mjeseca u mjesec odgađan. Hoće li točno deset godina nakon krađe umjetnine ipak doputovati u Hrvatsku? (Večernji list 8. prosinca)

OGORČENJE ZBOG OSLOBOĐENJA GENERALA STRUGARA

DUBROVNIK, 04. prosinca (HIC) - Vijest da se jugoslavenski general Pavle Strugar iz Haaškoga zatvora već vratio kući, u Jugoslaviju, ogorčila je Dubrovčane. "Na Haaškom sudu ne djeluje pravda nego politika", izjavio je nakon zadnjih zbivanja Igor Žuvela iz Stožera za zaštitu digniteta Domovinskog rata. Strugar se smatra odgovornim za ubojstva i ranjavanje velikog broja građana Dubrovnika i okolice, te za razaranja i teror kojeg su jugoslavenske snage provodile mjesecima kad je on obnašao dužnost zapovjednika II. operativne grupe za ratno područje dubrovačko-hercegovačko. Haaški sud odobrio je njegov zahtjev da na slobodi, pod jamstvom Crne Gore, čeka nastavak suđenja, isto kao je to dozvolio i Biljani Plavšić, nekadašnjoj prisnoj suradnici Radovana Karadžića i Ratka Mladića.

JACQUES CHIRAC OBEĆAO PODRŠKU HRVATSKOJ

ZAGREB, 10. prosinca (HIC) - Nakon što je 48 sati boravio u Beogradu, francuski predsjednik Jacques Chirac se prošle subote zaustavio na četiri sata u Zagrebu, te obećao Hrvatskoj "bezuvjetnu i čvrstu podršku Francuske za njen ulazak u Europsku uniju i NATO". Chirac je izrazio i nadu da će se u Hrvatskoj više učiti francuski jezik, te je pohvalio suradnju s Haaškim sudom i napredak na putu demokracije. Predsjednik Stjepan Mesić izjavio je da francuski predsjednik smatra da Hrvatska može "odigrati značajnu ulogu u stabilizaciji cijele regije, čemu će pridonijeti i normalizacija odnosa s Jugoslavijom."

Što se tiče spora koji je nastao kad je hrvatska Vlada ove godine jednostrano poništila ugovor s francuskim poduzećem Spie Batignole koje je radilo na izgradnji autoceste Zagreb-Rijeka, dogovoreni su dodatni razgovori uz pomoć stručnjaka francuske vlade. Francuski graditelji zahtijevaju od Hrvatske odštetu od 35 milijuna dolara zbog poništenja ugovora.

BIH: PETRITSCHJEV PLAN

SARAJEVO, 10. prosinca (HIC) - Visoki predstavnik međunarodne zajednice za BiH Wolfgang Petritsch predložio je u Bruxellesu niz izmjena u vezi ovlasti međunarodnih ustanova i dužnosnika, kako bi se olakšalo postepeno prepuštanje stanovitih zadaća lokalnim vlastima. Prema njegovom prijedlogu, do kraja 2003. godine, broj međunarodnih dužnosnika u BiH trebalo bi smanjiti za 30 posto, a stotinjak međunarodnih ustanova trebalo bi izgubiti dio svojih ovlasti. Međutim, mnogi promatrači u Sarajevu smatraju da cijelo preustrojstvo ima kao cilj jačanje ovlasti samog visokog predstavnika, jer bi sve međunarodne institucije bile uključene u jednu koordinaciju kojoj bi on bio na čelu.

HAAG I DALJE BLAGONAKLON PREMA JUGOSLAVENIMA

SARAJEVO, 07. prosinca (HIC) - Claude Jorda, predsjednik Međunarodnog suda u Haagu, oprostio je Srbima iz Bosne Draganu Kolundžiju dio njegove kazne zbog ratnih zločina u Bosni i Hercegovini, te time prouzročio dodatni gnjev pravnih krugova i širokih građanskih slojeva. Kolundžija je pred manje od mjesec dana osuđen na tri godine zatvora zbog zločina nad zarobljenicima u srpskom logoru Keraterm. Ta kazna je izuzetno blagom obzirom na počinjena nedjela. Kolundžijino oslobađanje povezuje se s povlasticama koje su nedavno iskazane Biljani Plavšić i generalu Strugar, pa se u političkim krugovima Sarajeva govori o "očitoj pristranosti Tribunala prema srpskim optuženicima".

RATIFICIRAN SPORAZUM S EU

ZAGREB, 06. prosinca (HIC) - Većinom glasova Hrvatski je Sabor ratificirao Sporazum o stabilizaciji i suradnji s Europskom unijom, nakon što je odbijen zahtjev oporbe da se odobrenje usvoji dvotrećinskom većinom. Kad je vladajuća koalicija odbila taj zahtjev, dvoranu su napustili zastupnici HDZ-a, HSP-a i HKDU-a. Ove tri stranke protive se ratificiranju sporazuma, te su predlagale nove pregovore s EU kako bi se postigli bolji uvjeti. Predsjednik Sabora Zlatko Tomčić izjavio je nakon glasovanja da se nada da će sabornici koji su sporazum ratificirali biti nagrađeni od javnosti. Vladinoj koaliciji pridružio se i DC, te Istarski demokratski sabor (IDS) iako oni nisu članice vladajuće koalicije.

TRIDESETA GODIŠNJICA HRVATSKOG PROLJEĆA

ZAGREB, 03. prosinca (HIC) - Goran Dodig, jedan od vodećih ljudi Hrvatskoga proljeća, ugušenog po nalogu predsjednika SFRJ maršala Tita, izjavio je za časopis "Fokus": "O studentskom štrajku a i o svemu što se zbivalo tijekom 1971., danas govore ljudi koji ne mogu o tome govoriti na pravi način. Uzmite kao primjer nedavnu emisiju na Hrvatskoj televiziji, iz koje nitko nije mogao zaključiti da su, primjerice, Duško Čizmić Marović i Dag Sturmić bili na suprotnoj strani. Dakle, o studentskom štrajku godine 1971. govore danas oni koji su bili svjedoci optužbe protiv nas. A to mogu znati samo preživjeli ljudi koji smo dobro upoznati s događajima. Oni koji su nas optuživali onda i danas nam sude".

Pretplatite se na HRVATSKU ISKRU

Događaji u našoj zajednici

Komemoracija druge obljetnice smrti dr. Franje Tuđmana

Sa sv. Mise zadušnice prigodom druge godišnjice smrti prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana: crkva "Hrvatskih mučenika" bila je puna ljudi koji su došli iskazati štovanje prvom hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu. U sv. Misi vel. Kećerin je posebno spomenuo odnos predsjednika Tuđmana prema Sv. Ocu Papi, i napomenuo kako je i njegova zasluga, jasno uz biskupe, da je Sv. Otac Papa čak dva puta posjetio Hrvatsku. Uz očite suze u glasu vel. Kećerin je pročitao oproštajni govor, kojim se je predsjednik Tuđman oprostio sa Sv. Ocem Papom 11. rujna 1994. godine na zagrebačkom aerodromu. Na kraju vel. Kećerin je pozvao sve na slogu, zajedništvo i ljubav prema domovini Hrvatskoj, kao i Bosni i Hercegovini, te da svoje osjećaje ljubavi prenesemo i na naša mlada pokoljenja. Sv. Misa je završila pjesmom koju je naš pokojni predsjednik dr. Tuđman zaista volio: Bože, čuvaj Hrvatsku. (VK)

Božić oko svijeta

U subotu i nedjelju, 1. i 2. prosinca u Toronto City hall-u održan je tradicionalan "Christmas around the world" (Božić oko svijeta), na kojem je sudjelovalo 28 nacija, i među njima, jasno, i Hrvati u Kanadi. Zahvaljujući obitelji Vrdoljak, koja svake godine, zamislite već 28 godina!! - daje svoje božićne ukrase, vrijeme, novac, ali ponajprije ljubav za rad koji rade, i ove godine naša Hrvatska je bila više nego dostojno predstavljena.

Sv. Nikola (gosp. Nikica Vrdoljak) i njegov najmlađi unuk, Na Božiću oko svijeta

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Prošla sam kratko izložbenim prostorom i nigdje, niti kod koje druge nacije, nisam vidjela takvo bogatstvo nakita, autentičnost i vrijednost kakva je bila na "Hrvatskom Božiću", koju su pripremili Vrdoljaci. Cijela obitelj, od malih do velikih, radili su kako bi i ovaj hrvatski Božić bio upravo onakav kakav mora biti - svečan, lijep, pun vjere i ljubavi prema domovini, no ipak moram najviše naglasiti ulogu naše Jelene Vrdoljak. Sve je tamo bilo "dotaknuto" njenom rukom, sve uređeno točno onako kako bi ona uresila i svoju kuću. Na našem hrvatskom Božiću u Toronto City hallu bilo je svega - od božićnih ukrasa, do rariteta, predivnog ručnog rada, starih knjiga, skulptura, kolača, božićnih specijaliteta (koje su pravile i mama Jelena, kćer Seka i snaha Nataša), a kao centralna točka sjajio se bor - prekrasan bor prepun hrvatskog nakita, licitarskih srca, crvenih jabuka, ukrasa koje vidite samo na posebnim mjestima - taj hrvatski bor svatko od vas poželio bi imati u svojem domu ovog Božića.

Svakako treba zahvaliti obitelji Vrdoljak na svemu, posebno mladima iz Zrinski Frankopana na radu i osmjesima puna dva dana, ali gotovo da nema riječi zahvale Jeleni i Nikici: njoj na izvanrednoj postavi hrvatskog Božića, a njemu na veselom sv. Nikoli, kojeg su sva djeca koja su dolazila u Toronto City Hall zaustavljala i zapitkiivala. Često čujemo kako mnogi govore o radu, kako nešto treba učiniti. I Vrdoljaci, jasno, govore o potrebi rada, no cijela obitelj Vrdoljak primjer je hrvatstva - jer na djelu se poznaju junaci! Oni već 28 godina rade na pronosjenju istine o Hrvatima i Hrvatskoj na najbolji mogući način: ljepotom raznih izložbi, folklor, večera, hrvatskog Božića i to sve u kanadskim društvima, ne u našoj zajednici. Ako postoje tzv. "obitelj godine", po mojem mišljenju, to su svakako Vrdoljaci. Čestitamo! (VK)

Koncert na Hrvatskom kulturnom franjevačkom centru, Norval

Zavičajno društvo "Kordun"

U subotu 1. prosinca u prepunoj dvorani posjetitelja, župljana i gostiju, održan je koncert i jesenska zabava u Hrvatskom kulturnom franjevačkom centru Norval. Pred oduševljenom publikom jedna za drugom redale su se folklorne grupe iz ove zajednice, koje su s velikim zadovoljstvom nastupile na ovoj veseloj večeri. Uz izvanrednu voditeljicu programa gđu. Mary Pleš, koja je inače i učiteljica u folklornoj grupi "Kralj Zvonimir", publika je upoznala grupe koje su nastupale u zaista prepunoj dvorani.

Nastupilo je pet grupa, neki iz Hamiltona, kao i iz Mississauga: domaćin "Kralj Zvonimir" sa izvrsno izvedenim kolom, "Hrvatski dom Hamilton", pod vodstvom gosp. Lončarića oduševio je prisutne sviranjem i pjevanjem, "Zvuci Hrvatske" iz Oakvillea, kao i "Sljeme" iz Mississauga razveselili su sve prisutne svojom pjesmom i plesom. "Zavičajno društvo Kordun" izvelo je igrokaz "Prelo" i dva kola iz djela Hrvatske iz kojeg su došli, iz Korduna.

Svi posjetitelji, a među njima i svećenici kao i časne sestre iz okolnih župa, bili su vrlo zadovoljni, jer ovakovo zajedništvo folklornih grupa i župljana iz raznih župa ne vidi se tako često. Svima nama koji smo sudjelovali u programu ova večer ostati će u lijepoj uspomeni, no u svima nama je i želja da se ovakove večeri što više organiziraju. Mi Hrvati, kad smo zajedno i složni, puno možemo učiniti, a dokaz je ovaj događaj u Hrvatskom kulturnom franjevačkom centru u Norvalu. Ovakvim radom ne činimo samo sebi i svojoj zajednici dobro, već i cijelom hrvatskom narodu. Hvala svima koji su organizirali ovaj lijepi susret Hrvata, svima koji su

HRVATSKI JEZIK POD HIPOTEKOM

Glavni urednik Stjepan Babić predstavio je novi broj stručnog časopisa "Jezik", koji je pravi putokaz za nastavnike, pisce i široke slojeve kad se radi o ispravnom korištenju hrvatskoga jezika. U jednom od tekstova u ovom broju, Mario Grčević osvmuo se na takozvani "serbokroatizam", koji otežava razvoj kroatistike u znanstvenim krugovima u SAD-u, Njemačkoj i u drugim zemljama. "Tradicionalne 'serbokroatističke' postavbe ne žele napustiti svoje položaje i još uvijek zamagljuju mogućnost ozbiljnog pristupa kroatistici u Njemačkoj", tvrdi Grčević. Upozorio je posebice na ozbiljan rad njemačkog kroatiste Leopolda Auburgera, te na njegovu knjigu "Hrvatski jezik i serbokroatizam" (Ulm/Donau 1999.), smatrajući da je ona korisna i Hrvatima koji se bave tim predmetom. Nadodao je da je nakon 1990. godine "definitivno propao jezično-politički program serbokroatistike, iako će još mnogo vremena proći prije nego nestane mit o njegovom postojanju, književnoj vitalnosti, itd." Slične nevolje proživljavaju Slovaci, Ukrajinci, Estonci, Litvanci i drugi narodi koji moraju dokazivati postojanje vlastitog jezika nakon što su duže vremena bili podređeni tuđim kulturnim i nakladničkim središtima. (HIC)

OBILJEŽAVANJE HRVATSKOGA PROLJEĆA

Matica hrvatska obilježit će 1. prosinca, u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskoga svečanim koncertom 30. obljetnicu Hrvatskoga proljeća. Na svečanosti će predsjednik Matice hrvatske Josip Bratulić održati prigodni govor, a na koncertu će nastupiti Zagrebačka filharmonija s Beethovenovom 3. simfonijom pod ravnanjem Pavla Dešpalja. "Matica hrvatska obilježit će, kao institucija koja je u Hrvatskom proljeću odigrala značajnu ulogu, tridesetu obljetnicu tih događaja", stoji, uz ino, u pozivu koji je poslan članovima Matice hrvatske iz Zagreba, ograncima, prijateljima Matice hrvatske te predstavnicima kulturnih ustanova, parlamentarnih političkih stranaka i Crkve. Matičina svečanost u povodu 30. obljetnice Hrvatskoga proljeća održat će se pod pokroviteljstvom predsjednika RH Stjepana Mesića. (Vjesnik)

OBNOVIT ĆE SE OLTAR DOMOVINE

Stakleni elementi spomenika 'Oltar domovine' na Medvedgradu, vječni plamen te rasvjeta oko spomenika obnovit će se, a dovršit će se dio kamenih blokova skulpture i urediti travnjak i okoliš, kako bi se omogućio pristup invalidima. Dogovoreno je to na sastanku kod zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića, na kojemu su bili autor spomenika Kuzma Kovačić, pročelnica Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Doris Kazimir i Miodrag Demo, voditelj Odjela za branitelje u Gradskom uredu za zdravstvo, rad i socijalnu skrb.

Gradonačelnik Bandić naglasio je kako podržava prijedloge Kuzme Kovačića, a gradskim je službama naložio da što prije obnove skulpture i urede okoliš, kako bi se očuvalo dostojanstvo tog obilježja. Još početkom godine Poglavarstvo je donijelo odluku o uredjenju Medvedgrada i obnovi Oltara domovine, djela koje je podijelilo mišljenje stručne javnosti. (Večernji list)

SGU U NOVIM PROSTORIJAMA

Splitska Galerija umjetnina od danas je, nakon 70 godina, u novim odgovarajućim prostorijama koje je dobila od grada.

Riječ je o zgradi u kojoj je nekad bio Muzej revolucije i koja je nakon osamostaljivanja Hrvatske služila kao multimedijalni prostor.

Ravnatelj Galerije umjetnina Božo Majstorović je danas, 1. prosinca na svečanom otvorenju izrazio zadovoljstvo što je u novim prostorijama postavljeno 130 umjetničkih djela iz bogatog fundusa od oko 3200 neprocjenjivih umjetnina što ih posjeduje ta galerija.

Podsjetio je da je splitska Galerija umjetnina, kao privremeno rješenje, bila smještena u neodgovarajućim prostorijama u Lovretskoj ulici, od godine 1931. Između 130 eksponata, od kojih je većina desetljećima bila u podrumima u Lovretskoj ulici, izložene su i slike velikih hrvatskih slikara Vidovića, Medovića, Sedera i drugih.

Ti će izlozci najvjerojatnije ostati kao stalni postav splitske Galerije umjetnina. (HINET)

HUMANISTIČKI GRAD VARAŽDIN

U varaždinskome HNK je u srijedu (5. prosinca) priredena svečanost proglašenja Varaždina svjetskim humanističkim gradom.

Internacionalna liga humanista dodijelila mu je tu titulu zbog doprinosa razvoju civilizacije, kulture, mira i življenja. Odluku o proglašenju Varaždina svjetskim humanističkim gradom varaždinskom gradonačelniku Ivanu Čehoku uručili su predsjednik lige Helmut Moritz i njegov zamjenik banjolučki biskup Franjo Komarica.

"Varaždin je grad koji je kroz povijest njegovao i gradio svoju kulturu, kulturu života i rada i grad je koji može postati simbolom kako se treba i može živjeti. Promičući taj grad, promičemo mir i toleranciju i sve ono što čovjeka čini čovjekom", kazao je na svečanosti tajnik Internacionalne lige humanista Zdravko Ćurlan.

Gradonačelnik Ivan Čehok rekao je da je to priznanje Varaždincima svih generacija koji su znali cijeniti i čuvati tradiciju. Banjolučki biskup na svečanosti je i bračnom paru Zdenki i Đuri Makšanu uručio Povelju ljubavi, dok je Helmut Mortiz varaždinskom Bedemu ljubavi uručio zlatnu povelju mira i humanizma.

Povelja svjetskog humanističkog grada Varaždina bit će uručena na svečanosti sjednici Gradskog vijeća Varaždina koja se održava u povodu blagdana sv. Nikole i Dana grada. Internacionalna liga humanista osnovana je 1974. u Dubrovniku, a cilj joj je rješavanje problema vezanih uz mir i strogo poštivanje humanističkih načela diljem svijeta. Ta je međunarodna asocijacija svjetskim humanističkim gradom dosad proglasila jedino Sarajevo, gdje joj je i sjedište. (HINET)

PRIMOPREDAJA JASENOVAČKE ZBIRKE

Primopredaja zbirke i arhiva jasenovačkoga muzeja, koji su od listopada prošle godine bili u američkom Memorijalnom muzeju holokausta, bit će, kako se očekuje, upriličena 5. prosinca u Jasenovcu. Na primopredaji će biti i direktorica Memorijalnoga muzeja Sara Bloomfield, rečeno je u četvrtak u Ministarstvu kulture. (Vjesnik)

DESET GODINA INSTITUTA "IVO PILAR"

Promocijom knjige "Prinosi za proučavanje života i djela Ive Pilara" obilježena je jubilara deseta obljetnica Instituta društvenih znanosti "Ivo Pilar".

- Iznimno smo zadovoljni uspješno obavljenim radom naših znanstvenika u proteklih deset godina, koji smo prezentirali različitim edicijama - časopisima, zbornicima, studijama, a ovom prigodom i izložbom kronološkog prikaza istraživanja, rekao je ravnatelj Vlado Šakić. Institut je znanstvena institucija koja je Hrvatsku dostojno predstavljala na svjetskim znanstvenim skupovima. Od početka postojanja, rekao je Šakić, primjenjuje princip izvrsnosti u istraživanju i objavljivanju radova, kao i suradnju sa znanstvenicima iz inozemstva. Svi znanstvenici Instituta sudjeluju u sveučilišnoj nastavi i prezentiraju rezultate rada.

Knjigu "Prinosi za proučavanje života i djela Ive Pilara", prvi svezak, predstavili su njezini urednici Zlatko Matijević i Srećko Lipovčan. Kako su rekli, knjiga je početak rada na proučavanju života i rada Ive Pilara, najvažnije osobe hrvatske političke povijesti s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Njegovo je djelo, smatraju, podloga za interdisciplinarno istraživanje političke povijesti tog doba. (Vjesnik)

"NOVO, NOVO VRIJEME" U AMSTERDAMU

Dokumentarni film Rajka Grlića i Igora Mirkovića "Novo, novo vrijeme" u produkciji "Motovun FF-a" bit će prikazan na Četvrtomu međunarodnome festivalu dokumentarnoga filma u Amsterdamu (IDFA), izvijestio je producent. Film "Novo, novo vrijeme" na najvećem europskom festivalu dokumentarnog filma i jedan od najutjecajnijih festivala te vrste u svijetu bit će prikazan u natjecateljskom programu i zajedno će se s devetnaest drugih filmova s četiriju kontinenata boriti za jednu od dviju glavnih festivalskih nagrada - "Silver Wolf". "Novo, novo vrijeme" bit će prikazano u verziji prilagođenoj međunarodnoj publici pod imenom "Who Wants to be the President" (Tko želi biti predsjednik). U programu Ian Vrijman Fund prikazat će se dva hrvatska filma - "Dečko kojem se žurilo" Biljane Čakić-Veselić i "Free Space" Damira Čučića. (Hina, Vjesnik)

GOSPODARSTVO

HRVATSKA EKONOMSKA INOVACIJA ILI EKONOMSKI APSURD

Tečaj kune je pogrešan, ali se mijenjati ne smije!?

Hrvatska je dražesna država koja obiluje raznovrsnim apsurdima koji imaju zajednički nazivnik - "kvaka 22". Primjer koji slijedi dodatni je prilog toj odavno dokazanoj i potvrđenoj teoriji. Slavko Linić, potpredsjednik Vlade zadužen za gospodarstvo, odigrao je u ovoj drami ulogu Yosariana iz Hellerove knjige i ustvrdio, eto, i to smo dočekali, da je "tečaj kune pogrešan". "Kvaka 22" u ovom slučaju sastoji se u činjenici da to što znamo da je tečaj kune pogrešan, uopće ne mora značiti da tečaj treba mijenjati.

Naine, poučio nas je potpredsjednik Vlade, monetarističke mjere te vrste ne bi imale razvojni učinak na nekonsolidirano gospodarstvo. Stoga, veli on, najprije treba konsolidirati gospodarstvo, a tek onda krenuti u promjenu tečaja. A kada ćemo, gospodine Linić, znati da je gospodarstvo konsolidirano?

Siva zona

- Odgovor na to pitanje sada ne znamo, a nadam se da ćemo ga znati krajem 2002. - glasio je odgovor Linića na pitanje koje se samo po sebi nametalo nakon izjave kako se monetarnim mjerama treba pribjeći tek kada se gospodarstvo konsolidira. Potpredsjednik Vlade je dodao kako bi prvi i najjači efekt od devalvacije kune "pojela" siva ekonomija, te da bi se zbog toga znatno umanjili, ako ne i poništili dugoročno pozitivni učinci koji bi se trebali ogledati prvenstveno u jačanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

Suprotno mišljenje od Linićeva iskazao nam je pak dr. Dražen Kalodera, nezavisni ekonomist, rekavši kako su i u Vladi konačno priznali da su "ishlapjeli mozgovi" suprotne ekonomske "struje" bili u pravu kada su godinama tvrdili da treba mijenjati tečaj koji je očito precijenjen.

"PARTNERSTVO ZA RAZVOJ":MARATONSKI PREGOVORI VLADE, POSLODAVACA I SINDIKATA U VILI WEISS

Na pragu sporazum o socijalnom miru

Vlada, predstavnici poslodavaca i sindikalisti maratonski su, iza zatvorenih vrata, u Vili Weiss raspravljali o prijedlogu državnog proračuna za iduću godinu te razvojnoj i socijalnoj politici u iduće tri godine. Predstojnik Ureda za socijalno partnerstvo Vitomir Begović, u kratkoj stanci pregovora, novinarima je rekao kako je oko mnogo prioriteta postignut visoki stupanj suglasnosti svih triju partnera, ali o konkretnim dogovorima i eventualnim mimoilaženjima nije govorio. Napomenuo je kako bi se u sljedećih deset dana mogli uskladiti dokumenati razvojne i socijalne politike RH, koji bi se u tom slučaju mogli potpisati do kraja godine.

- Pozivamo i ostale političke stranke i udruge da se uključe u rad Gospodarsko-socijalnog vijeća i podrže dokument pod nazivom Partnerstvo za razvoj. Taj dokument utvrđuje nedvosmisleno opredjeljenje socijal-

DRŽAVNI INSPEKTORAT OD DANAS OSTVARUJE VIŠEGODIŠNJE PRIJETNJE:

Zbog rada na crno, ključ u

bravu devetnaest poduzeća!

Državni inspektorat danas će se napokon, prvi put na takav način, nesmiljeno i drakonski obračunati s radom na crno: bit će zatvoreno 19 poduzeća u Hrvatskoj, jer su inspektori u njima pronašli čak 1228 radnika, koji su radili na crno! Najavivši to na nedavnoj zagrebačkoj tribini o aktualnoj problematici u ugostiteljstvu, glavni državni inspektor Branko Jordanić nije htio detaljnije govoriti o toj akciji Državnog inspektorata, ali je uputio jasnu poruku svim onim poslodavcima koji ne budu poštovali zakone. Bit će posebno zanimljivo vidjeti kako će se Jordanić obračunati s uznapredovalim radom na crno u brodogradilištima, ali valja očekivati da će ipak biti samo visokih novčanih kazni.

U splitskom je brodogradilištu Državni inspektorat ove godine otkrio na desetke radnika koji su radili na crno kod kooperanata, a u Splitu je takav rad, prema saznanjima sindikata, posebno izmaknuo nadzoru u graditeljstvu. (Slobodna Dalmacija 3.12.)

"Trebalo im je dvije godine da priznaju da je tečaj pogrešan, a sada će im trebati još dvije godine da shvate kako se gospodarstvo može konsoolidirati jedino uz realniji tečaj domaće valute. Međutim, što ćete kada i ova vlast shvaća neke očite svari tako sporo kao što je sporo ili nikako shvaćala i bivša vlast. Ovom prilikom bih se želio pozvati na guvernera Središnje europske banke dr. Willema Duinseburga koji je na Kongresu europskih bankara u Francuskoj 23. studenoga državama izvan EU-a predložio da još jedno vrijeme pričekaju s uvođenem eura. On je tom prilikom rekao i kako je tečaj, odnosno monetarni aktivizam, jedan od glavnih mehanizama prilagođivanja Europskoj uniji. Mislim da i ta izjava predstavlja zadovoljštinu ekipi ekonomskih stručnjaka koji su posljednjih godina predlagali promjenu tečaja u Hrvatskoj kao jednu od mjera oživljavanja gospodarstva", kazao nam je Kalodera.

Bauk nezaposlenosti

Osim što je kazao, doduše bez ikakvih posljedica za gospodarsku nam realnost, da je tečaj kune pogrešan, Linić je "priznao" i ocjenu po kojoj predviđeni gospodarski rast od najviše četiri posto neće pridonijeti povećanju zaposlenosti, odnosno smanjivanju nezaposlenosti. Doduše, potpredsjednik Vlade je kazao kako rast BDP-a od četiri posto "neće pridonijeti povećanju životnog standarda većine građana", ali to znači tek da i iduće godine neće biti smanjivanja nezaposlenosti. Eto, dvije istine smo "saznali" tog hladnog četvrtka, dvije istine od kojih nećemo živjeti bolje, ali to ionako, naine da se u Hrvatskoj živi bolje, nije prioritetni zadatak ove vlasti. Bolje će se početi živjeti,hvala nebesima, tek od druge polovice 2003., upravo kada će krenuti predizborna kampanja za izbore 2004. Eto, to je rješenje ovodobne hrvatske "kvake 22". (Slobodna Dalmacija 3.12)

nih partnera o rješavanju teških gospodarskih i socijalnih problema te izvjesniju perspektivu zapošljavanja, materijalne i socijalne sigurnosti građana - rekao je V. Begović.

Na upit je li moguć dijalog ako u pregovorima sudjeluju samo tri od pet sindikata u javnom sektoru, V. Begović je odgovorio: - Svi su bili pozvani, a na njima je da odluče žele li biti za pregovaračkim stolom i tako konstruktivno pridonijeti pregovorima. Proračun, rekao je Begović, nije bio središnja tema razgovora socijalnih partnera jer se o njemu raspravljalo na posljednjem sastanku. No, istaknuo je, oni koji žele izmijeti primjedbe i prijedloge mogu to učiniti jer će se Vlada tek idući tjedan očitovati o amandmanima. (Večernji list 2. prosinca)

PROIZVODNJA "MEGAMINA", PRESELJENA IZ OSIJEKA U AUSTRIJU

OSIJEK, 04. prosinca (HIC) - Poduzeće "Tribomin" definitivno je zatvorilo svoja vrata u Osijeku, nakon što su lokalne vlasti zabranile proizvodnju pripravka "Megamin". Taj preparat smatran je jednim od najboljih antioksidantnih proizvoda koji postoje na svjetskom tržištu, a pripisuju mu se i učinci u liječenju tumora.

Posebno je zanimljivo da se o zabrani uopće nije očitovalo Ministarstvo zdravstva, dok su lokalne vlasti dosta neodređeno obrazložile svoj stav. Lijek se inače slobodno prodaje u svim državama Europske unije. Predsjednik uprave farmaceutskog laboratorija Dragutin Vajdić izjavio je da će se "Megamin" proizvoditi ubuduće u Villachu, Austriji, te je izrazio žaljenje zbog "gubitka kojeg se takvim postupkom nanosi Hrvatskoj i njenom ugledu". Osijek je izgubio 35 radnih mjesta, tvrtka je izgubila u Hrvatsku uloženi 40 milijuna kuna, a pacijenti koji uzimaju "Megamin" sada strahuju hoće li dobivati redovito svoj lijek, rekao je Vajdić.

Zašto je Hebrang tajio istinu o bolesti čak i od samog predsjednika Tuđmana?

Dana 30. studenoga 2001. u "Glasu Slavonije" objavljen je intervju s dr. Andrijom Hebrangom u kojem prvi put otkriva da mu je dr. Tuđman rekao kako je obaviješten da je on zapravo "američki špijun". Potvrda mu je bila kad je u medijima plasirana izjava Madeleine Albright: "Podržavamo promjene koje ministar Hebrang provodi u Ministarstvu obrane". Tuđman se pitao kako je Albrightica to znala ako Hebrang nije njezin, tj. američki, čovjek, kao što je i meni rekao kad sam ga o tome otvoreno pitao. Dr. Hebrang je pridodao: "Naravno, onda su neki moji stranački kolege, koji su jedva dočekali da maknu konkurenta, tu natočili još niz teških gluposti. To je, dakle, još jedan primjer kako se može zloupotrijebiti čovjeka koji je bolestan, koji više ne može sve primati racionalno kao dok je bio zdrav".

Izdaja dr. Tuđmana

Kad je nastupio taj trenutak, za koji Hebrang kao liječnik tvrdi da dr. Tuđman više nije mogao racionalno prosijsavati mnoštvo informacija (dezinformacija!) koje su mu svakodnevno servirali najbliži, ali i dalji suradnici!?! To je važno utvrditi jer bismo od toga trenutka pa nadalje mogli analizirati što se sve događalo u stranci i državi samo zato što je Tuđman bio hendikepiran smrtonosnom bolešću. I o tome Hebrang ne dopušta dvojbu: "Posljednju godinu i pol (dakle, punih 450 dana - op. V.P.!) on nije mogao držati pod kontrolom sve što se događalo oko njega, a isto tako mogu reći da nije bio svjestan umanjenja svojih sposobnosti prosuđivanja jer je bolest napala upravo one centre koji su mu onemogućili zdravo prosuđivanje. Da je bio toga svjestan, sigurno bi se povukao ili donio neku drugu odluku, ali ovako, to je polako, neprimjetno dolazilo. Znaite, kad vas razara tumor, onda to ide neprimjetno, korak po korak, i vi zapravo niste svjesni svega što se događa. Mijenjao je odluke, zaboravljao..."

Dr. Hebranga cijenim kao vrlo domoljuba koji je na položaju ministra zdravstva u najtežim trenucima Hrvatske uzorno i samopožrtvovno odradio svoje zadaće koje nisu bile jednostavne, ni lake, ni kratkotrajne. Da je bio samoprijegoran to ne kažem tek olako, retorički, nego svjedočim, jer mi je jednom, dok smo obojica sjedili u prvoj hrvatskoj vladi, pokazao pismo, zapravo dokument i dokaz, da mu se nudi izvanredno lukrativna karijera kao liječnika u Americi, a i ratne spoznaje i razgovori s ljudima koji su me posjećivali s terena, ili sam ja njih posjećivao na terenu, dopunjavali su taj dojam da je ministar dr. Hebrang kao organizator opće ambulante ratne i kirurške službe uvelike zaslužan što su mnogi ranjenici na vrijeme zbrinuti i spašeni od sigurne smrti. To se sve akumuliralo u disketi mojih dojмова u dovoljnoj mjeri da sam do kraja zadržao vrlo pozitivan sud i najbolje mišljenje o dr. Hebrangu, ne samo kao liječniku i ministru nego i kao čovjeku čije su kvalitete mogle samo pridonositi ugledu HDZ-a. Zbog toga sam mu vjerovao i onda kada mi je tvrdio kako je s predsjednikovim zdravljem sve u redu, iako me zbunjivalo svjedočenje jednog njegova prijatelja da je njemu, u strogom povjerenju, "Andrija govorio neslušteno posve drukčije".

Sjećam se da nam je jednom na sjednici predsjedništva HDZ-a dr. Tuđman pokazao neki papir, rekavši: "Evo, tu je laboratorijski nalaz! Nema više ni traga svernu onome, da vam ne čitam, što je dosad potvrđivalo nazočnost uzročnika moje bolesti". Hebrang je pogledao dr. Tuđmana i papir kojim je on slavodobitno mahao ispred sebe pokazujući tobože nepoibitni dokaz zdravlja i odobravao mu kimanjem glave. Vidio sam to, i zapamtio jako dobro, jer mi je i te kako bilo važno radi rastjerivanja sumnjičavosti s obzirom na to da su mi poznati liječnici u pola glasa gotovo krionice govorili suprotno, predviđajući da predsjedniku ne preostaje više nego koji mjesec života. Nakon svega, postavljaju se pitanja koja je teško izbjeći ili prešutjeti:

1) Ako je godinu i pol prije fatalnoga kraja konzilij kojem je na čelu bio dr. Hebrang znao da dr. Tuđman više nije sposoban postojano racionalno rasuđivati, zašto nije o tome otvoreno i iskreno, do kraja istinito, obavijestio uži krug stranačkih i državnih dužnosnika kako bi se oni posavjetovali što u tom slučaju učiniti i kako navesti predsjednika da donese odluke presudne za njega osobno, ali pogotovo za stranku.

2) Ako je želio izbjeći da se na taj način odviše ne proširi istina o predsjednikovu skorašnjem kraju, zašto nije sam s njim otvoreno razgovarao, nego je dopustio da predsjednik - u stanju narušene sposobnosti racionalnog rasuđivanja, a pod dominantnim utjecajem pojedinaca iz svoga

savjetničkog kruga - njemu nanese najtežu moguću uvredu šaljući ga u Danteov i Solženjicinov deveti krug pakla predviđen za najveći grijeh: za izdajstvo?! Je li u tom trenutku prevladao u dr. Hebrangu samoprijegor nad logično očekivanim i racionalno obranjivim ponosom?

Obmanjivao najviše dužnosnike

3) Je li dr. Hebrang danas svjestan ozbiljnosti propusta i možda dvostruke pogreške koja je urodila posljedicama za cijelu Hrvatsku?

4) Je li spreman objasniti tko je to mogao predsjedniku - zbog uznaredovale bolesti nenormalno podložnom utjecajima - svakodnevno zamagljivati stvari i iskrivljivati istinu? Jednom je izjavio da su to bili predsjednikovi bliski ljudi i među njima, tobože od svih najviše kriv, dr. Ivić Pašalić, a poslije je od te ocjene stubokom odustao. Tko je, dakle, sustavno obmanjivao dr. Tuđmana i s kojim ciljem?

Nakon razjašnjavanja te enigme moći će se (i morat će se!) do kraja otvoreno raspraviti sve reprekusije proistekle zbog skrivanja istine, kako o razmjerima predsjednikove bolesti tako i o uznemirenosti mravinjaka na Pantovčaku, gdje su se pojedinci zaista ponašali poput mrava kad im nešto atakira na instinkte i navike te poremeti svakodnevne životne putanje. Tko god intuirao ili slutio da će se ubrzo dogoditi, radeći pritom potajno samo za svoj interes, zaboravio je da se u takvim situacijama interes pojedinca ne može izdvojeno braniti i zastupati jer je u pitanju opstanak mravinjaka u cjelini. Dr. Hebrang, naravno, nije bio među takvim zaslijepljenim sljeparima, ali je, prema lako dokazivom mišljenju, propustio na vrijeme alarimirati one koje je morao i mogao kako bi spriječio ili bar zakočio štetu zbog negativnog niza događaja. On osobno nije štitio vlastiti interes. Naprotiv, žrtvovao je i vlastitu preosjetljivost samo da ne bi povrijedio čovjeka kojem je bio do kraja vjeran i odan. Ali ostaje pitanje kako to da nije na vrijeme shvatio da je upravo on bio pozvan i predodređen da kotač hrvatske povijesti usmjeri primjerenijom putanjem.

5) Budući da sam cijelo to vrijeme, kao predsjednik Hrvatskog državnog sabora, ustavno bio druga ličnost u državnoj hijerarhiji, zašto je preda mnom igrana predstava, ista kao i za premijera Zlatka Matešu, sa scenarijem koji je uvijek iznova dogovaran tako da se neprestano zamumljeno stručno nešto kazuje radi prikrivanja, a ne otkrivanja zbiljske istine? Ako je već u svijetu uobičajeno da se u takvim slučajevima javnost obavješćuje šturo, neodređeno i nedorečeno, kako je bilo moguće, i u čijem interesu, da najuži krug najodgovornijih stranačkih i državnih dužnosnika bude zavaravan umjesto da ih se na vrijeme pripremi za donošenje važnih, za Hrvatsku možda sudbonosnih, odluka i za nošenje tereta odgovornosti i onda kada u tome više neće (ili već ne može!) participirati karizmatiski predsjednik stranke i države?

Kriv i obavještajac Tuđman mladi

6) I konačno još jedno pitanje, iako ne i posljednje, a u svezi s naknadno proklamiranim velikim i prisnim prijateljstvom s dr. Miroslavom Tuđmanom: Je li godinu i pol prije smrti predsjednikov sin, nalazeći se na samom vrhu obaviještenosti, primio ozbiljno i odgovorno na znanje da njegov otac više nije u stanju donositi u svemu i potpuno racionalne odluke? Ako jest, što su onda dr. Hebrang i dr. Tuđman mladi učinili da se u takvom stanju predsjedniku što više pomogne i da ga se oslobodi od nekih obveza? Ako pak nisu ništa određeno učinili, zašto nisu? Zašto je bilo potrebno i ono posljednje zataškavanje istine, kad je već predsjednik takoreći izdisao na bolničkoj postelji?! Kome je to moglo koristiti? Spreman sam analitički dokazati da je sve to možda bar djelomično pridonijelo i porazu HDZ-a, ali da je svakako omelo, štoviše paraliziralo, najpozvanije, najposobnije, nekompromitirane i najčišće, najčestitije državne i stranačke kadrove da dogovorno pronađu najbolja rješenja koja nije dospio meritornije i bezbolnije donijeti predsjednik jer nije na vrijeme povukao krajnje konsekvence samospoznaje svoga zdravstvenog stanja.

7) Međutim, najvažnije pitanje glasi: Zašto je baš sada, na godišnjicu predsjednikove smrti, javnosti priopćena liječnička tajna koja zadire tako duboko u našu nedavnu prošlost da nikako ne može proći kao obična jednodnevna senzacija?!? Tko ne pozna dr. Hebranga kao časnog čovjeka, odanog predsjedniku dr. Tuđmanu od prvog dana, uz to domoljuba koji se pitao što on može dati Hrvatskoj, a ne što bi Hrvatska trebala dati njemu, mogao bi još protrljati oči u nevjerici: "Ma je li moguće da je sve to istina"! (Glas Slavonije 6. prosinca)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15.XII. 2001.

Zanimljivosti

PRVA HRVATSKA PILOTKINJA PONOVO MEĐU ZRAKOPLOVCIMA

Prva hrvatska pilotkinja i padobranka Katarina Matanović-Kulenović proslavila je u nedjelju 25. studenoga u Aeroklubu Zagreb svoj imendan i tom prigodom uručena joj je iskaznica počasne članice Kluba u koji se učlanila još 1935. Rođena je u Vuki kod Osijeka 1913, a za zrakoplovstvo se odlučila slučajno, nakon što je u novinama pročitala oglas za primanje polaznika u pilotsku školu u Zagrebu, među kojima mogu biti i dame.

Dobivši zvanje diplomiranog pilota, prvi put je poletjela 1936. godine nastupajući na raznim zrakoplovnim natjecanjima. Na aeromitingu u Zemunu 1938. prvi put je skočila padobranom ponovivši taj podvig još tri puta u Zagrebu. Katarina Matanović-Kulenović radila je kao činovnica, a 1943. uključuje se u domobranstvo kao ugovorni pilot s činom poručnika.

"Bila sam u 19. zrakoplovnom jatu i malim talijanskim avionima FL prevozila poštu, vojni materijal i osobe, među kojima i neke ministre NDH. Bila sam i osobna pilotkinja ministra oružanih snaga Ante Vokića. Najčešće sam letjela u Gospić koji je bio u partizanskom okruženju i pritom su me često pokušavali oboriti", kaže Katarina Matanović-Kulenović.

Dok je bila trudna, 1944. joj je u avionu poginuo suprug Namik, a nakon rata bila je proganjana, izbacivana iz stana i nije se bavila letenjem. Zbog doprinosa hrvatskom športu predsjednik Tuđman joj je 1998. dodijelio Red Danice hrvatske s likom Franje Bučara, a pokojni povjesničar zrakoplovstva Boris Puhlovski o njoj je napisao knjigu "Katarina na krilima". Ponovnim ulaskom u Aeroklub Zagreb nakon 56 godina vratila se zrakoplovstvu. (Marijan Lipovac, Vjesnik)

MODNA DOSTIGNUĆA DOMAĆIH KROJAČA PREDSTAVLJENA PRED POLITIČKOM ELITOM

Više od 30 modnih salona predstavilo se u nedjelju 25. studenoga na tradicionalnoj 66. "Zlatnoj igli Zagreba" održanoj u prepunoj Kongresnoj dvorani Zagrebačkog Velesajma. Iako je riječ o najvećoj modnoj reviji u Hrvatskoj, koja iz godine u godinu predstavlja modna dostignuća zagrebačkih obrtnika, ove je godine Udruženje obrtnika Grada Zagreba dalo šansu i modnim salonima iz Splita, Trogira, Čakovca i Huma Bistričkog.

Uz modne trendove odijevanja za trudnice, djecu, večernju i svečanu odjeću, te vjenčаницe, okupljeni su vidjeli i modu namijenjenu punijim osobama, donje rublje i čarape, kao i sve ostale "novotarije" izrađene u domaćim radionicama.

No, veće zanimanje izazvali su manekeni iz nekih sasvim drugih voda, ponajprije novinar Goran Milić koji je hrabro prošetao pistom, izmamivši pljesak publike, te radijski voditelj Trpimir Vicković Vicko i Davor Dretar Drele, u odijelima salona "Moxl".

Muški dio publike, uz najpoznatije domaće manekenke Antonelu Butigan, Anu Grujicu, Tamaru Roglić, Jelenу Orešković, Lanu Pavić i svjetsku Miss turizma Anitu Dujić, oduševio je izlazak glumice Mije Begović i Senke Bulić, koje su predstavile otkačene i neobične večernje haljine kreatorice Matije Vujice.

Tijekom dvosatne revije, u režiji i koreografiji Mare Sesardić koja je po mnogima trajala predugo i prezentirala "već viđeno", predstavili su se i frizeri, kozmetičari, postolari, torbari, krznari, klobučari, zlatari i cvjećari. Mogućnosti zagrebačkih krojača i popratne manifestacije, izložba cvijeća i zlatnog nakita, privukle su, za razliku od poznatih gostiju glamurozne revije "Linee Exclusive", manje poznata lica iz javnog života.

Zato su se pozivu organizatora odazvala politička imena, ministar malog i srednjeg poduzetništva Željko Peček, predsjednik Sabora Zlatko Tomčić, potpredsjednica Vlade Željka Antunović i predsjednik Gradske skupštine Velimir Srića. Nakon revije, gosti su se uputili prema dvorani gdje je upriličen svečani domjenak, a sudeći prema brzo ispražnjenim pladnjevima, ostaje otvoreno pitanje što je posjetitelje zaista namamilo na "Zlatnu iglu". (Irena Maričić, Vjesnik)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

INSTITUT RUĐER BOŠKOVIĆ PRIJAVIO PROJEKT TERAPIJSKOG KLONIRANJA!

U laboratorijima američke tvrtke Advanced Cell Technology u američkom Massachusettsu kloniranjem su proizvedene stanice ljudskog embrija. Ta je vijest prostrujila svjetskim medijskim prostorom. No što to znači za praktičnu, kliničku medicinu?

O tome smo razgovarali s hrvatskim znanstvenikom prof. dr. Krešimirom Pavelićem, voditeljem Zavoda za molekularnu medicinu zagrebačkog Instituta "Ruđer Bošković", koji je trenutačno u Heidelbergu, u Njemačkoj, na godišnjem zasjedanju Europske organizacije za molekularnu biologiju.

PRIMJENA ZA NEIZLJEČIVE BOLESTI

- Znanstvenici sve više otvaraju vrata za primjenu bazičnih ili matičnih embrijskih stanica u terapijske svrhe u medicini i to za mnoge teške danas neizlječive bolesti, poput Parkinsonove bolesti, dijabetesa, ozljede mozga, oštećenja srca te drugih organa i tkiva. Kloniranje matičnih stanica humanog embrija nije kloniranje embrija. U humanom se kloniranju koriste matične stanice koje su stare nekoliko dana do četrnaest dana, a to još nije embrij. Osim toga, iznimno je važno što su bazične stanice embrija genetski identične tkivu u koje se prenose. Te su bazične stanice multipotentne, što znači da se uz posebne uvjete iz njih mogu razviti srčane, moždane ili mišićne stanice, stanice gušterače te stanice drugih organa i tkiva - ističe prof. Pavelić.

Jednostavno rečeno, unošenjem matičnih embrijskih stanica, nakon infrakta, u oštećeni srčani mišić, matične se stanice diferenciraju upravo u srčane stanice i tako se regenerira oštećeni dio srčanog mišića. Ili, transplantacijom tih stanica u oštećeni dio mozga matične stanice diferenciraju se u moždane stanice - neurone. I ne u tako dalekoj budućnosti, vrhunac kloniranja stanica u terapijske svrhe bit će proizvodnja organa za transplantaciju.

Multipotentnih matičnih stanica ima i u odraslih osoba i to u koštanoj srži. Iz koštane se srži vade biopsijom i potom se, govori prof. Pavelić, uzgajaju u laboratoriju za terapiju.

- Koliko mi je poznato, kaže, već se koriste za proizvodnju krvnih žila i tkiva gušterače za pacijenta kojem su uzete.

GOTOVO SVAKOG DANA NOVO OTKRİĆE

U uzimanju i korištenju matičnih stanica odraslog čovjeka nema kontroverzi kao kod kloniranja stanica embrija, koje je zbog mogućnosti kloniranja čovjeka obavijeno strahom različitih krugova, uglavnom filozofa, etičara i političara. Iako je, podsjetimo, u rujnu ove godine na bruxelleskoj konferenciji europskih znanstvenika, filozofa, etičara donesena petogodišnja zabrana kloniranja ljudi. Istodobno, znanstvenici ističu da je moralnije otvoriti im slobodu u pokusima terapijskog kloniranja matičnih embrijskih stanica kako bi se postignula učinkovita terapija nego bez mogućnosti izlječenja ostaviti milijune ljudi u svijetu koji obolijevaju, pate i umiru od teških bolesti.

U svakom slučaju, znanost i znanstvenike ne može se zakinuti u slobodi. Gotovo svakoga dana iz svjetskih laboratorija izlazi neko novo otkriće koje medicinu približava cilju izlječenja teških bolesti. Prema informacijama prof. Pavelića, nedavno je objavljeno da postoji mogućnost da se matične stanice odraslih mogu vratiti u embrijske i koristiti za kloniranje i razvoj organa.

- Ako se to potvrdi, napominje, mogućnosti istraživača doista su nesagledive. Za kloniranje se mogu koristiti i smrznute stanice koje su uzete za postupke izvantjelesne oplodnje, a koje se čuvaju kao rezerva. Samo u SAD-u ima oko 100.00 takvih smrznutih stanica embrija, koje će se, ionako, nakon uspješne oplodnje, uništiti.

U nas, Zavod za molekularnu medicinu Instituta "Ruđer Bošković" prijavio je Ministarstvu znanosti prvi projekt koji zadire u područje terapijskog kloniranja. Riječ je o projektu terapijskog kloniranja embrijskih stanica za proizvodnju gušterače. (D. Glavina, Večernji list)

HRVATSKA ISKRA
Vaše zadovoljstvo

Dragutin Domjanić

Krči kod Adamovca, 12. 11. 1875 - Zagreb, 7. 06. 1933

Nakon djetinjstva provedenog na obiteljskom vlastelinskom imanju u Krči, Domjanić odlazi na školovanje u Zagreb, gdje kao pitomac plemićkog konvikta završava gimnaziju. U Zagrebu studira pravo, te s rigorozom doktorira 1899. godine. Službovao je kao sudski pristav, istražni sudac, a od 1906. godine Domjanić je vijećnik Banskog stola u Zagrebu. Bio je član JAZU, predsjednik zagrebačkog PEN-a i predsjednik Matice hrvatske. U raspi između *mladih* i *starih*, Domjanić se kao modernist priklonio *mladima*.

Prvu pjesmu *Ljubav k domovini* objavio je, pod pseudonimom Milivoj Seljan, u *Bršljanu* 1892. godine, dok je prvu pjesmu potpisanu vlastitim imenom objavio 1895. godine u *Viencu (Ridi Pagliaccio)*. Godine 1909. objavljuje zbirku *Pjesme* u kojoj, pod utjecajem Verlainovske poetike, ali i vlastitog plemićkog porijekla, dominiraju motivi terasa, parkova, marioneta, markiza, paževa i dr. U svojim kajkavskim stihovima Domjanić proširuje motivski repertoar u rasponu od domoljubnih motiva do motiva vezanih za pučku kulturu. Zbog ponavljanja u formi i sadržaju, Domjanićeva poezija pisana standardnim hrvatskim jezikom ocijenjena je slabijom od njegove dijalektalne kajkavske poezije, koju je pozitivno prihvatilo najšire čitateljstvo. Autor je zbirki kajkavskih pjesama: *Kipci i popevke* (1917), *V suncu i senci* (1927) i *Po dragom kraju* (1933). Svojim dijalektalnim pjesništvom Domjanić je afirmirao modernistički senzibilitet, ali i unaprijedio rubni položaj dijalektalne lirike. U časopisima (*Vienac*, *Savremenik*, *Književni jug*, *Nada* i dr.) je objavljivao poeziju i književne prikaze. Prevodio je J. W. Goethea, H. Heinea, C. Baudelairea, S. Mallarméa, L. N. Tolstoja, Gogolja i dr.

BOŽIĆ

Posipal bi snegom
vse pute
i spunil z veseljem
vse kute,
da smeh i popevka zvoni,
da brigah i tugah ni,
da suza već oko ne muti,
da vsaki si v srcu očuti:
Božić je došel nam vesel,
vsakomu sreče donesel
v sela i grade i gaj,
meni takaj!

SNEG PRED VUZEM

Pun glavobolkah je lug,
puna fijolicah trava,
kaj se je zmisllil taj sneg,
da si sad pak poprhava?

Zemlja od sna se budi,
čekaju pupki na grani,
noć si slavička želi
sunčeca toploga dani.

Zime je bilo vre dost
v mesece knične i duge,
vsaki veselja bi štel,
dost nam je zime i tuge.

Vuzem pred vratmi je vre,
on se i v srcu nam javlja,
kaj će sad zima i sneg,
Vuzem se suncem pozdravlja!

Božić oko svijeta: Ivana (Seka) Serenac, Inače poznata kao I Vrdoljak i Anto Božić bili su izvrsni ambasadori Hrvatske

BADNJAK

Saonice klišu po tihome putu;
Svud rojevi bijelih se razlijeću pčela,
Zaštutjela polja i gajevi pusti,
A budna je noć samo sanjarska, bijela.

U jelik smo zašli u duboku tamu,
I pošao šapat niz mračnu daljinu,
Ko mirisne priče iz djetinjstkih dana,
I slika nam draga pred očima sinu:

U ruci nam jabuke zlatne, i s jele
Sve iglice sipe na rudaste vlasi,
Dok slušamo bakina pričanja tihi,
Da čut je i svjećicu, kako se gasi.

O anđelim' priče - još ljepšim od našeg,
što lebdi nad drvцем i trepte mu krila,
O velikom cvijeću u ukletom vrtu,
I koraljnom dvoru, gdje zlobna je vila.

O ponoćnom nebu nad ledenom pustom,
Kud snježnom sa kraljevnom jeleni hite,
O obalam' cvjetnim, gdje sanje se roče
U mjeseca srebru uz paome vite -

Je l' sječaš se najljepše priče o Onom,
Kog zvali su Ljubav - ko kraljevsko čedo
On bio je krasan i sažalnim okom
Svu bijedu i budućeg ljudstva je gledao.

A nije ni imo kud glavu da sklone
I nikakva blaga do srca svoga -
A dao ga ljudna; al raspeše Njega.
Tad istom su znali, da raspeše Boga.

Na oku ti topi se pahulja snijega
I kliše se kap poput suze male.
Talasa se zvonjava s drevne kapele,
Na nebu polako zvijezde se pale.

Saonice lete po bijelom putu,
Sa pramova zlatnih ti pahulja pada,
Kad glavu si sklonila k meni i pitaš:
"Zar zbilja je ljubav umrla tada?!"

Željko Sabol: Hrvatska kao vodeće središte u regiji: vizija ili naša pusta tlapnja

U aktualnoj i zanimljivoj televizijskoj emisiji Gorana Milića "Brisani prostor" nedavno je prikazan prilog Miroslava Đafera o Zagrebu kao Bruxellesu, sjedištu Europske unije, NATO-a, Euratoma. Bila je to daleko-sežna zamisao da se Zagreb razvije u politički i gospodarski glavni grad regije, da postane ono što je belgijski glavni grad postao u Zapadnoj Europi, grad koji će procvati bogatstvom zbog niza političkih i gospodarskih predstavništava, velikog prometa, osnivanja stranih tvrtki, agencija, međunarodnih kongresa uz sajmove u kojima već ima dugu tradiciju. U razmatranju je li moguć takav razvitak, sude i prema izjavama sugovornika, prevladao je optimizam da je to ostvarivo i da regionalna suradnja pruža takvu mogućnost. Ima li ta vizija doista realne izgleda?

Zaboravljen je veliki suparnik za vodeći položaj u regiji: Beograd. Taj grad je sedam desetljeća bio glavni grad područja bivše Jugoslavije, na tom teritoriju bio je u malom sve ono to je danas Bruxelles za Europu.

U intervjuu za "Deutsche Zeitung" (29. studenoga) srpski premijer Zoran Đinđić iznosi kako je Srbiji potrebna međunarodna potpora, jer će inače "izgubiti ulogu katalizatora za cijelu balkansku regiju. Rumunjska, Bugarska, Makedonija, Bosna, Hrvatska i Albanija - nijedna od tih zemalja ne bilježi uzlet. Jenja li on i u Srbiji, više neće biti nijedne zemlje koja će moći služiti kao lokomotiva". Na pitanje vidi li Srbiju kao vodeću u regiji, Đinđić spremno odgovara: "Naravno. Mi igramo važnu ulogu i u negativnom i u pozitivnom smislu... Moramo se založiti za regionalnu suradnju više od ostalih. Obvezni smo ponovno oživjeti regiju".

Radi li se samo o težnji jedne gospodarski, politički i moralno propale i upropaštene zemlje?

Valja uzeti u obzir da su u Beogradu živjele generacije ljudi naučene da vode i vladaju, da međunarodne veze još žive, da još postoji tradicionalna potpora mnogih moćnih europskih država i Sjedinjenih Država. Nije li veliki dokaz tome opraštanje tri milijarde dolara duga SR Jugoslaviji, što je ohrabrilo Đinđića da zatraži i oprost velikog duga od Rusije. Zapad pokazuje veliko razumijevanje za štete od bombardiranja Srbije zbog njenog ponašanja na Kosovu. Đinđić tvrdi da te štete iznose deset milijardi dolara i zahtijeva osnivanje međunarodnog fonda namijenjenog da se u Srbiji, kao poslijeratnoj zemlji, obnove mostovi, ceste, energetski izvori i odašiljači.

Istodobno, Hrvatskoj, premda žrtvi agresije, nitko ne pomišlja oprostiti dugove, dapače, njoj se ne vraća ni ono što potražuje, primjerice od Rusije i Slovenije. Čak smo ovih dana čuli besmislicu kako je za Hrvatsku zapravo dobro da za nas nema takvog oprašajućeg razumijevanja. Poteklo je to iz kruga stranog bankarstva kojem je u interesu daljnje zaduživanje naše zemlje.

U nas postoji svijest o postojanju dvostrukih mjerila međunarodne zajednice u odnosu prema Hrvatskoj i Srbiji. Dr. Zdravko Tomac (Vjesnik, 1. prosinca) izjavio je: "Na određeni način i dalje se smatra da Hrvatska treba biti objekt, a ne subjekt politike". Ministar Tonino Picula ističe:

Božićna poruka vojnoga biskupa Juraja Jezerinca

Zagreb, 11. prosinca (Hina) - Vojni biskup Juraj Jezerinac poslao vojnicima i redarstvenicima Božićnu poruku, u kojoj itiče kako želi sa svima podijeliti radost ovih svetih blagdana u želji da nam budućnost bude ljepša i blagoslovljena. "Ovo je prvo slavlje Božića u novom stoljeću i tisućljeću pa vam se kao katolički vojni biskup obraćam prigodnom čestitkom i porukom", ističe na početku svoje poruke vojni biskup, dodajući da dok čovječanstvo na početku novoga tisućljeća zbunjeno traga kako i kojim putem krenuti u sretniju budućnost, a neki sanjaju o tom 'novom dobu' bez Boga, nama vjernicima otajstvo Božića, otajstvo Utjelovljenja, Učovječenja Sina Božjega, ponovno snažno poručuje da ne zaboravimo na Boga kao voditelja svete povijesti, onoga koji je za nas izveo čudesna djela.

"Ulaskom u novo tisućljeće nadahnuti vjerom u Bogočovjeka Isusa Krista mi spoznajemo drevnu istinu da se ne može izgrađivati budućnost bez pouzdanih i sigurnih temelja. A temelj, sigurna stijena, kamen ugaoni i kamen zaglavni našeg osobnog i zajedničkog života ostaje Isus Krist koji je jedini 'Put, Istina i Život', napominje vojni biskup. "Ako želimo graditi novu zemlju, državu i društvo, nove odnose i sretniju budućnost", kako dodaje, "nije dovoljno stvarati samo materijalnu bazu i izboriti se za tržište nego je, uz spomenuto, važno raditi na vlastitoj obnovi života, na njegovoj duhovnoj obnovi, a duhovna obnova u kršćanskom smislu znači po-

"Točno, neke zapadne vlade traže od Hrvatske da Srbiji progleda kroz prste i zaboravi prošlost" (Vjesnik, 2. prosinca).

Zašto tako postupaju vodeće zemlje svijeta i pritom godinama koriste medijske poluge, pa i Haaški sud, kako bi izjednačile krivnju svih sudionika nedavnih balkanskih ratova? Želeći sačuvati svoje geopolitičke i gospodarske interese, jer su desetljećima ulagali u Jugoslaviju, Sjedinjene Države, Velika Britanija i Francuska željele su opstanak SFRJ. Stoga su žmiriti na velikosrpski pokušaj oružanog očuvanja Jugoslavije i tako su sudionici strašnih ljudskih i materijalnih gubitaka u ratu. Zla savjest, kao i neodustajanje od davnih i dugoročnih planova, navodi ih na svaljivanje dijela krivnje za rat i na Hrvatsku. Ako su svi sudionici rata odgovorni i krivi, tada nema ni njihove suodgovorničke krivnje.

Dok Zoran Đinđić traži milijarde dolara za Srbe, istodobno izjavljuje: "Ako je odgovornost za ratne zločine prvenstveno individualna, tada ni država niti narod ne snose odgovornost". Iznio je to u razgovoru za belgijski "Sense" 29. studenoga. Dakle, kad se nanese šteta Srbiji zbog njenog zločinačkog ponašanja na Kosovu, tada su je države počiniteljice dužne naknaditi, a s druge strane, nema srpske državne odgovornosti za ratne štete počinjene Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Istodobno, u Srbiji obilježavaju "tužnu godišnjicu, desetljeće progona Srba iz zapadne Slavonije", o čemu u poruci dr. Vojislava Koštunice (prema "Politici" od 27. studenoga) stoji kako su 1991. paravojsne hrvatske formacije protjerale 70 tisuća Srba, ubijale i uništavale njihovu imovinu.

Sjetimo se, bilo je to vrijeme uspostave pobunjeničke "srpske krajin", vrijeme zločina nad Hrvatima i njihovog progona. Na bjelodanoj laži, kojom se krivnja napadača prebacuje na žrtve, Koštunica postavlja zahtjev da se moraju postarati "da saznaju pravu istinu o zbivanjima iz proteklog desetljeća".

Nasuprot takvom drskom prebacivanju odgovornosti, pojedini hrvatski mediji danomice preувелиčavaju ratno zlo počinjeno s hrvatske strane i takvim razvodnjavanjem ratne krivnje pogoduju Srbiji i međunarodnoj zajednici.

No, vratimo se viziji Zagreba, a time i Hrvatske kao vodećeg središta regije.

Unatoč težnjama Srbije i potpori koju uživa u svijetu, Hrvatska ima izgleda da svojim političkim, vanjskopolitičkim djelovanjem, pokretanjem gospodarskih mogućnosti, kao srednjoeuropska, sredozemna i dijelom balkanska zemlja, zauzme glavno mjesto u ovom dijelu Europe.

No imamo li snage za prevladavanje podjela, nedostatka jasnih ciljeva i za uspostavu svijesti o nacionalnim interesima, za silan radni i moralni napor - sve te preduvjete za ostvarenje takve vizije?

(Vjesnik 4. prosinca) Autor je doktor pravnih znanosti i publicist iz Zagreba

Sa izložbe "Božić oko svijeta" u Torontu

ISTRA DOBIVA STATUT, ALI OSTAJE BEZ HIMNE

Nakon punih osam godina, 19. studenoga, Istarska županija dobiti će kompletan Statut, i to usuglašen s Vladom, bez ikakvih osporavanja. U njemu je razriješeno sporazumno pitanje dvojezičnosti u Istri i učenje talijanskog jezika u hrvatskim školama, a na prihvatljiv način definirano je i istrijanstvo. Nema dvojbe da će većina županijskih vijećnika podići ruke za takav "umekšani" Statut kojeg su u dva navrata osporile i HDZ-ova, a zatim i koalicijska vlast. I dok Statut bez dvojbe prolazi, odluka županijskog poglavarstva o županijskoj himni, danu te grbu i zastavi morat će najvjerojatnije pričekati na produljenu javnu raspravu, a što se himne i dana tiče nije isključen ni - referendum.

U trenutku kada se to najmanje očekivalo, od županijskog poglavarstva predložena i desetljećima već aktualna neslužbena istarska himna "Krasna zemljo..." osporena je. Protiv nje su talijanska Unija, neke zajednice Talijana u Istri kao i županijski odjel za prava talijanske etničke zajednice. Pojavio se i prijedlog nezavisnog županijskog vijećnika Bruna Poropata iz Rovinja da buduća istarska himna bude trojezična - na hrvatskom, talijanskom i slovenskom jeziku, što je neke podsjetilo na svojedobnu himnu Kraljevine SHS koja se pjevala na srpskom, hrvatskom i slovenskom.

Konačno, protiv predloženog Županijskog dana 25. rujna, u znak sjećanja na donošenje povijesnih odluka o sjedinjenju Istre s maticom Hrvatskom u Pazinu 1943., uz Talijane, usprotivili su se i vijećnici hrvatskog bloka u Županijskoj skupštini kao i neke braniteljske udruge. Oni predlažu neki primjereniji dan također vezan uz antifašizam, odnosno reguliranje prava talijanske narodnosti, uz sugestiju da bi najbolje bilo prihvatiti 30. ožujka ili 16. travnja. Tada je usvajanje Istarski statut, odnosno konstituirana Županijska Skupština.

U takvom ozračju, uoči jedne zanimljive sjednice Županijske skupštine razgovarali smo s istarskim Županom Ivanom Jakovčićem, koji je izrazio veliko zadovoljstvo činjenicom da je napokon postignut dogovor između Istarske županije i Vlade o svim spornim detaljima Statuta.

"Zadovoljni smo dogovorom jer smo uvjereni da je to put jačanja demokracije u Hrvatskoj i jačanja ljudskih prava, pogotovo u slučaju manjinskih prava u Istri. Dvojezičnost je jedno od ključnih pitanja u tom Statutu, zato što potvrđuje specifičnost naše županije. Istarska županija je prva dvojezična županija u Hrvatskoj, a možda na kraju bude i jedina. Ponosni smo na tu činjenicu, a dvojezičnost je razriješena tako da su hrvatski i talijanski jezik ravnopravni u službenoj upotrebi u županijskim tijelima samoupravnog djelokruga. Ranija je formulacija bila nešto drukčija,

ali je sadržaj isti. Sadašnjom formulacijom to je precizirano i otklonjene su veće nedoumice", pojašnjava Jakovčić.

Što se, pak, dvojezičnosti u školama tiče, nastavlja Jakovčić, postignut je kompromis. U novom članku 10. kaže se da će se tamo gdje je Statutom propisana dvojezičnost, osigurati i posebno poticati učenje talijanskog jezika. Tom formulacijom, veli Jakovčić, zadovoljeni su interesi pripadnika talijanske nacionalne zajednice, kao i mogućnost da sva djeca koja to žele mogu učiti talijanski. To nije obvezujuće, ali termin upotrijebljen u Statutu odražava raspoloženje sredine i naznačuje da će većina djece u takvim sredinama uz hrvatski učiti i talijanski jezik.

Statut je, kad je riječ o pravima talijanske narodnosti, predvidio i odredbu konsenzusa, tj. donošenje svih ključnih odluka usuglašavanjem, uz mogućnost odgode spomog dokumenta za 90 dana. Jakovčić kaže da je to bila i dosadašnja praksa, a da se komisija koja se bavila tom problematikom u prošlom sazivu nije niti sastajala, jer je konsenzus zagaraniran u samoj županijskoj skupštini, gdje većina jamči prava ne samo talijanskoj, već i ostalim manjinama u Istri. Ta će komisija i po novom Statutu djelovati samo u izvanrednim situacijama, ali sam uvjeren da za to neće biti potrebe", tvrdi Ivan Jakovčić.

Što se, pak, tiče osporenih himne i dana županije, Jakovčić kaže da nije imao iluzija da će rasprava o tome proći bez suprotstavljenih mišljenja. Vjeruje da će uslijediti produžena javna rasprava, u krajnjem slučaju i referendum, uz traženje stavova općinskih i gradskih vijeća. "Što se grba i zastave tiče, to ćemo riješiti do kraja godine, a himna i dan županije morat će sačekati iduću godinu. "Za mene je "Krasna zemljo, Istro mila" jedina realna i općeprihvaćena pjesma u Istri. Reagirana na taj prijedlog više su odraz političkih igara, ali nijedna himna kao politička kategorija od sada nije općeprihvaćena", tvrdi Jakovčić ne vjerujući da je može zamijeniti neka nova pjesma za koju se predlaže raspisivanje javnog natječaja.

Konačno, kada je riječ o također osporenim istrijanstvu, Jakovčić kaže da je prihvaćanje odrednice da se istrijanstvo njeguje kao tradicionalni izraz regionalne pripadnosti, dokaz visoke kvalitete dogovora između Vlade i županije.

Istim povodom, dr. Furio Radin, zastupnik Talijana u Hrvatskome saboru tvrdi da se himna i dan županije moraju donijeti konsenzusom, što garantira i novi Statut. Za njega osobno to nije od nekog osobitog značenja, ali kaže da izrazito poštuje vezanost hrvatskog nacionalnog bića u Istri uz "Krasnu zemlju", ali da isto tako valja voditi računa i o kulturnom bogatstvu i nazočnosti Talijana na ovim prostorima. (Vjesnik 18. studenog)

BOŽIĆNO DRVCE NA JELAČIĆ PLACU

Zagreb - U pravom prijateljskom ozračju, jučer 6. prosinca, je zajedničkim pritiskom na prekidač gradonačelnika Bandića i štajerske delegacije osvijetljeno dvadesetak metara visoko božićno drveće na Trgu bana Josipa Jelačića. Drveće je dar pokrajine Štajerske Zagrebu i njegovim građanima, a gradonačelniku Milanu Bandiću simbolično su ga predali Reinhold Purr, predsjednik Zemałjskog parlamenta Štajerske, i Alfred Štingl, gradonačelnik Graza.

Nakon pozdrava okupljenim Zagrepčanima, kojih se oko pozornice okupilo nekoliko tisuća, Reinhold Purr izrazio je veliko zadovoljstvo što baš njegova pokrajina daruje drveće Zagrebu.

- Izrazito nam je stalo da se stalni kontakti Štajerske i Hrvatske i dalje produbljuju, jednoga dana surađivat ćemo i u Europskoj uniji - rekao je Purr. - Neka ovo božićno drveće bude znak mira svima u Zagrebu i Hrvatskoj.

Gradonačelnik Graza Štingl govorio je na simpatično pročitanoj hrvatskom jeziku.

- Dragi Zagrepčani, veseli me da vam početkom adventa mogu prenijeti pozdrave grada Graza. U ovo doba terora, Božić je važan kao praznik koji nagovješta mir, a darovanje ovog drvca neka bude gesta dobrosusjedstva i pokazatelj puta u mimu Europu. Svima sretan Božić - čestitkom je završio Štingl i riječ predao gradonačelniku Bandiću.

- Zagrepčani se na početku tisućljeća mogu pohvaliti novim prijateljstvima. Tako ovo drveće koje je raslo u Štajerskoj, sada krase naš glavni trg. Nema ljepšeg dara od dara prijatelja, a ja čvrsto vjerujem u buduće dobre odnose s našim austrijskim gostima - rekao je gradonačelnik Bandić i zaključio svojom poznatom - "Živjeli!".

Drveće je blagoslovio monsijor Vladimir Stanković, generalni vikar Nadbiskupskog duhovnog stola.

U skladu sa svojom završnom riječju, gradonačelnik Bandić poveo je hrvatsku i austrijsku delegaciju na kuhano vino iz prigodno postavljene drvenjare na Trgu. Nakon vina, naoko poznat službeni vodič, odjeven u odijelo šivano po mjeri 19. stoljeća i sa šešrom na glavi, poveo je goste i domaćine Ilicom i Tomićevom do uspinjače. Samo malobrojni odlučili su se na Grič uspinjati stubama, a nakon kratke obavijesti austrijskoj delegaciji o podnevnom pucnju s Kule Lotrščak, povorka je završila u palači Dverce gdje se neformalno druženje nastavilo.

U Dvercu smo napokon uspjeli zatražiti od vodiča da nam se predstavi.

- Nema problema. Ja sam August Šenoa, mrtav već 120 godina, i angažiran isključivo za ovaj posjet.

Osvjetljenje božićnog drvca bio je središnji čin programa čiji su izvođači svoje honorare odlučili darovati akciji "Dajmo da čuju", kojom se skuplja novac za kupnju umjetnih pužnica za djecu ostećenog sluha.

Središnja figura na Trgu bilo je, jasno, osvijetljeno božićno drveće. Jednog Zagrepčanina koji ga je pažljivo odmjeravao upitali smo za dojam.

- Prvo - rekao je - to nije bor kako svi pričaju, nego smreka. Drugo, asimetričan je pa mi se baš ne sviđa. Ipak, sada izgleda dobro jer mu žaruljice i licitarska srca prikrivaju sve greške.

Bilo kako bilo, sigurno je da će božićno drveće na Trgu i ove godine biti središnji blagdanski ukras Zagreba.

I SLJEME U BOŽIĆNOJ ATMOSFERI

Nedavno se na televiziji čulo kako se Dortmund može pohvaliti najvišim okićenim borom na svijetu, visokim 49 metara. No i mi "konja za trku imamo", ako se radi o rekordima - onda je svjetski rekorder upravo naš sljemenski bor, onaj uz lugarnicu Sljeme, visok čak 51 metar i prvi put okićen još prije tri godine.

Upravo jučer radnici Šumarije Zagreb uz pomoć kolega i dizalice iz "Zrinjevca" dopunili su mu nakit sa stotinjak crvenih drvenih srca i žutih mjeseca, te isto toliko novih sijalica, a zamijenili su i pregorjele. Tako će se bor vidjeti u noćnim satima i iz grada (najljepši je pogled, čujemo, od Nove bolnice u Dubravi).

Jučer su šumari po osmi put postavili i velike šumarske jaslice, na kojima će, najvjerojatnije za Sv. Lucije, sljemenski župnik Josip Rozmarić održati tradicionalnu predbožićnu misu. (Večernji list)

Djeca HBZ odsjeka #515 sa Santom

Božica Jelušić:

Dobrodošlica Božiću

Upali sjajni žižak, stavi u prozor lumin.
Jabuka spava u žitu, groždice u kolaču.
Iz kuhinje mirišu cimet, klinčić i kumin.
Voze se k nama snovi na zlatnom kotaču.

Čista je naša kuća. Obrazi nam se žare.
Odmaraju se ruke, tijelo trudno od posla.
Vjetar prstima češlja šiljate četinare.
Mrz na oknima riše putnike, stabla i osla.

U pomirenom srcu noćas ćemo se sresti.
Blagovat ćemo skupa, poslije dana posta.
Na prag će netko krošnju nebeskog oraha stresti.
Otvorit će se vrata i propustiti Gosta.

Dolaze s Njim svi naši dragi, sjena za sjenom.
Već vratnice škripuću, pjevucka daščica trijema,
Daleka šuma maše radosnim zimzelenom;
Dočekat ćemo skupa Dijete iz Betlehema!

Vrijedni radnici folklornog društva "Sljeme" na prodaji kolača

Iz naše zajednice

Estrada božićni koncert:
Aranka Lengyel i Patrick
Šlmunec bili su MC koncerta

Stranica 10

PREPORUČUJEMO VAM TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTurst Travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplovne i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uredjuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske," kojeg možete slušati: na radio postaji CHIN 100.7 FM od ponedjeljom od 12:00-13:00 sati. (15.40 AM).
- Za sve informacije obratite se na naš ured.

- IVICA (JOHN) LONČARIĆ -

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602-8900 Generaltourist@ICA.net www.generaltourist.com Fax: (905) 602-8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 and AM 1450 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

štalicom pokrivenom izvornim zagorskim slamnatim krovom.

Ovim kratkim crticama željela sam ukazati na činjenicu da je blagdan Božića duboko ukorijenjen u hrvatski narod. Temeljni sadržaji vjerskog i svjetovnog slavljenja blagdana Božića prožimaju našu svakidašnjicu, a preuzeta simbolika iz prohujalih vremena nosi znakove našega doba - tradicionalna božićna slama preobrazila se u stručak pšeničnog klasja koji resi blagdanski stol, zelene grane kojima su se kitile kućne strehe preselile su se na izloge, ulice i trgove; tradicionalni čestitari (položaji, koledari, betlehemari) rijetko već ulaze u naše domove ali nam stižu poštom, telefonom, e-mailom! Tradicionalne božićne napjeve slušamo preko radio-valova u suvremenim izvedbama i obradbama. Nema toga hrvatskoga doma koji na badnju večer ne zapali božićnu svijeću, ne okiti zelenu granu ili božićno drveće ili ne podari svoje najbliže, pa iako to više nisu samo jabuke, orasi ili medenjaci temeljna je poruka i danas ista: želja, vjerovanje, ali i očekivanje i nadanje za ostvarenjem osobnog i svekolikog procvata.

Duboko ukorijenjena vjera hrvatskog puka zrcali se na licima svakog pojedinog mladića i djevojke, roditelja i njihove djece koji u ova sumorna, maglovita zagrebačka jutra - svakoga dana u vrijeme Došašća - pohode Zornicu i, zajedno sa zborom, u sav glas veselo pjevaju: *Glavu gore / Srce gore / Evo zore!*

Višnja Milas - Matutinović

Narodna božićna pjesma iz Bačke:

Spavaj, mali Božiću

Spavaj, mali Božiću, nina, naj!

Spavaj, mali Kraljiću, nina, naj!

Tako piva sad Divica, Sinka Božjeg porodnica,
nina, naj! Nina, naj!

Spavaj, lipi cvitu moj, nina, naj!

U štalici ledenoj, nina, naj!

Spavaj, spavaj, grličice, lipi cvitak, ljubičice,
nina, naj! Nina, naj!

Spavaj, Dite maleno, nina, naj!

Željno očekivano, nina, naj!

Tebe dvore svi anđeli: Kerubini, Serafini,
nina, naj! Nina, naj!

Tebi falu dajemo, nina, naj!

Iz sveg srca pivamo, nina, naj!

Daj nam s Tobom se radovat,

uvik raja se uživat,

Nina, naj! Nina naj!

Detalj sa "Božića oko svijeta" u Torontu

Ksaver Šandor Ćalski:

Na Badnjak

Kad se začuše pred dvorom praporci, požurismo se vani, i začas nas vozile troje saonice put crkve.

Vjetar bijaše prestao. Nebo bilo vedro bez oblaka i posuto zvjezdama koje su živahno titrale i krijesile se, te se od njih nježno ljeskao tamni lazur. Nekako se pričinjahu kao da su ovoj dalekoj zemlji bliže, nekako se doimahu kao da u neiskazanoj svojoj ljepoti služe slavu Božju i misao ove večeri, jer im je tako sjaj zlatnih treptavih zraka naličio na svetački vijenac. Tiho hladni mir sjajnoga neba svima je izricao nešto uzvišeno, nešto nedohitno! Prava Badnja noć! Mjesec se već visoko digao, blijeda mjesečina ovijala sva ta snježna polja, gorostasno se dizala brda kao nepregledne gromade snijega. Drveće, obloženo po svim granama bijelim uresom zime, dršćući u nejasnom svjetlu, prikazivalo se fantastično, neodređeno - sablasno. Od seljačkih kućeraka kao vatrene oči žarila su u noći mala okna, koja su glasno pripovijedala kako sav taj svijet čeka radosno, čeznutljivo dolazak Božjeg djeteta.

Naše saonice strelovito su hrlile naprijed po svijetlom snijegu. Nije se čuo topot konjskih kopita niti smicanje saonica, tek praporci, ovješeni konjima po vratu i na hrptu daleko su odjekivali u ravnice i bregove - ovu gluhu hladnu noć.

Zatim zamnješe crkvena zvona, razliježući se tankozvučno srebrno u svježem mirnom zraku i gubeći se daleko, daleko, tamo negdje za vodama i šumama. Pred crkvom sakupljena sila svijeta, sva u svečanom čistom ruhu, čekala je početak službe. Časomice zagrmio je iz svjetine hitac iz puške i kubure i orilo se ijuškanje vesele momčadi.

Unidosmo u crkvu gore na kor Batorićev koji je imao kao patron crkvu. Služba Božja otpočne. Visoki zidovi stare crkve tek su do sredine bili svijetli, gubeći se dalje u sivoj polutami, koje ne mogahu prodrijeti voštanice, zapaljene gdjegdje po kutovima crkve. Opojni miris tamjana i opet ružmarina, što su ga imale u rukama djevojke i žene, ispunjao je svu crkvu. Dolje iz puka, gdje se glava do glave narivala i svjetina se neprekidno njihala kao valovi na burnoj vodi, dolazilo je zujanje od napola glasno šaptanih molitava vjernika, njihovo uzdisanje, njihov zanos.

Tada napokon zapjeva svećenik kod oltara: "Gloria in excelsis Deo", a gore kod orgulja ogласi se stari školnik Ivica Novaković svojim tankim glasićem, kroz nos navučenim, nalik na blejanje janjeta, ali pjevanim s veseljem i pobožnošću, pa zato kraj svojih mana ipak ugodnim i vjerniku dragim. Ne znadu, ne znadu doista naši današnji "organisti" više onako vjerno, istinito pjevati u crkvi kao negdašnji školnici.

Narod se odazove i cijela crkva zagrmí od stare pjesme: *Narodi se kralj nebeski...*

Nemam riječi da prikažem čuvstva što su me taj čas svladala i ganula do suza - nema kista da nacrtam ono što gledah na licu Butorića i drugih; nemam pera da opišem radost, veselje i blaženstvo sakupljenog svijeta. Samo mogu reći da sam se gubio pred veličanstvom jednog trenu i stara, prastara božićna pjesma potresla mi dušom, te sam taj čas tako lako pojmió svu snagu gesla naših djedova: Pro Deo et Patria!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15.XII. 2001.

Vijesti iz BiH

MOSTAR TONE U MIZERIJU

Socijalno stanje u cijeloj Federaciji BiH još je uvijek teško i tegobno. Gotovo svakodnevno se događaju štrajkovi radnika, umirovljenika i razvojačenih boraca, koji su više puta prijetili da izrastu u sveopći socijalni bunt.

Stanje u Mostaru također nije blistavo, pa je zbog toga zanimljivo pogledati brojke koje pokazuju socijalno stanje građanstva u zapadnome dijelu Mostara, odnosno u tri zapadne mostarske općine - Jug, Jugozapad i Zapad.

Prema službenim podacima tih općina, u kojima živi oko 55 do 60 tisuća ljudi, evidentirano je 10.650 uposlenih osoba na čija se primanja plaćuju doprinosi. Prosječna plaća kod tih uposlenika iznosi 613 maraka, što je znatno iznad federalnog prosjeka. No ta brojka ne upućuje na stvarno socijalno stanje u Mostaru. Predstavnici općina Jug, Jugozapad i Zapad sami priznaju da je broj uposlenih znatno veći od spomenutog broja, no on se ne može točno iskazati jer većina vlasnika trgovačkih, ugostiteljskih i obrtničkih radnji ne prijavljuje svoje uposlene.

Sama činjenica o postojanju rada na crno, koji i općina, iako zna za njega, tolerira, svjedoči o razmjerima socijalne krize u kojoj se Mostar nalazi. Naime, mnogim obiteljima male trgovačke, ugostiteljske i obrtničke radnje jedini su izvor prihoda za preživljavanje. Još je veći broj osoba koje u tim radnjama osiguravaju za sebe minimalnu egzistenciju. Naime, plaće u ovakvim trgovačkim i ugostiteljskim objektima su i više nego mizerne i najčešće ne prelaze tri stotine konvertibilnih maraka mjesečno. Radnici u tim objektima nemaju nikakvih prava i dužni su, u većini slučajeva, raditi sedam dana u tjednu.

Koliko su zaradene plaće na tim radnim mjestima mimo svake ljudske razine, najbolje govori činjenica da minimalna potrošačka košara za četveročlanu obitelj u Mostaru iznosi oko 400 konvertibilnih maraka, iz čega se zaključuje da spomenute socijalne kategorije od svojih primanja nisu u stanju sebi osigurati ni minimum prehrambenih i higijenskih mjesečnih potrepština.

FRANCUSKI PARLAMENTARCI PRIZNALI ODGOVORNOST PARIZA ZA POKOLJ U SREBRENICI

PARIZ, 2. prosinca - Informativna misija francuske Nacionalne skupštine priznala je odgovornost Francuske za pokolj u Srebrenici, u srpnju 1995. Pod predsjedanjem socijalističkog zastupnika Francois Loclea, Informativna misija francuskog parlamenta, osnovana na inicijativu Liječnika bez granica, od prosinca prošle godine do lipnja ove godine saslušala je mnoge francuske i inozemne dužnosnike te u svom izvještaju na 1225 stranica pokušala jasno odrediti odgovornost francuskih vojnih i političkih krugova. Odgovornost je Pariza utoliko je veća što je u to vrijeme Unproforom zapovijedao francuski general, što je Francuska davala najveći broj plavih kaciga i što je bila začetnik zamisli o osnivanju "zona sigurnosti" u BiH. Parlamentarci drže da su "odugovlačenja francuskog generala Bertrand Janvicra" (koji je zapovijedao Unproforom) te njegov "očito pogrešan sud o generalu Ratku Mladiću, odigrali ulogu u toj drami". Za francuske zastupnike nema dvojbe da je general Janvier "trebao pokrenuti blisku zračnu podršku 10. srpnja, budući da su se za to bili stekli svi uvjeti". No, zahtjevi za zračnom podrškom "nikada nisu stizali do Zagreba".

Većina članova Misije odbacuje međutim tezu po kojoj je general Janvier pregovarao s generalom Mladićem o oslobađanju francuskih talaca u zamjenu za vojno pasivnost Unprofora.

Izvještaj ukazuje i na dvosmislenosti politika drugih država te u tom kontekstu podsjeća na "propuste" Yasushija Akashija, specijalnog izaslanika UN-a, na "taktičku grešku" nizozemskih vojnika koji nisu "pružili nikakav otpor srpskim snagama". Vlastima u Sarajevu predbacuje se što su dva mjeseca "prije tragedije" iz Srebrenice "uklonile" Nasera Orića, vojnog zapovjednika enklave. "Jesu li na taj način odlučile prepustiti enklavu?", pitanje je koje u izvještaju ostaje bez odgovora. O odgovornosti političara u izvještaju postoje samo blage aluzije.

Izvješće je naišlo na oštre kritike francuske javnosti, kritike koje najbolje rezimira Le Monde riječima kako bi "mnogo toga trebalo zaboraviti da bismo se mogli suglasiti sa zaključcima koje nude zastupnici". Jer, prvi

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Međutim, ove osobe, sa svojim niskim primanjima, ipak su sretnije od onih koji nikako ne rade. Nezaposlenost u Mostaru u stalnom je porastu. Samo u listopadu je prijavljeno novih 175 osoba koje traže posao, a ukupan broj nezaposlenih, prema posljednjim podacima na području zapadnog Mostara, dostiže brojku od gotovo četiri tisuće, točnije čak 3852 osobe koje traže posao evidentirane su na zavodima za zapošljavanje u zapadnom dijelu grada. Strukturu nezaposlenih osoba najviše čine KV i NKV radnici, osobe sa SSS, žene, te osobe bez radnog iskustva koje prvi put traže posao. Značajan je broj i osoba koje su prisiljene svakodnevni obrok tražiti u mostarskoj pučkoj kuhinji, a taj je broj već premašio brojku od četiri stotine ljudi. Inače, prema službenoj evidenciji, 282 osobe u zapadnom dijelu Mostara imaju socijalne iskaznice i koriste mizerne socijalne naknade.

U Mostaru još uvijek nema jasne strategije za prevladavanje socijalne krize, a ni Hercegovačko-neretvanska županija, kao ni Federacija BiH, uopće nemaju jasno definiran socijalni program.

Kriza u Mostaru vidi se gotovo na svakom koraku. Građani nisu u stanju izmiriti svoje dugove za električnu energiju, vodu, odvoz otpada te su plaće i u tim poduzećima niske i neredovite. Dovoljno je samo podsjetiti na nedavni štrajk komunalaca, zbog kojeg se otpad s gradskih ulica nije odvezio danima, pa da se prepozna dubina krize u kojoj se obični građani Mostara danas nalaze.

Dodamo li tome neodgovarajuće liječničko zbrinjavanje bolesnika, nedostatak grijanja u mnogim mostarskim školama, porast narkomanije, alkoholizma i igara na sreću, upotpunit ćemo kompletnu socijalnu situaciju u Mostaru koja nije nimalo ohrabrujuća.

S druge strane, nasuprot ovoj velikoj većini mostarskih građana, izdvojio se političko-poslovni establisment koji sebi može priuštiti skupocjena vozila, vile, stanove, jahte i što sve ne.

Nigdje taj jaz nije toliko vidljiv kao u Mostaru gdje možete u bilo kojoj gradskoj ulici vidjeti najnovije audije i mercedese parkirane pokraj kontejnera po kojima najugroženiji stanovnici ovoga grada traže svoj dnevni obrok. (Slobodna Dalmacija 1. Prosinca)

"čin odlučnosti Zapadnjaka da se odupru Srbima", u veljači 1994., očituje upravo Pariz, kad Alain Juppe, tadašnji šef francuske diplomacije, uspijeva nagovoriti Mitteranda, a potom i Warrena Christophera te još neke europske zemlje da se pokrenu zračni napadi i natjera Srbe na povlačenje teškog topništva s položaja oko Sarajeva.

U vrijeme tragedije u Srebrenici, Zapad nema jasne politike, ocjenjuje Le Monde: "Nizozemci ne kriju kako ne žele poslati smjenu svojim plavim kacigama u Srebrenici, Englezi ne kriju kako namjeravaju napustiti Goražde, dok Eduard Balladur, protivnik intervencionizma od samih početaka, predlaže povlačenje francuskog kontingenta iz BiH".

U očekivanju istrage koje vode nizozemski povjesničari, a nakon izvješća UN, to izvješće o utvrđivanju francuskog dijela odgovornosti za pokolj u Srebrenici, ipak je korak dalje u potrazi za istinom. (Vjesnik 3.12.)

Premijer RS pozvao Karadžića i Mladića da se predaju

SARAJEVO, 2. prosinca - Premijer Republike Srpske Mladen Ivanić pozvao je u nedjelju bivšeg političkog čelnika bosanskih Srba Radovana Karadžića i bivšeg vojnog zapovjednika Ratka Mladića da se predaju Međunarodnom kaznenom sudu (ICTY) u Den Haagu. Ivanić je dodao kako je dao upute policiji da traži i privede sudu 10 osoba, koje je ICTY javno optužio i za koje se drži da se nalaze u RS. (Vjesnik 3.12.)

Dražen Budiša u našoj zajednici

U petak navečer, 7.prosinca, 2001, održano je predavanje i promocija nove knjige Dražena Budiše u Croatia Banquet Hall u Mississauga. Lijepi broj posjetitelja okupio se te večeri kako bi čuli osobno, što se događa na političkoj i ekonomskoj sceni u Hrvatskoj.

Prema riječima Dražena Budiše, ovo je privatni posjet Kanadi, a ne u smislu predstavnika HSLS. Tako je i predavanje bilo u svijetlu Budišinih osobnih stavova i analiza, njegove vizije budućnosti. Program je bio organiziran u tri djela, prvi dio bio je osvrt na Hrvatsko proljeće, prikaz događaja u zadnjih deset godina i današnja situacija. Drugi dio bilo je predstavljanje Budišine novoizasle knjige "Razgovori o hrvatskoj državi", a treći, pitanja i odgovori.

Na početku predavanja, Budiša je iznio svoj pogled na prošlost, počevši od Hrvatskog proljeća. Budući je bio i sam sudionik i žrtva tog pokreta, čuli smo iz prve ruke njegove analize. Uz ostalo bilo je postavljeno i pitanje da li je trebalo ići tim tokom ili su se mogle izbjeći velike hrvatske žrtve." Bila je to iluzija. Hrvatski narod nije mogao bez velikih žrtava doći do svoje države." rekao je Budiša. Ustvari, Hrvatsko proljeće je bilo sjeme koje je dovelo do novog Ustava SFRJ 1974.koji je omogućio i bio osnovica za događaje 1990 godine i odcjepljenja Hrvatske.

Hrvatski narod prošao je lijevu i desnu diktaturu, prošao kroz tri rata u prošlom stoljeću da bi konačno došao do svoje države ali i opet uz velike žrtve.Pozitivna strana Domovinskog rata bilo je jedinstvo hrvatskog naroda - iseljene i domovinske Hrvatske.

Videnje današnjeg trenutka u Hrvatskoj Budiša je podijelio u nekoliko grupa: Međunarodni položaj Hrvatske je bolji, nema međunarodne izolacije te država ide prema EU,ali položaj nije takav da bi ga ocijenili "sjajan".

Odnosi sa susjednim zemljama mogu se kategorizirati od dobrih kao sa Mađarskom, s kojom Hrvatska ima dobre političke, gospodarske i kulturne odnose, do onih sa Slovenijom gdje još uvijek postoje neka otvorena pitanja: kopnena i morska granica, problem Piranskog zaljeva i mogućnost međunarodne arbitraže, neriješena situacija štednji u Ljubljanskoj banci i nuklearne elektrane Krško.

Odnosi sa Italijom su u proteklih tjedana bili pomućeni uz ostalo i dodjelom odlikovanja Zadru za 'zasluge' za vrijeme fašističke okupacije u Drugom svjetskom ratu.Očekuje se i potpisivanje Osinskog ugovora između Italije i Hrvatske (originalni ugovor bio je potpisan sa SFR Jugoslavijom) kojim bi se riješila još neka pitanja između ovih dviju zemalja.

BiH i Hrvatska:Ovo je posebno važni dio vanjske politike hrvatske Vlade jer se radi o nacionalno ustavno pravnim problemima. Hrvatska je dužna za skrb Hrvata u BiH. Hrvati su jedan od tri konstitucionalnih naroda u BiH, pa ih to stavlja u posebnu kategoriju u odnosima sa Hrvatskom. Privredni i politički odnosi su slabi,a odugovlačenje sa rješavanjem mnogih problema u BiH stvara još veće nezadovoljstvo.

Srbija /Jugoslavija i Hrvatska:Ne bilježi se neki napredak. Za Srbiju je Kosovo prioritet, koji se mora najprije riješiti. Postoji i pitanje odnosa u privredi kao i ratnih zločinaca, nestalih hrvatskih državljana.

Europska Unija (EU) i pridruživanje:Otvorena pitanja i dvojba postoje među političarima i građanima Hrvatske,a odnose se i na pridruživanje u društvo tzv. Zapadnog Balkana i opasnosti u spajanju u neke nove asocijacije Balkana. Budiša je objasnio da u ugovoru Pridruživanja postoji vremenska komponenta a to je vrijeme prilagodbe u EU u vremenu od 6 godina. Naglasio je kako postoji klauzula u ugovoru o odnosima EU i Hrvatske koja dopušta u slučaju neprihvaćanja ili neslaganja prekinuti ugovor. (U međuvremenu Ugovor je potpisan)

Budiša je naglasio kako je došao iz Brusella gdje se sastao sa generalom Tusom koji je predstavnik Hrvatske kod EU.Hrvatska ima tri stalne misije u Bruxellesu, što je vrlo pozitivno, te takvo stalno prisustvo omogućuje bolju suradnju sa međunarodnim organizacijama.

Velika kušnja je Haag Tribunal. Sve se ne razvija idilično, onako kako treba, pojavljuju se problemi. "Hrvatska treba definirati jasnije svoje stavove prema Haagu, te pitanje Hrvatske kao agresora na BiH koje se pojavilo u optužnici generala Gotovine, te pitanja etničkog čišćenja u Blijesku i Oluji", rekao je Budiša.Uz ostalo Dražen Budiša smatra da je general Blaškić nevin.Pitanje kolektivne i pojedinačne krivnje mora se raščistiti i ne dopustiti da se kao u prošlom stoljeću dogodi da je hrvatski narod bio kolektivno kriv i opterećen krivnjom preko pola stoljeća zbog zločina pojedinaca. Svaki zločin i zločinac treba odgovarati,ali ne i cijeli narod biti optužen zbog njihovih nedjela.

Gosp. Dražen Budiša, ing. Ivo Jolić i Joe Nejasmić, na predavanju gosp. Budiše

Gospodarska situacija u zemlji nije ružičasta. Dio problema i negativnih pojava je između ostalog i nedostatak investicija,i preko 400,000 nezaposlenih.

Budiša je dodao da usprkos problemima ima i pozitivnosti: solidne devizne rezerve, bankarski sistem, kuna. U ovom trenutku pozitivni čimbenik je smanjenje javne potrošnje.

Iseljena i domovinska Hrvatska: nakon jedinstva Hrvata za vrijeme agresorskog rata današnja situacija između domovinske i iseljene Hrvatske nije najbolja. Budiša je dao i svoju viziju kako bi se trebalo to pitanje riješiti:Prava dijaspora tj. Hrvati (isključivši BiH) bili bi zastupljeni s najmanje 4 predstavnika u Saboru i to prema regijama: Sjeverna i južna Amerika, svaka po jednog predstavnika, Australija, Novi Zeland, te Afrika jednog kandidata i Europa jednog.

Planovi za budućnost: Dražen Budiša planira kandidirati se za predsjednika HSLS, za izbore koji će biti u veljači iduće godine. Hrvatskoj treba politička stranka centra,a to je ono u čemu Budiša vidi stabilnost i prosperitet Hrvatske. Uzrok Budišine ostavke na predsjednika HSLS prošlog ljeta bio je rad nekih članova stranke koje je Budiša ocijenio negativnim i na štetu stranke,pa kao predsjednik nije imao drugog izbora. Više o tom cijelom događaju bit će objavljeno u budućnosti.

Na kraju je bila prilika za postavljanje pitanja gosp. Budiši.Većina pitanja se odnosila na političke situacije, zatim gospodarska pitanja, pitanja kriminala, tj. opljačkana hrvatska poduzeća, te odnos domovinske i iseljenje Hrvatske.Odgovori gosp. Budiše bili su osvježeni. Na sva pitanja, koliko god mu je to situacija dozvoljavala, odgovorio je otvoreno i direktno.Ono što me je iznenadilo bila je otvorenost gosp. Budiše, političara, koji je govorio i rekao ono što je i kako je. Nema puno političara u hrvatskoj politici, koji ne vrijeđaju svoje protivnike, a to je upravo bilo u slučaju Budišinog izlaganja. Nije bilo osobnih napadanja na pojedince. Dražen Budiša je u nekoliko navrata u svome izlaganju,a i u odgovorima podvukao da je današnja Vlada bila izraz želje hrvatskog naroda. Na upite u vezi komunista, Budiša je iznio činjenicu da je HDZ imao 60,000 bivših komunista, a stranka HSLS ukupno 20,000 članova,... "I gdje je tu sad neki omjer komunista?"

Okavioh dijaloza trebalo bi više, jer iznad svega bilo je vidljivo kulturno demokratsko ponašanje, koje je bilo dio ovog susreta, a trebalo bi biti norma svih takovih susreta.

O novoj knjizi našeg saborskog zastupnika, govorila je gđa. Srebrenka Bogović koja je dala kratki pregled knjige. Želite li kupiti knjigu Dražena Budiše obratite se na gosp. Nejasmića (416) 200-4400.

Biserka Milinković

Višnja Milas-Matutinović:

NAŠ BOŽIĆ

Prije nekoliko mi je dana na mali ekran stigla e-mail poruka urednice HRVATSKE ISKRE, moje prijateljice Valentine, s prijedlogom da napišem nešto osobno, neka sjećanja i razmišljanja, o hrvatskom Božiću. Pomislih tada, istog trena, tko sam ja da bih mogla nešto napisati o jednom od najuzvišenijem naših blagdana? Neće li te moje obične, svakodnevne riječi povrijediti i umanjiti osjećaje koje nosim i koje sam pokušala tijekom mojih desetljeća prenijeti na svoje najbliže? Budnom su me noćima držala takva razmišljanja uvjeravajući samu sebe da možda mogu napisati štogod o običajima našim starim, o uredima, o umjetničkom rukom oblikovanim jaslicama, o prigodnim jestvinama..... ali, pomislih ponovno da su o tome pozvani pisati samo oni koji se tom golemom građom ozbiljno bave!

Međutim, prelistavajući starije i novije članke i knjige vrsnih hrvatskih istraživača čini mi se da sam otkrila nešto što me ovoga prijebožićnog razdoblja 2001. godine posebno nadahnjuje - a to je da smo naslijedili vjeru da užgano svjetlo nadaleko rasprostire svoje blage treptaje uzbuđujući nove, veće, sjajnije; da zasijano sjeme nudi obilate plodove, a da se samo osobnim zauzimanjem naposljetku dobro dobrim vraća, a ljubav rada novu ljubav. Potvrdu sam za to pronašla uspoređujući pročitane tekstove i naša sadašnja proživljavanja božićnih svetkovina, blagdana mira i veselja.

Ove su osjećaje i iskrenu vjeru naši stari pretočili u posve osebnune običaje obilježavajući pojedine dane prijebožićnog i božićnog razdoblja. Te smo iste običaje postepeno prilagođavali novim uvjetima života u ovome sve ubrzanijem i bezobzirnijem svijetu. Zbog toga ću se ponajprije ukratko osvrnuti na te često posve specifične hrvatske pučke božićne običaje, koji se ne odnose samo na sam dan Božića već na cijeli skup pučkih predaja koji počinju od blagdana sv. Katarine (25. studenog), pa se nižu preko sv. Barbare (4. prosinca), sv. Nikole (6. prosinca), sv. Lucije (13. prosinca), Badnjaka (24. prosinca), Božića (25. prosinca), sv. Stjepana (26. prosinca) pa sve do dana Sv. triju Kraljeva (6. siječnja). Početak prati kršćansku liturgiju i početak crkvene godine tj. Došašće (Advent) obogaćujući ta četiri tjedna pripreme za blagdan Božića raznim sadržajima i značenjima.

Nekoliko se neizostavnih elementa vezuje uz naše božićne običaje - uz *zelenilo* je povezano vjerovanje da ono donosi životnu snagu i svježinu koja se prenosi na ljude, blago i sve živo te u zimsko doba zaštićuje zdravlje - tako se za sv. Barbaru (u sjevernim krajevima), odnosno za sv. Luciju (u južnim krajevima) posije pšenica; na badnjak se u kuću stavlja grana zimzelenih biljki (veprinac, imela, božikovina) ili se pak cijela kuća okiti bršljanom, lovorom, maslinom ili ružmarinom, a u kuću se donosi i božićno drveće (bor, jelka) koje se kiti nakitom od pozlaćenih oraha, jabuka i medenjak. *Svjetlost i toplina* bitni su elementi božićnih običaja - svijetla, izvor svjetlosti i topline i simbol života u usponu, se postavlja u posudu s izniklom pšenicom ili u posudu napunjenu žitom i obično se ovczuc hrvatskom trobojnicom, a paljenic panja-badnjaka, u intimnom ozračju obiteljskog doma, na badnju večer dugo je bila tradicija hrvatskoga puka. Paljenje svijetla i panja-badnjaka vezano je također uz kult predaka i očitovanje poštovanja prema domaćim pokojnicima. Veliki broj šaranja i *gatanja* također se vezuje uz naše tradicijske običaje, tako se napr. po vremenu pojedinih od dvanaest dana između sv. Lucije i Božića gata o vremenu svakog pojedinog mjeseca iduće godine; na badnju večer domaćin mora gasiti svijetlu božićnim hljebom natopljenim u vino te na koga krene dim ugašene svijetle, naviješta mu se smrt idućeg godin; posuda puna svakovrsnog sjemenja znači želju da iduća godina bude obilna; onaj kome dopadne komad božićnog kolača u kojeg je umiješan kakav predmet ili novac cijelu će godinu biti čestit i sretan. Zbog vjerovanja u moć božićne slame, koja se na Božić unosi u kuću, iz kuće se iznosi na određeni dan (treći dan Božića, Sv. tri Kralja) uz kazivanje neke osobite izreke. Od mnogih posebnih *božićnih jela* posebno mjesto zauzimaju božićna peciva i kolači koji često na površini imaju oblikovane likove od tijesta; glavno je božićno pecivo većte to je bolje jer najavljuje obilje idućeg godin. U svim se hrvatskim kućama tih dana mora pripremiti pečenje - veselica, zaobllica, pečenja, boža ili božica - obično je to prase, ovca, guska, patka ili puran te hlađetina koja je neizostavni dio blagovanja poslije ponoćke. Uz blagdan Božića vezuje se i običaj *darivanja*, uglavnom su to sitni darovi kao

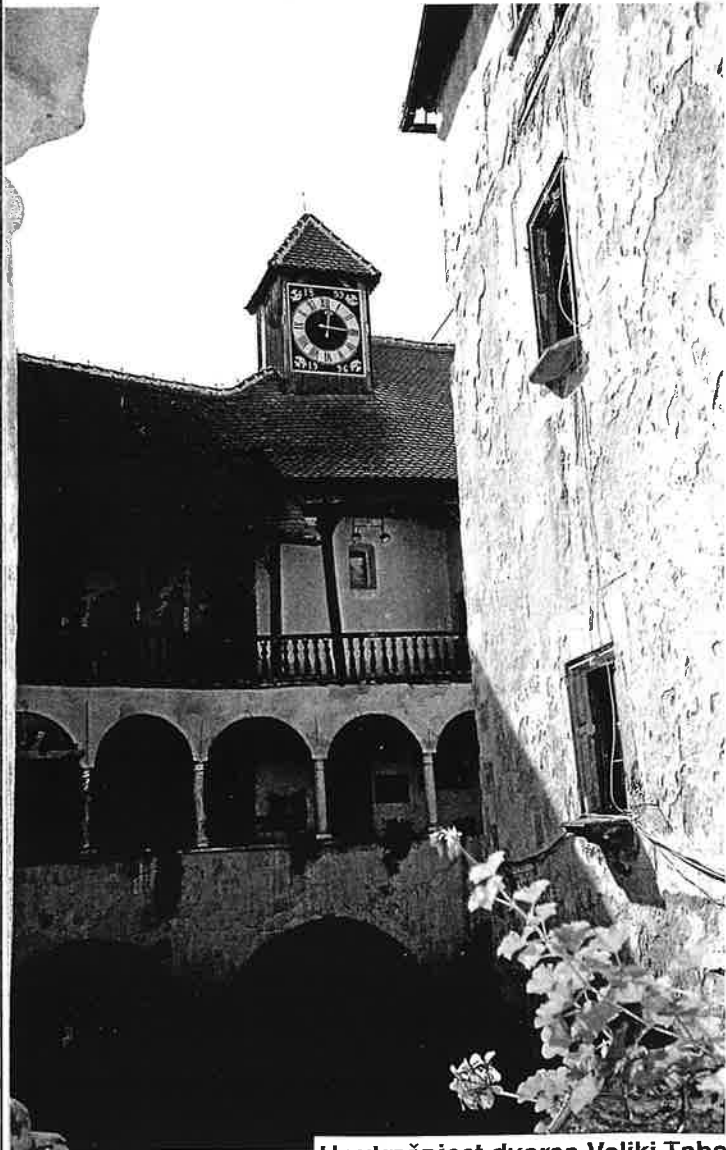
V. KIRIM

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE

napr. lješnjaci, orasi, jabuke ili pak vijenci od nanizanih oraha, smokava i jabuka.

Crkvene obrede u vrijeme Došašća, na Badnjak i Božić, a potom i na Novu Godinu i blagdan Sv. tri Kralja pratilo se zanosnim napjevima - najstarije poznate nam hrvatske božićne pjesme zabilježene su u jednom glagoljskom rukopisu oko 1400. godine (Bog se rodi v Vitliomi, Va se vrimc godišća), a u Pavlinskoj pjesmarici iz 1644. već nalazimo *Zdravo budi dijete drago*, a Cithara octochorda od 1701. navodi *Narodil se je Kralj nebeski*. Sama se božićna liturgija često proširivala *liturgijskim igrama* (liturgijska igra na latinskom jeziku iz 1100. godine *Tractus Stellae* sačuvana u zagrebačkom "Missale antiquissimum-u" ide među najstarije sačuvane primjere u Europi) i *prikazanjima* - pučkim božićnim crkvenim dramama (*Od rođenja Gospodinova* iz XV. st. sačuvano u nekoliko mladih rukopisa iz Zadra, Poljica i Krka, *Tri Kralja* iz Šibenika iz 1615. godine, *Od navišćinja Marijina* iz Zadra iz XVII. st.). Najstariji pak umjetnički prikaz rođenja Isusovog je reljef u bjelokosnom diptihu u riznici zagrebačke stolne crkve, slijedi reljefni prikaz iz XI. st. iz Svete Nedjeljice u Zadru, potom luneta Radovanovog portala u Trogiru, te reljef na zvoniku Sv. Dujma u Splitu i na Buvinim vratnicama. Pučki radovi s prikazom Poklonstva pastira sačuvani su u kapeli župne crkve sv. Mihovila u Žminju (XVII. st.), te u Vrhovcu kraj Ozlja (1666.); najstarija pak skupina kipova koji se obično tumače kao ostaci jaslica potječe iz XVI. st., a nalazi se u franjevačkom samostanu na Košljunu kraj Krka; očuvane su i barokne božićne jaslice s konca XVIII. st. u župnoj crkvi u međimurskoj Belici, te u sv. Jurju na Bregu s početka XX. st. Jaslice danas rese sve hrvatske crkve u vrijeme Božića, kao i mnoge hrvatske domove - jaslice obitelji Škrabe iz Jastrebarskog postupno rastu i već zauzimaju cijelu jednu sobu, svaki naraštaj na njima nešto mijenja i nadopunjuje novim figuricama, najstarije su odjevene u bidermajerske kostime. U novije ćemo vrijeme naći jaslice i na otvorenim prostorima, tako je napr. ravnatelj "Šumarije Zagreb" H. Krauthacker devedesetih godina prošlog stoljeća inicirao postavljanje velikih jaslica na zagrebačkoj Medvednici s likovima u prirodnoj veličini i

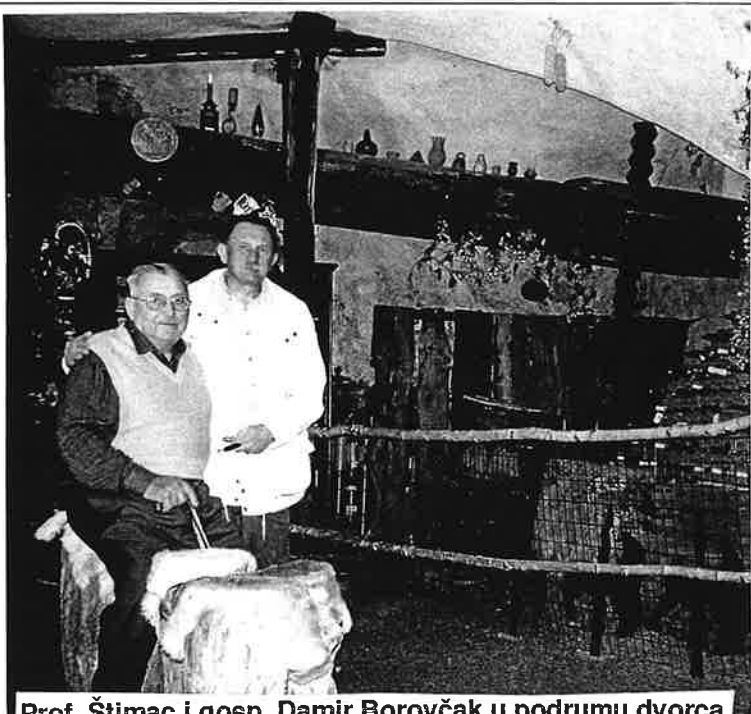
dvorca nalaze se nevjerojatni eksponati, od prirode do Domovinskog rata. Mnogo čega je tamo: na trećoj etaži ovog veličanstvenog grada predstavljena je numizmatička izložba Stjepana Tuđine, otvorene su izložbe desiničkog slikara i kipara Ivice Špoljara, tamo je i donacija prof. Dr. Antona Bauera i njegove supruge, koja broji 350 umjetničkih djela, zamjeran broj eksponata (preko 2500 komada) raznih hrvatskih slikara i kipara i predmeti iz života, alati, stambeni predmeti, ručni radovi, drvene i ciglene kućne stvari, hrvatske ptice, i vojne karte, i glazbene note, prvotisci dokumenata, slike, uniforme.... čega sve nema. Treba svakako napomenuti opremu dvorske kapele Sv. Petra u samom gradu zahvaljujući donaciji msgr. Marka Culeja, tada biskupa varaždinskog, stotine i stotine fotografija Branka Roce, Đure Radmana, muzički salon Đure Prejca čuva osim njegove uspomenice solidnu pismohranu njegovih pjesama. Povjesna zbirka obitelji Ratkaj sjeća nas na tri stoljeća vladavine te plemenite obitelji. Nema što nema. Tamo je čak i vojna karta koja je nađena u akciji "Oluja", ali tamo je i još nešto vrlo interesantno: često slušamo o spašavanju američkih padobranaca u 2. svjetskom ratu. Tamo na desiničkom području negdje pri kraju rata, pao je guverner McGovern, padobranac, kojeg su hrvatski partizani spasili i vratili ga u njegovu jedinicu. O tome malo tko zna, a o tome bi se trebalo malo više pisati.

Unutrašnjost dvorca Veliki Tabor

I iako znam da sam vam o tome već pisala moram se ponovno vratiti na sat Velikog Tabora koji redovito zvoní svaki sat poznatu hrvatsku melodiju koja je ispijevana ovdje "Vu plavem tnci", Đure Prejca. Taj doživljaj drage nam melodije "Vu plavem tnci", taj doživljaj zvona upravo ovdje u Velikom Taboru poseban je, stane vam nešto u grlu i ne dozvoljava glasu izaći, osim možda kojoj suzi od užitka...

I moram završiti priču s početka. Rekla sam kako će se opet naći u "Grešnim goricama". Prvi puta sam gledala Veliki Tabor u društvu "Dorinih" ljudi iz "Grešnih gorica", izvrsnog restoranta, kojeg vodi obi-

Prof. Štimac i gosp. Damir Borovčak u podrumu dvorca

telj iz tog kraja. Gospoda Stanko Trtanj, Bob Galamaga, Joe Draganjac, Zdenko Mlakar iz "Dorc" i ja posjetili smo "Grešne gorice" (mjesto gdje su se Fridrich i Veronika jako voljeli) nakon prekrasnog dana, kada smo pregledali Trakošćan, divili se zagorskim bregima, goricama, i završili na izvrsnom ručku na tom mjestu, točno preko puta Velikog Tabora (Gosp. Mlakaru velika hvala od svih nas). Tada više nisam imala filma i žalila sam što ne mogu slikati tu idiličnu sliku dvorca u vrijeme zalaska sunca. Žuto-zlatna boja zalazećeg sunca polako je prekrivala sve tamnijim i tamnijim sjenama sve uokolo, dok je dvorac ponosno stajao visoko na horizontu. Obećala sam si tada kako ću opet doći na ovo mjesto kad-tad, uopće ne znajući da ću biti ovdje već za koji dan.

Pri drugoj posjeti, s gosp. Damirom Borovčakom, prof. Štimcem i njegovom gospodom sjela sam tako da sam cijelo vrijeme gledala Veliki Tabor. Pokraj mene bila je grupa Zagrepčana, kojima sam bila upravo zavidna kako mogu sjesti u autobus, doći ovdje kad god zažele i uživati u pogledu, društvu i hrani. No, kako ja nikad u Hrvatskoj ne trošim vrijeme na ovakove neproduktivne misli, moje društvo, braćni par Štimac, Damir Borovčak i ja uživali smo u svemu: u glazbi i pjesmi pjevača koji je pjevao zagorske pjesme; u izvrsno pripremljenoj domaćoj hrani, u pogledu na dvorac....

Moram vam naglasiti kako morate otići u Veliki Tabor kad ste u Hrvatskoj. Prođite dvorcem, porazgovarajte s prof. Štimcem, razgledajte izložbe, i uživajte. Vrijeme će vam tako brzo proteći, nećete ga čak imati dovoljno - jer Veliki Tabor je jedno od najinteresantnijih mjesta koje sam posjetila kad sam bila u Hrvatskoj u listopadu ove godine. Ja znam da ću svakako ponovno posjetiti Veliki Tabor, jer prvi puta nisam sve dobro vidjela: moram ponovno polako proći dvorcem, uživati u svemu, a posebno u slikama Otona Ivekovića. Osim toga, po riječima prof. Štimca tamo me čeka najbolja guska s mlincima. Naime, prof. Štimac me je pozvao na ručak, a ne doći na ručak u Veliki Tabor bilo bi za mene strašno - zamislite guska s mlincima u Velikom Taboru?! Zar postoji nešto bolje! Kako bi mi ovdje u Kanadi rekli: simply heaven!

Valentina

Pogled na Veliki Tabor

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15.XII. 2001.

Damir Borovčak : *Hello Toronto – ovdje Zagreb*

VRIJEME DETUĐMANIZACIJE

Što o potrebi detuđmanizacije misli hrvatski narod moglo se na drugu obljetnicu smrti prvog hrvatskog predsjednika vidjeti na grobu dr. Franje Tuđmana.

DETUĐMANIZACIJA NA HTV-U

Prošlo je dvije godine od smrti prvog hrvatskog predsjednika moderne hrvatske države dr. Franje Tuđmana. U međuvremenu, novoizabrani predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić izmislio je pojam i potrebu detuđmanizacije Hrvatske. To je ne tako davno objavljeno u medijima. Pod tim pojmom već se dvije godine želi nametnuti mišljenje o katastrofalnih deset godina vlasti i politike koju je predvodio pokojni predsjednik Tuđman. Već dvije godine, svi mogući, nekoć oporbeni a sada vladajući političari, iz petnih se žila trude proglasiti tih deset godina godinama mraka i Tuđmanovog totalitarizma. Na tom su zadatku upregnuti gotovo svi mediji, većina novinara i posebno tzv. 'nezavisna i javna' Hrvatska televizija. Televizija tjedno emitira najmanje tri 'prosvjetiteljsko-političke' emisije. "Forum", "Latinica" i "Nedjeljom u 2" su emisije u kojima voditelji Tihomir Ladišić, Denis Latin i Aleksandar Stanković pomnom režijom i odabirom gostiju, insceniraju neku vrstu političkih gladijatorskih arena u kojima se za žrtve odabiru javne osobe nesklone sadašnjoj vlasti. Teme su u pravilu negiranje hrvatskih domoljubnih vrijednosti, ostvarenih prije 3. siječnja 2000. U tim emisijama, koje su u stvari dio specijalnog rata protiv Hrvatske, pokušava se svim silama poraziti dovedenog domoljubnog gosta kao političkog protivnika, degradirati njegova politička i moralna načela. Uglavnom se pažljivo biraju akteri napada, ali i napadači, koji uvijek većinskim omjerom snaga žele pod svaku cijenu poraziti izabranog gosta i tako dokazati da su godine prošle vlasti bile pogubne za Hrvatsku. Jedno takovo režirano i orkestrirano političko gladijatorstvo priredio nam je Aleksandar Stanković u svojoj emisiji prošle nedjelje uoči druge obljetnice smrti predsjednika Tuđmana. Za gosta-žrtvu pozvan je ovaj puta dr. Andrija Hebrang, a za goste-napadače novinar Igor Vukić iz 'Jutarnjeg lista' i Robert Frank iz 'Novog lista'. Uz Stankovića, njih se troje novinara trebalo obračunati s dr. Hebrangom upravo na temi Tuđmanovog autokratnog i pogrešnog vođenja hrvatske države u najtežim godinama srbočetničke agresije. Svojim nemoćnim i ničim argumentiranim tvrdnjama posebno se isticao Igor Vukić koji je nametao teme Tuđman-diktator, Tuđman-Tito, Tuđman i dogovor s Miloševićem, Tuđman i strdali srpski civili, Tuđman i agresija na Bosnu itd... Međutim, ostao je pokisnut i bez željenog rezultata, jer je s druge strane bio miran, staložen, dostojanstven, argumentiran i nadasve primjerima uvjerljiv dr. Hebrang. On je na utemeljenim činjenicama i spoznajama iz vlastitih iskustava u osobnim kontaktima s pokojnim predsjednikom dr. Tuđmanom, prilikama u Domovinskom ratu, prilikama u Bosni i u svezi Bosne, briljantno potukao svoje nahuškane protivnike. Tako se ovaj pokušaj, kao jedan od mnogih pokušaja detuđmanizacije u režiji Hrvatske televizije i režimskih novinara, nije završio planiranim efektom.

RIJETKA OBJEKTIVNOST

Što u stvari o potrebi detuđmanizacije misli hrvatski narod moglo se ovih dana, na drugu obljetnicu smrti prvog hrvatskog predsjednika, vidjeti na grobu dr. Franje Tuđmana. Tamo su od subote do ponedjeljka ponovno hodočastile tisuće i tisuće Hrvata iz svih krajeva Hrvatske i

inozemstva. Najveća je gužva bila u nedjelju 9. prosinca, jer su tada dolazili i autobusi sa svih strana Hrvatske. U nedjelju i ponedjeljak služene su i Sv. Mise zadušnice širom Hrvatske i u inozemstvu u hrvatskih župama. Nakon tri dana grob je bio prepun svijeća, vijenaca i cvijeća. Sve to govori da hrvatski narod ne zaboravlja svog velikana koji mu je nakon više stoljeća donio slobodu i ostvario san o samostalnoj i suverenoj hrvatskoj državi. Jedan od rijetkih objektivnih novinara Milan Ivkošić, u Večernjem listu od 11.XII.og. izvrsno zaključuje: "Potkraj osamdesetih i na početku devedesetih godina u Hrvatskoj se nije događala obična politika: našavši se pred rasulom Jugoslavije i pred opasnošću od agresije, Hrvatskoj je bio potreban vođa, autoritet, državotvorac i zaštita. U posljednje dvije godine podosta je političara i drugih javnika mislilo da se u trijumfalizmu trenutačne pobjede može zbrisati ili zasjeniti to Tuđmanovo značenje. No kako vrijeme odmiče, sve više se shvaća da zemljom nije lako vladati i da je Tuđman bio mnogo više od vlasti s jednim ili dva mandata. Jednostavno, u njegovu naslijeđu ima temeljnih zasluga koje baštini cijela Hrvatska.No svaka hrvatska taština i ne zna što je baština."

POŠTOVANJE OSLOBODITELJU

Ivkošićev sažetak je sažetak promišljanja na temu povijesne veličine pokojnog predsjednika. Neki su to političari aktualne vlasti shvatili, a neki ne. Tako su ove godine na grob predsjednika dr. Franje Tuđmana vijence u ponedjeljak ujutro, na dan smrti, položili u ime Vlade RH predsjednik Vlade Ivica Račan i zamjenik premijera Goran Granić. Oni su nad grobom zapalili i svijeću pokojnom predsjedniku. Vijenac na grob Franje Tuđmana položilo je i saborsko izaslanstvo predvođeno predsjednikom Zlatkom Tomčićem. No, predsjednik Mesić ostao je i nadalje dosljedan ranijim postupcima prema svojem preminulom predhodniku. Tako Večernji list bilježi Mesićevu poruku "da nije položio vijenac na grob prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana zato što je to organizirala jedna stranka, a on ne ide na stranačke skupove." Očito da se i ne radi o nekom baš mudrom i uvjerljivom izgovoru.

Oni koji su bili u nedjelju navečer na misi zadušnici u crkvi Sv. Marka mogli su od biskupa Jezerinca, vojnog ordinarija koji je predvodio misno slavlje za pokojnog predsjednika čuti misli kako je dr. Tuđman bio privržen kršćanskoj civilizaciji koja je za njega bila jedino jamstvo opstanka i razvoja Hrvatske, pa je u tom svijetlu pokojni predsjednik posebno gajio odanost prema papi Ivanu Pavlu II., vrhovnom moralnom autoritetu današnjice. Osvrćući se na sadašnji trenutak biskup Jezerinac uputio je kratku i jasnu poruku: "Onaj tko ljubi slobodu, poštuje i osloboditelja!" A hrvatski narod dobro pamti priznavanje Hrvatske kao suverene države koju je prije svih potvrdio i priznao upravo papa Ivan Pavao II. i ne zaboravlja Franju Tuđmana s kojim je sloboda hrvatske države ostvarena i obranjena. Zato sve podvale, laži i mržnje koje će se i dalje plasirati pod pojmom detuđmanizacije, hrvatski će narod i u budućnosti prepoznavati kao podvalu istini i svojoj slobodi.

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.tel.hr

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 97, 15. XII. 2001.

Stranica 13

Za čavrljanje uz šalicu kave..... ili nešto drugo

Ušuljali smo se, uletjeli, kako tko, u posljednji mjesec još jedne godine iščekivanja boljeg sutra, koje nekima nikako ne dolazi. Oduvijek mi je to bio jedan od najdražih mjeseci, mjesec posebnog blagdansko ozračja protkan užurbanošću, jednostavno euforijom. Na žalost, susrećem sve manje osmjeha na licima slučajnih prolaznika, poznanika, prijatelja - a sve više brige, straha, bescilnosti, tuge.

Ako je za vjerovati potpredsjedniku Vlade, gosp. Liniću (a Bože moj, tko je još vidio nevjеровati političarima) za sređivanje stvari u domovini treba još cijela iduća godina. Jedan drugi gospodarski stručnjak, dr. Žarko Primorac tvrdi da nam treba sedam do osam godina. Priklonimo se radije onoj prvoj pretpostavci, pa makar i ne bilo tako.

A o tom da li je domovina u krizi ili na putu oporavka ovih se dana najviše pričalo, budući se kao i svake godine, u Opatiji održan skup ekonomista, trust mozgova, gdje je toliko toga rečeno da se morate zapitati: tko je tu lud, a tko ozbiljan. Prema riječima ministra Crkvenca (kojem koliko čujem stižu prijetnje iz podzemlja o konačnom obračunu) nema krize, dr. B. Letica tvrdi da još nismo u krizi, jer taj pojam znači onaj trenutak u kojem dolazi ili do sloma sustava, ili do oporavka; dr. B. Horvat kaže ako ne priznamo krizu nikada iz nje nećemo izaći, dr. V. Veselica tvrdi da je kriza moralna, politička, socijalna i ekonomska, rainistar Fižulić pak kaže da su politikantske igre i u oporbi i u koalicijskoj kočenici brzog razvoja i tako u nedogled po onoj zagorskoj, ako se sjećate za sve koji su zaboravili, kad je Zagorec vozio kola puna zelja, kola su se prevrnuća, zelje se "raštrkalo", a Zagorec mudro zaključio: "Je, saka glava ima svoju pamet." Tako vam je to i sa našim gospodarstvenim stručnjacima, samo što ta pamet Hrvate puno košta. Neki dan sam pročitala da je samo za projekt pod nazivom "Strategija razvitka Republike Hrvatske" utrošeno milijun maraka, a to je kaže predstojnik ureda dr. Boko daleko ispod troškova svih ostalih zemalja. Još kad bi samo i standard u našoj zemlji bio kao i u ostalima, onda bi to bilo i usporedivo, a da ne kažem što će biti sa projektom ako se, primjerice, promijeni vlast. Ne daj Bože! Iz iskustva znamo da bi moglo biti i gore.

A i ovogodišnja izvješća Državnog ureda za reviziju pokazuju (iako manje nego prije) kako volimo trošiti na pamet, ili kako bi to stručno rekli: na intelektualne usluge vanjskih suradnika, na što nije imuno ni jedno ministarstvo. Tako se na pr. u Ministarstvu financija, prema nalazu državne revizorice Šime Krasčić traži po satu 100 USD. Sve me to navodi na pomisao: ako plaćamo pamet vanjskih suradnika, onda unutra sjede oni bez pameti. Ili moja logika ne vrijedi. No, nešto je ipak utješno: za razliku od bivše vlasti više se ne troše basnoslovne svote na parfeme, svilene rupce, svilene kravate i umjetničke slike. Ovi su valjda manje profinjeni, manje "nobles".

Ah, da, Hrvatski fond za privatizaciju potrošio je prošle godine za vanjske usluge 14.37 milijuna kuna, a samo za odvjetničke usluge čak 2,71 milijun!

Da ne kažem kako nam je ukupnu vlast zahvatila prava "mobitelomanija". Samo Čačićevo ministarstvo ima čak 41 mobitel, dok je primjerice Ministarstvo gospodarstva na mlaćenje jezikom potrošilo 450 tisuća kuna.

No sve to skupa nije ništa u usporedbi sa korisnošću mobitela kad su u pitanju saborski zastupnici, jer je to jedini način da ih se "dovuče" na njihova radna mjesta u Sabornicu, barem kad je u pitanju kvorum. Ali ni to više ne pali jer gospoda jednostavno nisu dostupna.

Dok ovo pišem (danas je sv. Nikola), čujem sa naše dalekovidnice da ni današnja potjera za kvorumom u Hrvatskom saboru nije urodila plodom. Možda su ih ugrabili krampusi? Ne vjerujem, nismo mi te sreće. Vjerojatno su na nekom ugodnijem mjestu. Hvalio mi se tako jedan moj prijatelj, bivši saborski zastupnik kako je on primjerice za vrijeme sjednice odlazio u svoju klet gdje je daleko ugodnije provodio vrijeme. A ono savršeno od mobitela omogućilo mu je da, ako je baš mužno, bude dostupan. Na moju primjedu o krajnjem bezobrazluku, neodgovornosti, bahatosti - nasmijao se i slegnuo ramenima. Zašto se ja uopće čudim?

Točno. Pročitala sam neki dan u našem tisku jednu izuzetno zanimljivu izjavu bivšeg ministra zdravstva i svojevrmeno predsjedničkog liječničkog konzilija pokojnog predsjednika dr. Tuđmana, dr. Andrije Hebranga, u kojoj stoji doslovno slijedeće: "Zadnju godinu i pol dr. Tuđman nije mogao držati pod kontrolom sve što se je dešavalo oko njega, a isto tako mogu reći da on nije bio svjestan umanjivanja svojih sposobnosti prosuđivanja, jer je bolest napala upravo one centre koji su nam omogućili

zdravo prosuđivanje. Znaate, kad vas razara tumor, onda to ide neprimjetno, korak po korak i vi zapravo niste svjesni svega što se događa. Mijenjao je odluke, zaboravljao je. Ali jednoga dana kad se otvore i ti zdravstveni kartoni svima će biti jasno od čega je to tako bilo."

Žalosno je da su ti kartoni bili i još su sakriveni od javnosti, jer se tu radilo o osobi koja je vodila jednu državu, jedan cijeli narod. Ako predsjednik nije mogao zdravo prosuđivati, što su radili svi oni njegovi suradnici koji su svjesno dozvolili da nam državu vodi bolesna osoba, svi oni koji su i danas pri vrhu politike, i koji bi željeli voditi ovu zemlju? Ako oni nisu bolesni, a pretpostavljam da nisu, odakle im hrabrosti i morala obećavati narodu bolje sutra, blatiti današnju ne Bog zna kakvu vlast, ali ipak vlast, kad se nisu bili u stanju suprotstaviti jednom bolesnom čovjeku.

Stoga i priča jednog Sanadera o njihovoj pobjedi do koje će doći kvalitetnijim djelovanjem su priče za maloga Ivicu, a priznavanje, kako on kaže pogrešaka koji je priznao u "Washington Timesu", posebice onih na gospodarskom planu i kad je riječ o korupciji je zdravom mozgu nevjerovatno. Upropastiti zemlju i dozvoliti korupciju nesagledivih razmjera čije posljedice već godinama podnosimo i Bog zna dokle ćemo, i to još priznati kao nekakvu pogrešku, više je nego strašno.

Ništa manje nevjerovatna je i prošlotjedna izjava našeg novog ministra zdravstva Andre Vlahušića koji kaže da zbog uvođenja nove participacije očekuje da će se dio ljudi manje koristiti zdravstvenom zaštitom, pa nastavlja da je "naš najveći problem mentalni sklop ljudi koji su navikli neplaćati. Kad pacijentu prepisete lijek koji treba platiti, on ode na tržnicu i kupi čaj." Normalno je da kupi čaj, koji košta nekoliko kuna kad nema za lijek par stotina kuna. Jedino što još može učiniti jest skupiti krpice i otići sjediti na groblje i čekati. Zvuči grozno, znam, no to će jedino preostati Hrvatima kad se od 1. siječnja počne primjenjivati i novi Zakon o zdravstvu.

Toliko iz domovine u kojoj se očito izgubio i Sv. Nikola, pa su ostali samo krampusi.

A vama svima, blagoslovljen Božić u krugu Vaše obitelji želi vaša,

Marina

Iz naše zajednice

Članice Katarine Zrinske, za vrijeme govora predsjednice gđe. Biserke Butković

Neka se i Vaš glas čuje....

Pišite, kritizirajte, hvalite, iznosite svoje mišljenje - naše su vam stranice otvorene!

Anonimna pisma ne objavljujemo. Važno je napomenuti da sva pisma moraju sadržavati podatke o autoru koji pak, na njegov zahtjev, mogu ostati poznati samo redakciji.

Objavljena mišljenja i gledišta nisu stav Uredništva. Uredništvo pridržava pravo kraćenja, opreme i obrade pisama.

Čitatelji HRVATSKE ISKRE, šaljte nam pisma na uredništvo 1137 Centre Street, Thornhill, Ont. L4J 3M6, Canada ili na e-mail: iskra1@look.ca

Mojim očima (i srcem)....

Panorama Velikog Tabora

Ne puštam vas još iz Hrvatskog zagorja, šetajmo i dalje poznatim nam stazama, ali i dalje "mojim očima, i srcem"... Zaustavimo se danas u Velikom Taboru, na izvanrednom mjestu u kojem ćete sresti vrlo interesantne osobe, uživati u hrvatskoj umjetnosti, slikama slikara Otona Ivekovića, pogledu Desinić i okolinu, i svakako završiti naš posjet u "Grešnim goricama" - u izvrsnoj hrani, naravno.

Veliki Tabor sam gledala čak dva puta, baš kao i Maruševac. Prva posjeta bila je slučajna, druga pomno isplanirana, iako toga nisam bila ni svjesna. Za ovu drugu posjetu moram zahvaliti gosp. Borovčaku, koji me je opet iznenadio. Na moje pitanje, "a zašto je toliko važno da ja moram posjetiti Veliki Tabor baš danas" nije ništa odgovorio, no svako moje ovakovo pitanje dobiva odgovor kojeg ću se uvijek sjećati. No, prije svega, dozvolite mi opet jedno veliko hvala gosp. Borovčaku i još jednu informaciju: gosp. Borovčak je vreo znanja o Hrvatskom Zagorju. Bilo bi interesantno koji puta, uz političke komentare, čuti i koju o Hrvatskom Zagorju, ili možda Muzeju grada Zagreba. Koliko je toga on meni ispričao, a sigurna sam da bi i sve vas zanimalo ono o čemu je govorio meni gosp. Borovčak u ta dva nezaboravna dana puta po Hrvatskom Zagorju!

Do Velikog Tabora vodi vas put iz Desinića i svatko od Vas dobiti će istu priču: "Znaate li onu o Veroniki Desinićkoj? Ona u koju se zaljubio Fridrich i voljeli su se tu, gore, u goricama. Onda je njegov otac zatražio da se Fridrich vrati doma. Fridrich i Veronika su znali što ih čeka, pa su pobjegli, no bili su uhvaćeni. Fridrich je bio zatvoren u zatvor u Njemačkoj, a govori se kako je Veronikina sudbina bila strašna: ili je živa ugrađena u zidine Velikog Tabora, ili nakon toga što su je utopili. No, kasnije u popravku dvorca u istočnom krilu našli su žensku lubanju, za koju se sumnja da je Veronikina." To je priča, no ta priča ili istina, vrlo je važan dio ovog kraja. Svugdje čujete o Veroniki, postoje čak i knjige, suvenirni..., pa čak i "Grešne gorice", kojima ćemo se vratiti na kraju članka.

Veliki Tabor opazite tek kad se popnete na brijeg iz Desinića, naglo se pojavi ispred vas na vrhu brijega, žutkast sa crvenim krovom. Upravo je kao dvorac iz bajke. Oko njega zelena polja, gorice, drveće, pitomo Zagorje, a put prema dvorcu vijuga uz polja i brijeg i naglo se nadete pred ulazom. U dvorac automobilu ne ulaze.

Nažalost, Veliki Tabor je u lošem stanju, no bio bi i u gorem kad tamo ne bi živio i radio prof. Štimac, "mladi" osamdesetogodišnjak, koji je cijeli svoj život podredio ovom povjesnom mjestu. Prije nego uđemo u sam dvorac, pogledajmo što govore knjige o njemu: "Ovaj prvorazredni spomenik nulte kategorije jedan od je najočuvanijih srednjovjekovnih gradova u nas i predstavnik fortifikacijske arhitekture kasnoga srednjega vijeka. Veliki Tabor je najzapadnija točka fortifikacijskog sistema koji je bio do istočnih oboraka Ivanščice, a obuhvaćao je utvrđenja: Mali Tabor

Kostelgrad, Goricu, Cesargrad, Loborgrad, Oštrc, Pustu Belu, Milengrad, Grebengrad i Konjščinu. Prema arhitektonskim oblicima, tehnici gradnje i načinu fortifikacije Veliki Tabor potječe iz XV. st. U doba renesanse od XVI. do XVII. st. pregrađen je u dvorac. Peterokutnu trokatnu jezgru okružuju zgrade, zidovi i četiri polukružne kule, pa je formirano dvorište nepravilnog oblika s arkadnim trijemovima na dva kata.

Grofovi Celjski bili su najstariji vlasnici grada. Godine 1502. Matija Korvin je dodijelio Veliki Tabor obitelji Ratkaj kojoj pripada svc do 1793. kada umire njezin posljednji član. Tada ga preuzima najprije carska komora, zatim ga car Franjo II daje svome ministru Thugutu, pa ponovno postaje državno vlasništvo. Nakon toga Veliki Tabor posjeduju braća Grunwald i konačno od 1920. do 1939 g. njegov je vlasnik slikar Oton Iveković. Danas je dvorac prazan.

Veliki Tabor nije imao perivoj. Postojao je vrt jugoistočno uz sam dvorac na površini oko 800 m². Pojedinačna stabla, čija starost seže i do sredine XVIII. stoljeća, ne dokazuju postojanje perivoja. Ona su ili ostatak šume ili samotnih stabala zasađenih oko dvorca bez parkovne koncesije. Prema katastarskom planu iz 1861.g. sjeverno od dvorca prostirala se šuma, na južnoj padini vinograd, a uokolo su bile oranice i livade. Takva se prirodna okolica sačuvala sve do danas. Na sreću u neposrednoj blizini nije izgrađen nijedan novi objekt, pa dominantan položaj dvorca u svom prirodnom okviru predstavlja posebnu vrijednost koju valja i dalje sačuvati." (Perivoji i dvorci Hrvatskog Zagorja, Mladen Obad-Šćitovci)

Kad uđete u sam dvorac, dočeka vas gradnja - tamo se popravlja, čisti, dotjeruje, jer najnoviji upravitelj Velikog Tabora prof. Štimac, čija je puna titula Zmaj Taborgradski, upravo obožava ovo mjesto. On je inače dopredsjednik Udruge hrvatskih veterana, ali i jedan od članova "Hrvatskoga Zmaja". Razgovarala sam malo s njim u dvorcu, ali puno više u "seljačkom turizmu", restoranu "Grešne gorice", preko puta dvorca, na drugom brijegu. Svaka riječ ili misao su o dvorcu, o dosadašnjim vlasnicima, ili onima koji su stvarali tamo. U jednom od njegovih omiljenih salona nalazi se, uz razne druge slike, i zbirka slikara Otona Ivekovića, mnoga njegova djela, neka čak i originalna. Gledali smo njegove povijesne slike posvuda, no u ovom ambijentu, u dvorcu Veliki Tabor, čovjek nešto posebno doživi gledajući njegove slike, koje upravo "ožive", kao da pred sobom upravno gledate sliku oproštaj Zrinskoga i Frankopana od Katarine Zrinske, ili posljednjeg Zrinskog. Cijeli taj salon, po riječima prof. Štimca "... koji duše inspirira" prepun je hrvatske povijesti, od knjiga, dokumenata, pa do slika, namještaja, ali i ljudi, nevjerovatno interesantnih gde. i prof. Štimca, koji su sebe posvetili ovom dvorcu.

Gosp. Borovčak i ja prošetali smo dvorcem i zaista nije mi lako govoriti o o bogatstvu tog mjesta - to treba vidjeti i osjetiti, jer u raznim sobama

unique Croatian decoration is made of edible materials, although it primarily serves as decoration. The dough, mostly shaped in hearts, is colored red. Colorful designs are added to it, including sayings and little mirrors. The Licitar hearts originated in Šestine, near Zagreb where they continue to be produced, although the tradition has spread across Croatia.

St. Nicholas (Mr. Nikola Vrdoljak) at the Toronto's Christmas around the world

The Christmas table is also set on Badnjak. It is covered with one or several ornamented tablecloths, under which straw is laid. In the spot where the straw is underneath the tablecloth, Christmas bread is positioned on top of the cloth. Pastry plaits decorate the bread, dividing it into four sections. Although the fruits and nuts, which are set on the table vary in each region, they include walnuts, hazelnuts, almonds, apples, figs, and other dried fruits. Wine and brandy are set on the table as complimentary drinks.

The Tradition of Gift Giving

Although gifts are given on Christmas day, this is not the main gift-giving day for Croats, who view Christmas day more as a holy day of spiritual celebration. Children in Croatia receive gifts from saints, depending upon where they live. In southern and northeastern Croatia, St. Lucy traditionally brings gifts to children, while in northern and central Croatia, St. Nicholas brings gifts. The celebration of St. Nicholas Day (December 6) as the main gift-giving holiday of the Christmas season stems from the European Catholic church. In North America and Western Europe, the Evangelical church transferred this tradition to Christmas day, transforming St. Nicholas into Santa Claus. Although Croatia has also adopted the tradition of giving gifts on Christmas day, these gifts are said to be brought by the baby Jesus. During Communist rule in Croatia, when religious holidays were not officially acknowledged, presents were given on New Year's Day by a figure known as Father Frost, although many families privately celebrated the traditional Christian holidays.

According to Croatian tradition, on the eve of St. Nicholas Day,

children polish a pair of boots and place them on a window sill for Saint Nicholas to fill; however, what they are filled with depends on how well behaved the child has been. Children are reminded that instead of candy, fruit and gifts, their boots could be filled with switches, which may be put to use!

The Christmas festivities officially end on the Epiphany, when priests visit their parishioners to bless their homes. Families take down Christmas trees and decorations on that day as well.

Here is recipe for stuffed cabbage, traditionally served in Croatian homes at Christmas time.

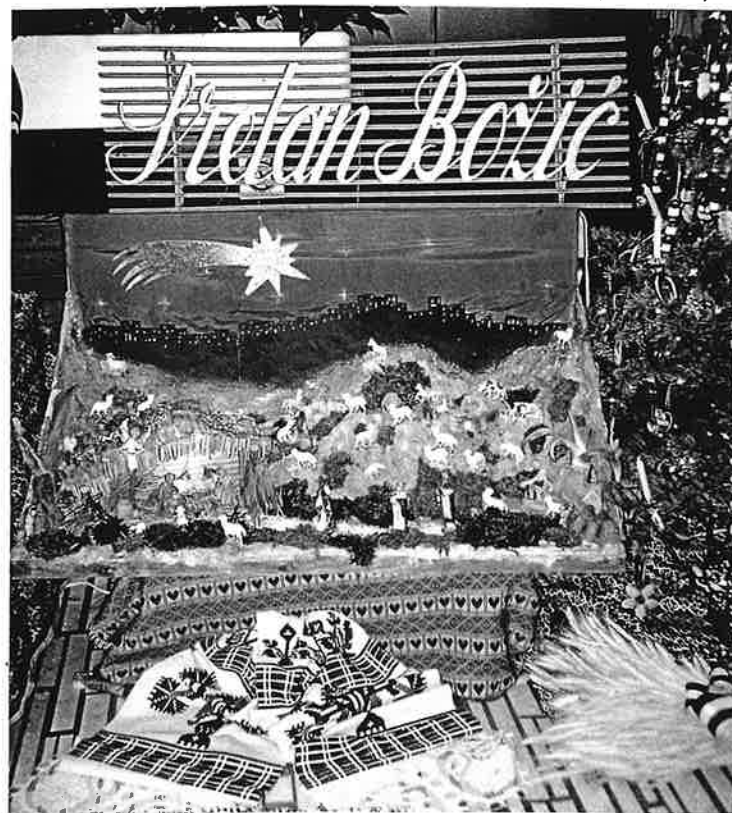
Stuffed Cabbage

- 2 heads pickled cabbage
- 1 lb. ground beef
- 1 lb. smoked ham, chopped
- 1/4 c. smoked bacon, chopped
- 2. tbsp. flour
- 1 c. uncooked rice
- 2 tsp. paprika
- 1 onion, chopped
- 1 egg
- 2 tbsp. oil
- 1 lb. smoked ham hocks or pork ribs
- salt and pepper to taste

Fry bacon in its own fat. Add onion and saute five minutes. Remove from heat and drain excess fat. Allow to cool slightly, combine with ground beef, chopped ham, rice, egg, 1 teaspoon paprika, salt and pepper, remove large outer leaves of the cabbage, place filling in each leaf and roll up from center to outer edge. Tuck sides into center to hold roll together.

Cut remaining cabbage into strips. Add another half pound of sauerkraut, if desired. Place half the sauerkraut in the bottom of a large pot. Arrange cabbage rolls over sauerkraut. Add smoked ribs or ham hocks. Cover with remaining sauerkraut. Heat oil and brown flour in it. Add a teaspoon of paprika and water to make a thick roux. Cook for 5 minutes. Pour roux over cabbage rolls. Add water to cover cabbage and simmer over low heat for 1/2 to 2 hours until rice is fully cooked. Do not stir cabbage rolls while cooking. Instead, shake pot occasionally to prevent sticking. Transfer to warm serving dish.

(Internet)

A part of the exhibition at the Christmas around the world

NATIONAL FEDERATION OF CROATIAN AMERICANS

1329 CONNECTICUT AVENUE, NW

WASHINGTON, DC 20036 - MONTHLY BULLETIN, NOVEMBER 2001

NFCA OFFICIALS MEET WITH THE STATE DEPARTMENT AND ATTEND DINNER WITH PRESIDENT MESIC AND FOREIGN MINISTER PICULA

On Thursday, November 8, 2001 NFCA President John Kraljic and Executive Board Member Steven Rukavina met with Paul W. Jones, Director of the Office of South-Central European Affairs at the US State Department, a meeting which continues the dialogue the NFCA has maintained for years with State Department officials. Among the many issues discussed, Mr. Kraljic and Mr. Rukavina expressed to Mr. Jones their concerns regarding the status of Croats in Bosnia and Herzegovina and specifically noted the need to revise the Dayton Peace Accords to protect the rights of Croats as a constituent nation of that country. Further, they discussed the issue of Croatia's potential membership in NATO. Following their meeting at the State Department, Mr. Kraljic and Mr. Rukavina met with Kresimir Prisl and Mate Maras of the Croatian Embassy in Washington, DC.

Later that week, on Saturday, November 10, 2001, Mr. Kraljic attended a dinner with Croatian President Stjepan Mesic and Croatian Foreign Minister Tonino Picula, both attending the United Nations General Assembly meeting in New York City. The dinner, organized by Domagoj Kero, Croatia's General Consul in New York, was attended by, among others, Croatia's Ambassador to the United States, Ivan Grdesic, and its Ambassador to the United Nations, Ivan Simonovic. The relatively intimate dinner, with a total of only about twenty people attending, allowed Mr. Kraljic and other Croatian-Americans in attendance (among them Anthony Peraica, NFCA member and Honorary President of the Croatian American Association) the ability to discuss many issues with Croatian President and Foreign Minister. Among other things, Mr. Kraljic presented a list of issues which he felt needed to be addressed by the Croatian state and government in order to strengthen its ties to the Croatian-American community. These included requests for the institution of direct flights between the US and Croatia, the retention of a public relations/ lobbying firm by Croatia, the promotion of the study of the Croatian language and the establishment of a cultural center. Both President Mesic and Foreign Minister Picula expressed interest in further examining these proposals.

The President and Foreign Minister discussed their half-hour meeting earlier that day with President Bush during which the Croatian President extended a formal invitation to President Bush to visit Croatia. Mr. Kraljic, Mr. Peraica and others expressed their concerns regarding many issues, including Croatia's relationship with the International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia and the status of Croats of Bosnia and Herzegovina.

Velebit mountain, winter scene

MEETINGS WITH DR. FRANJO TOPIC, PRESIDENT OF NAPREDAK

Dr. Franjo Topic, President of the Sarajevo-based Croatian cultural organization Napredak met with NFCA President John Kraljic in New York City on Saturday, November 10, 2001. During their discussions, Father Topic described the impressive work Napredak is doing in Bosnia and Herzegovina. Napredak has chapters throughout the world, including one in the United States, headed by NFCA member Josip Knezevic. Mr. Knezevic escorted Father Topic to a number of meetings in New York City. After meeting with Croatian Fraternal Union officials in Pittsburgh, Dr.

Topic attended the American Association for the Advancement of Slavic Studies annual meeting outside of Washington, DC where he presented a paper. During his stay in the Washington, DC area, Father Topic met with, among others, NFCA member Steven Rukavina.

Those interested in learning more about Napredak or wishing to join the organization should contact Mr. Knezevic at 718-353-0069.

NFCA PRESIDENT JOHN KRALJIC ATTENDS MEETING IN MONTREAL

At the invitation of the local AMAC Chapter in Montreal, NFCA President John Kraljic presented a paper concerning the status of Croatian immigrants in the United States at a meeting held on October 21, 2001. The paper, which has been republished in a number of installments in the Croatian-Australian newspaper Hrvatski Vjesnik and appears in English and Croatian on the AMAC Montreal web page (www.amcaqc.mcgill.ca/activities/amca_lectures/john_kraljic.htm), presents Mr. Kraljic's views concerning the immediate future of the Croatian immigrant community throughout the world. Among other things, Mr. Kraljic noted that the relationship between Croatian immigrants and the Homeland had to date always been, effectively, a one way street and he urged that the Croatian government must now turn its attention to addressing the more mundane but important needs of the Croatian-American and Croatian-Canadian community. Approximately fifty people attended the meeting, many of whom engaged in a lively discussion concerning the issues raised following the speech.

BUSINESS DEVELOPMENT

The NFCA Business Development Committee continues its work with the US Chamber of Commerce and on a major Croatian economic development project. An NFCA delegation of Steve Rukavina, Zvonko Labas, Alenna Lepetic, Joseph Rukavina, Nensi Fiorenini and Vedran Podolski met with Mark Van Fleet, Senior International Division Manager at the US Chamber of Commerce headquarters in early October to discuss a specific project to assist Croatia's economy. The NFCA, in collaboration with the US Chamber of Commerce, is actively pursuing financial support from the US government to fund this three year project. (CROWN (Croatian World Net))

We invite readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

New books: Britain and Bosnia: on its head

Unfinest Hour: Britain and the Destruction of Bosnia, by Brendan Simms. Allen lone. The penguin Press: 486 pages.

This is a flawed book on an important subject. Brendan Simms, a history don at Peterhouse College, Cambridge, has written a pitiless requisitory of British failures, blunders, and moral blindness in Bosnia-Herzegovina. He concentrates on the period from April 1992. When fighting broke out in the newly independent republic, to November 1995., when its Croat, Muslim and Serb politicians agreed at Dayton, Ohio, to peace within an ethnically partitioned state presided over by a weak federal authority.

Not only, as Mr. Simms tells it, did fools and scoundrels control Britain's Bosnian policy. They imposed their ruinous views on Europe as well, and then mischievously prevented the Americans from taking a wiser, more honourable road. A handful of British politicians and soldiers, led by the former foreign secretary, Douglas Hurd, is thus here held to account for a heavy share in the destruction of a European nation, the murder of countless civilians and the deliberate creation of hundreds of thousands of refugees in the cause of a ruthless Serb nationalism.

These are grievous charges. But has Mr. Simms got his pyramid the right way up? "Unfinest hour", he warns us, is an argument, by which he means a polemic. Every page burns with scorn and indignation. We are told how Mr. Hurd and Malcolm Rifkind, then Britain's defence secretary, first formulated a policy of non-intervention at any cost and how they proceeded to foil every attempt by America and NATO to step in militarily. There follow personalized attacks on David Owen, who mediated in Bosnia, and on General Sir Michael Rose, who led the UN protection force there, Balkan observers in London as well as the British press and parliament are pilloried for flaws of logic, carelessness in formulation, failure of clairvoyance – an odd complaint for a historian – and, more seriously, a collective loss of moral spine.

Mr. Simms writes so angrily that it is hard to work out which of these faults bothers him most. There is a strong case – some critics of western inaction made it at the time – that the West should have intervened in force to deter Serb aggression at the start. Had it drawn a firm line earlier – after the attack on Slovenia in the summer of 1991 or after the shelling of the Croatian town of Vukovar that autumn – the map of Yugoslavia might have been redrawn with fewer refugees and less loss of life.

Alas, no western power was ever willing to send troops to rebuff President Milosevic and he knew it. Perhaps the West exaggerated how many it needed to frightened off Serb unity preying on unarmed villagers. Perhaps it paid undue heed to the demands of multilateral action and old rules against intervening in civil wars. Perhaps it never clarified whether its priority should be saving lives, protecting new nations or establishing a stable state system in the wreckage of Tito's Yugoslavia.

For whatever reason, the West chose instead to do a mix of everything – diplomatic mediation, an arms embargo on all sides, an economic embargo against Serbia, UN troops to protect the food convoys and, eventually, bombing. To call this non-intervention is a joke. To blame the British alone for the West's refusal to send fighting troops when it mattered is to travesty the record. Given this overarching reluctance, later alliance quarrels about the exact timing of bombing were beside the point.

Mr. Simms shows no evidence of understanding the burden of taking decisions, day by day, in uncertainty. He leaps about in time, allowing no strategic sense of what the combatants or those hoping to stop them were at any stage trying to do. This feeling of removal from the conflict itself is reinforced by almost exclusive reliance on American and British sources.

And how great a disaster was it? Western-led UN intervention saved lives.Serbia is democratic. Mr. Milosevic is on trial in the Hague. Refugees are returning. The new regional map may yet endure. Predictions of lasting rift between Britain and America proved totally unfounded. To his credit, Mr. Simms notes many of these points in a concluding chapter, "The Reckoning", only to discount them as he draws his final balance of dishonourable failure.

This is not to say his book is without value. Mr. Simms has plundered Hansard and the London press. He has read diplomatic and military memoirs. He has talked to key diplomats and soldiers (not all of them on the record). As a detailed and impassioned picture of British arguments about the war "Unfinest hour" will have serious uses. As a contribution to understanding the West's successes and failures in Bosnia, it has, regrettably, the force of an inkpot thrown from a schooldesk. (The Economist, Nov. 17.2001)

Vladimir Goss: A Grave Loss for Croatian Culture

Croatia's culture lost one of its greats with the passing of Mladen Kuzmanovic, a distinguished university professor, writer, and editor. I met Mladen thirty-six years ago, when we shared the Rector's Prize while students at the School of Philosophy (Arts and Sciences) of the Croatian University of Zagreb. He was then a senior in Literature, and I was in English and Art History.

We met again in Spring 2000, when I visited the office of the Vijenac, a culture magazine issued by the "Matica hrvatska," to discuss with the editor, Mladen Kuzmanovic, publication of an article on the church of St. Nicholas in Pittsburgh. It took some time before we recognized one another (I had changed my last name in the meantime), but there was no end to rejoicing when we realized we were old friends. The friendship and cooperation continued, and it was a tremendous shock for me to learn of Mladen's passing. So it was for the entire country. As a small token of my affection and respect I am attaching a brief but beautiful "In Memoriam," by Ms. Lilijana Domic, a leading Croatian art and literature critic.

Mladen's Last Text as a Spiritual Testament

Mladen Kuzmanovic (Zagreb, September 20, 1940 - Zagreb, November 24, 2001)

The news of the passing of Mladen Kuzmanovic, a brilliant scholar, professor of the Faculty of Philosophy at the Croatian University of Zagreb, the founder of the School of Slavic Studies, an interdisciplinary program of international fame, the most consistent interpreter of Krleza's Kajkavian opus, a writer of rare creativity and erudition, the editor of the Vijenac, a bi-weekly journal of the "Matica hrvatska," found me over one of his last texts, the epilogue to the book the "Bogomraki" by Vladimir Malekovic; a book which is written in a "possible Kajkavian standard," as Kuzmanovic said, as if in a testament to his career. These days the book is being introduced in Zagreb and then in Varazdin, and so one reads Kuamanovic's brilliant epilogue with a special attention, as a testament summing up his literary, scholarly, and ethical interests.

"The Kajkavian literature and lexicography were able to present, in every period, all of the bright and darks sides of the time," Kuzmanovic wrote. "To write in Kajkavian, 'a forgotten and dying language,' may mean to accept a signum of an apparent loser, but also to stand along the great standard bearers of Croatian literature such as Vramec, Pergozic, Habdelic, Belostenec, down to Miroslav Krleza.

"I spent weeks with "The Bogomraki", re-read it several times, and discovered that it contained two great dramas: the drama of the Cro-atian Liberation War which will follow us to the grave, as we can never forget any of its stages... The other drama is much older, but it is particularly painful for us, Kajkavians. Reading this book we came to believe that there may be a Kajkavian literary standard (here Kuzma-

novic quotes from Krleza), an illusion, in fact, as the Illyrian movement reformers tossed through the window the literature of the Kajkavian-Cakavian circle... With each new reading of Belostenec's Gazophylacium, we relive the drama of the Croatian Kajkavian history, contained in his three-way dictionary..."

These are Kuzmanovic's words, words of a scholar who studied and wrote about Antun Vramec ("Kronika vezda znovic zpravljena", Ljubljana 1578), Ivan Pergozic (who translated into the Kajkavian Croatian the famous Latin collection of laws, the Tripartitum, 1574) and Ivan Belostenec (Gazophylacium, Latin-Croatia and Croatian-Latin dictionary, written in 1675, published in 1740). One should add the precious thoughts and analysis of Krleza's "Ballads of Petrica Kerempuh", and of the "Lamentations". One may rightly say that

Kuzmanovic himself joined those greats in a procession of, or, rather, in history. While deeply moved by his, as we have said, almost testament type text we must not forget his role as editor, primarily of the "Vijenac", a journal published by the "Matica hrvatska," which, under his leadership, reached the highest standards of the art of cultural dialogue.

We lost a distinguished professor, writer, and editor, and also an explorer of the interdisciplinary world, a brilliant intellectual who always knew how to link the fields of literature, science, and visual arts. He pleaded for a Kajkavian literary standard along with the official Croatian language standard. And, most of all, through his creative energy, he brought people together.

Lilijana Domic

Christmas in Croatia

Svim na zemlji mir, veselje...

Peace, joy to all on Earth...

(TRADITIONAL CROATIAN CHRISTMAS CAROL)

Ivan Lacković Croatia: Croatian Christmas

Celebrating Christmas has been a prominent festivity among Croats dating back to the ninth century when Croats accepted Christianity. A noteworthy document from 879 is a letter of Pope John VIII in which he recognized the Croatian state under Prince Branimir. Traditionally a holiday when families get together, for Croats Christmas is also the time to remember the role the Catholic church has played in the development of Croatian national identity. Faith, along with culture, identity, language and beliefs, preserved Croatian national identity during the centuries-long strife when the nation was divided among and ruled by different peoples. Crushing that faith as a means of conquest was a tactic different invaders used over the centuries. The most recent attempt occurred in 1991 in the Homeland war, when the Yugoslav army and Serbian paramilitaries demolished over 1200 churches across Croatia in an attempt to erase symbols of Croatian identity and culture. Although valuable cultural heritage was destroyed, they failed to subjugate the Croat nation. Instead, Croats emerged as victors and succeeded in establishing a sovereign and independent Croatia for the first time in a thousand years.

Due to different geographical and historical influences varying Christmas customs have developed over the centuries, such as variations in carols, sayings, dishes, and decorations. Thus, when traveling through Croatia at Christmas time, you will hear different carols and be offered a wide array of foods, but all Croats will wish you a Merry Christmas in the same way - **Sretan Božić**.

Traditional Christmas Foods

Much of the Christmas festivities are centered around the table and food. As it is customary in Catholic countries, most Croats do not eat meat on Christmas Eve; instead they eat fish. Traditionally on the

Dalmatian coast, this meal has consisted of dried salted cod - bakalar.

For Christmas dinner, the main course may be roast suckling pig, turkey or any other meat, depending on the region of Croatia. The central part of the Christmas tradition, however, is the fresh Christmas Eve Bread, or *Badnji kruh*, made with honey, nuts and dried fruit. The Christmas Braid is another Christmas bread. The dough, made with nutmeg, raisins and almonds, is braided into a wreath and glazed. Many place wheat with candles in the center of the bread and use it as a centerpiece for Christmas dinner. It is left on the table until the Epiphany (January 6), when it is cut and eaten.

On St. Lucy's Day (December 13), wheat grains are planted in a round dish or plate and are left to germinate. By Christmas Eve, the sprouted tender green shoots about eight inches high are tied with a red, white and blue ribbon, the Croatian *trobojnica*. A candle is usually placed in the center of the wheat. In the Gorski Kotar region of Croatia, a small glass with water and oil is placed in the center of the wheat, on which a floating wick (a *dušica*-from the word for soul, *duša*) is placed. Its glow can be seen through, rather than above, the wheat. The glow represents the soul within each of us.

Decorating the Home

At Christmas, Croatian houses are decorated with greenery: ivy, holly, branches of oak or maple, fir or evergreen trees. Preparations for Christmas, including decorating the Christmas tree, begin on Christmas Eve, called *Badnjak*. The word "*badnjak*" itself comes from the word for a yule log, which is brought in and placed on the hearth. Straw, upon which wishes are made, is brought into the house, and candles are lit for the departed. According to tradition, Croats spend *Badnjak* awake, burning candles and lighting the yule log.

Many families decorate Christmas trees with the *Licitar* hearts. This